

За Українську Самостійну Соборну Державу!
Воля Народом! Воля Людині!

ВИЗВОЛЬНИЙ

ШЛЯХ

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ МІСЯЧНИК
Ч. 6 (45) ЧЕРВЕНЬ 1951 РІК IV

" В И З В О Л Ь Н И Й Ш Л Я Х "

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ: 28,Minster Rd. London,N.W.2

L I B E R A T I O N P A T H

Published by the

UKRAINIAN PUBLISHERS Ltd. 28,Minster Rd. London , N . W . 2

З М І С Т :

- 1.Р.Б.К.....В ДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ
ДЕРЖАВНОСТІ
- 2.Р.Б.....УКРАЇНСЬКА ГОЛОВНА ВИЗВОЛЬНА РАДА
- 3.М.Боеслав...ЧЕРВОНОМУ ГАДОВІ
- 4.З.Карбович...РОСІЯ І ЗАХІД
- 5.....ЕПІЛОГ ВЕЛИКОГО ПРОЦЕСУ ОУН
- 6.В.А.Ш.....ТВОРИМО СПІЛЬНИЙ ФРОНТ З ВОЮЮЧОЮ УКРАЇНОЮ
- 7.З край.мат...БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ДЕСПОТИЗМ І СПРОТИВ УКРАЇН-
СЬКОГО НАРОДУ.
- 8.А.К.....В ЧОМУ НАША ПЕРЕМОГА
- 9.В.Росенко...В ТЕНЕТАХ ІЛЮЗІЙ І МАРНИХ НАДІЙ
- 10.В.А.Ш.....РОСІЯ І МИ
- 11.О.Мезько...УКРАЇНСЬКА ІСТОРИЧНА НАУКА НА СОВЕТСЬКІЙ
УКРАЇНІ МІЖ ДВОМА СВІТОВИМИ ВІЙНАМИ
- 12.І.Шпиль.....НЕВДАЧА ВОРОГА
- 13.М.А.О....."СВІЙ ВОРОГ"
- 14.М.Боеслав...ЧОГО Ж ВИ МОВЧИТЕ ?
- 15.М.Трихрест...ДЕ ЗАКОПАНО ВІАСОВСЬКОГО ДСА ?
- 16.М.Боеслав ..МОЛИТВА ПОВСТАНЦЯ
- 17.І.В - иЯ...БЕЗ МАСКИ
- 18.....ПОЖЕРТВИ

В Ж Е П О Я В И Л И С Я В П Р О Д А Ж І

ВЕЛИКИЙ СПІВАНИК УПА

Кожний українець і українка на емі-
грації повинні набути цю вартісну й
гарну книгу, щоб пізнати пісні сучасної
Воюючої України і поширити їх поза Рі-
дніми Землями. Ціна - 10 шил.

Марко Боеслав - НЕПОКІРНІ СЛОВА
Передрук підпільних видань.Збірка
поезій поета-революціонера,воєнка
УПА,члена ОУН на Рідних Землях -
Марка Боеслава.

Стор. 192. Ціна - 4 шил.

Євген Дмитрик - ПОВСТАНСЬКІ НАРИСИ
Видання "Українського Самостійни-
ка". Збірка повстанських нарисів
присвячена Поляглому за волю Украї-
ни Гол.Ком.УПА сл.п. ген.-хор.Т.
Чупринці. Ціна - 4 ш.

ЗАМОВЛЯТИ МОЖНА НА АДРЕСУ:

Ukrainian Publishers Ltd.

28,Minster Road, London,N.7.2.

Визвольний Шлях

сусільно-політичний місячник

Liberation
Path

Ч. 6/45

ЧЕРВЕНЬ 1951 р.

Р 1 к: IV

В Десяту Річницю Відновлення Української Державности

Рівно десять років назад, 30 червня 1941 р., зі столиці Західної України — Львова, ровнеслась на хвилях етеру вістка, яку весь український нарід прийняв з одушевленим. Великі Збори Української Національної Ради проголосили акт відновлення української державности та покликали Державне Правління з Я. Стецьком на чолі. На Зборах Української Національної Ради, якої почесним президентом був бл. п. Митроп. Андрей Шептицький, а президентом бл. п. д-р Кость Левицький, відчитано акт української державности:

"Волею українського народу, Організація Українських Націоналістів під проводом С. Бандери, проголошує відновлення Української Держави. ОУН під проводом її творця і вождя Євгена Коновальця, веде в останніх десятиліттях кривавого поневолення заваяту боротьбу за свободу, завиває весь український нарід не скласти зброї так довго, доки на всіх українських землях не буде створена суверенна українська влада.

На Західних Українських Землях твориться українська влада, яка підпорядкується Українському Національному Урядові, що створиться в столиці України — Києві. Українська Національна Революційна Армія, що твориться на українській землі, боротиметься далі проти московської окупації за Суверенну Соборну Державу і новий справедливий лад у цілому світі!"

Акт цей знайшов цілковиту моральну піддержку в обох наших церквах, що виявилось у пастирському листі до українського народу бл. п. Митр. А. Шептицького та в посланні Єписк. Полікарпа.

Пастирський лист Митр. А. Шептицького починається словами:

"З волі Всемогучого і Вовишнього Бога Тройці Єдиного зачалась нова епоха в житті Державної Соборної України. Народні Збори, що відбулись вчорашнього дня, ствердили й проголосили це події.

Повідомляючи Тебе, Український Народе, про вислухання наших благальних молитов, взивав Тебе до вияву вдячності для Всевишнього, вірности до його церкви і послуху для влади."

Кінчаючи пастирського листа, Митр. А. Андрей передає благословенство:

"Бог нехай благословить усі Твої праці, Український Народе, і нехай дасть усім нашим провідникам овяту мудрість із неба!"

У своєму посланні Преосвященний Полікарп, Єпископ Луцький, звертається до українського народу:

"Любі мої діти! Велике Боже милосердя і справедливість прибули до нас. Довгі роки терпів наш нарід наруги й знушення над святою вірою православною і над його національними почуваннями, над його людською гідністю. В державі більшовицького антихриста терор і хах дійшов до нечуваних досі розмірів, в порівнанні до яких бліднуть переслідування християн за часів римських імператорів... і оце на наших очах справедливість Бога сповнилася. По наших звільнених українській землі несеться радісний гомін, ... оповнилася відвічна мрія. В городі князя Льва в радіовисильні несеться над нашими горами, нивами, ланами, над нашою так густо вроменою кров'ю землер, радісна вістка: проголошено Самостійну Українську Державу!"

При кінці послання Преосвященний Полікарп прикликає благословенство на український нарід:

"Нехай Господь Бог милосердний допомагає Тобі, Народе мій, і Тобі, Уряде наш, будувати Самостійну Українську Державу, а моя молитва за всіх Вао перед престолом Всевишнього буде завжди... Приймаю на весь український нарід і його Державний Уряд, Всемогуче Боже благословення"...

У кожній закутині звільнених україн-

нських земель від московсько-більшовицького окупанта цей акт пронісся могутнім акордом. Міста, містечка й села отримали а-під враження жажливої більшовицької дійсності, що пройшла як кошмарний сон, урочисто й достойно вітали цю пропам'ятну дату, яка перейшла вже на сторінки нашої історії, скріпила самостійницькі ідеї та задокументувала перед світом наші прагнення волі.

В цьому всенародному святі-торжестві, що виявилось у формі церковних Богослужень, походів, маніфестацій, тощо, узяло участь усе громадянство без винятку, не дивлячись на те, якими хто політичними категоріями думав, так само, як у Державному Правлінні були заступлені люди всіх земель України і майже всі політичні угруповання, що існували по цей бік Збруча до приходу більшовиків. Правди цієї не заперечить жоден чесний і об'єктивно думачий українець, якого життєвим принципом є підходити до всіх справ "сіне іра ет студіо". Факт цей тому, в об'єктивній інтерпретації, є вагітний у інші багатомовні атрибути, бо відбиває в собі не тільки настрої мас, які стали беззастережно та безрешти по боці ОУН, у надрах якої зародився почин відновлення української державності, але також відзеркаляє в аспекті державницького конструктивізму настрої української інтелігенції, з вихованою духовністю на інших премісах, скібною до критичного й аналітичного сприймання подій, яка всеціло, мимомовно негативної постави й агітації групи Мельника, включилася у роботу та взяла активну участь у творенні державного адміністративного апарату, що в ході подій, на швидку руку, по районних і обласних центрах почав нав'язуватись. Це явище носило так загальний і очевидний характер, що для підтвердження його не треба жодних аргументів. Якщо були якісь дисонанси суто опортуністичного характеру, які маркантно відмітилися серед членів-ненаціоналістів Національного Комітету в Кракові, то були вони поза краєм і не мали ніякого відношення до подій на Рідних Землях.

Еміграційні політичні групи й групи, амагачись між собою у вишукуванні псевдо-аргументів для притемнення й об'єднання цього історичного факту, так чомусь нелюбого для них, або промовчують цю незаперечну однастайність і одушевлення серед усіх прошарків українського народу, або перекидують факти, пояснюючи тим, що мовляв, оталося це в наслідок збаламучення, неповідомованості або заскочення. Дивно, смішно й стидно слухати й читати на сторінках деякої української преси цю недоречну, нікчемну, свідому й безвідповідальну неправду. Кожному ясно, що на психологічну підготовку українського суспільства не було часу. До Львова

в часі нарад Великих Зборів Національної Ради доходили не так ще далекі постріли гармат, а вулицями проходила маса фронтних частин німецької армії. Хоч події наступали швидко, однак українське суспільство аж ніяк не було заскочене актом відновлення державності, бо ідея відбудови своєї держави глибоко ввійшла в душі всіх, у кого в грудях билось українське серце, хто почував себе карним членом, сповненою монолітною одинією думкою, української спільноти, хто був учасником чи свідком сонце-радісних хвилин державного чину в час визвольних Змагань, чи був вихований на тих традиціях. Бо кожному селянинові, робітникові чи інтелігентові було ясным і очевидним, що акт 30 червня був доконаний українцями, які ідею відродження Української Держави ставили понад усе. Українське громадянство хвилювало в той час лиш одна думка і викликала на саму згадку тривожні рефлексії, як зареагує на цей акт гітлерівська Німеччина, що стояла тоді на вершинах своєї сили й могутності, і чи ця дійсність, що полонила душу кожного українця, під брутальним ударом тевтонського чобота, не перейде в історію, як легенда державного чину. Побожвання оправдалися і не дали на себе довго чекати. Уже під час Великих Зборів Української Національної Ради почав діяти тевтонський чобот, а коли наткнувся на рішучий опір тимчасового, законно обраного українського уряду, в декілька днів пізніше застосовано репресії і терор. В'язниці при вул. Лопцького у Львові, з незатертими ще слідами помордованих жертв більшовицького терору, знову заповнилися утерть в'язнями. Хвиля масових арештів перекинулася згодом поза Львів, і до тюрем у Вінниці, Литосірі, Тернополі, Станіславові, Стрию прийшли на зміну нові жертви брунатно-гітлерівського терору.

Вже на самім початку арештовано провідних членів ОУН. Ув'язнено провідника ОУН С. Вандеру й Голову Державного Правління Я. Стецька, які просиділи в концтаборах поверх три роки. Міністра політичної координації та краєвого провідника ОУН І. Климова-Легенду - замордовано, стосує хакливі тортури. Така сама доля стрінула й інших членів Державного Правління. Міністра лісництва інж. Пасецького та віцеміністра народної господарки інж. Яцева, замордовано в концтаборі. На удар серця помер проф. д-р. Панчишин, віцепрем'єр і міністер здоров'я, а міністер війни, видатний український військовик, ген. Всеволод Петрів став засланий до праці на фабрику в Чехії. Тільки віцеміністрові військових справ сл. п. ген. Шухевичеві - легендарному Чупринці - удалося вирватись із кривавих рук гестапо.

І так Український Уряд, залегалізо-

ваний народом шляхом плебісциту, проведеного на Західні а частинно на Осередніх Українських Землях, був еманацией волі й прагнень українського народу а усім його соціальними промерками, під ударом гітлерівсько-фашистського кулака перестав існувати й перейшов у історію.

Українська Самостійна Держава, відбута актом 30 червня 1941 р., хоч проіснувала тільки короткий час, однак, як історична подія, буде записана незаперечними сукнами в пам'яті сучасного і майбутніх поколінь. Історичні події а раннього середньовіччя княжих часів, а козацької доби, визвольних змагань 1917-21 рр., а героїчними фрагментами - Базаром і Крутами а тими, ціпко й нерозривно, зв'язаними, звенами ланцюга української історичної традиції, а яких, як із живудого джерела, український нарід зачерпує сил у боротьбі за краде автра.

Організація Українських Націоналістів під проводом С. Бандери актом із 30 червня, проголошеним згідно а воле українського народу, заманіфестувала назовні перед цілим світом тверді прагнення України знайтись у колі вільних народів світу, та скріпила тяглість українських визвольних традицій, зактивізувавши народні маси до дальшої боротьби за УСРД.

Крім цих моментів, треба звернути увагу на те одиц вахливий позитив, а саме, що цим актом змушено Берлін виявити своє правдиве обличчя й заміри до майбутності України, яка, згідно а "Майн кампф-ом" Гітлера, мала стати колоніар-

хитницею для зіндустріялізованої Німеччини. Скорє виявлення ворога дадо можливість революційному проводові українського підпілля переорганізувати ової кадри та повести в нових умовах боротьбу проти нового загарбника українських земель. Завдяки цьому актові, вже в 1942 р. організуються перші загони Української Повстанської Армії, які відтак під умиллим, ідейним і енергійним проводом с.п. ген. Шухевича-Чупринки зросли в героїчну повстанську армію українського народу, яка бореться до сьогодні й завдає ворогові дошкульних втрат.

Відмічучи сьогодні десятиріччя відновлення Української Державности, звертаємо наші очі на схід, де а обріями гір і лісів бореться наш Рідний Край, оповитий золотом мережею наших найкращих оповідів. Український нарід, об'єднаний й довкола ОУН, УПА й УГВР, продовжує безупинно героїську боротьбу за ІУ Універсал, за Акт 30 червня, за Українську Самостійну Соборну Державу. А до нас, української еміграції, поза межами Рідного Краю, словами поета Восячої України кличе:

Готові будьте! Мент надходить!
Чи вже нагострені мечі?
Колони - струнко! До походу!
Зневіру й хах мечем падім!

До зброї кожний, кожна хато!
У наступ, чоти! Смерть катам!
З шитами хде нас горда мати!
У наступ! Слава! Воля нам!

Р. Б. К.

Українська Головна Визвольна Рада

/СІМ РОКІВ КЕРІВНИЦТВА ВИЗВОЛЬНО-РЕВОЛЮЦІЙНОЮ ВОРОТЬБООУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ/

Після відновлення актом 30-го червня, 1941 року, української державности та її ліквідації німецьким окупантом, український революційно-визвольний рух, очолюваний С. Бандерою, переходить цілковито в підпілля і по реорганізації кадрів повів широко-закропу визвольну боротьбу, на всіх відтинках українського життя, проти німецьких окупантів.

Уже а кінцем 1942 р., на Поліссі, організуються перші збройні відділи Української Повстанської Армії /УПА/, призначені до боротьби з німецько-гітлерівським загарбником та червоними московськими партизанами, що, оперуючи на цих теренах, тероризували українське населення. Впродовж 1943 р. УПА чисельно окріпилася, виросла та опанувала не тільки Полісся, але й цілу Волинь, Галичину й частину Осередніх Українських Земель, втягаючи в ової ряди високо-патріотичний і революційний елемент.

Організація Українських Націоналістів, давши почин творення української революційної армії, змагала до того, щоб визвольно-революційному рухові надати якнайбільш масовий характер, включаючи до нього всі верстви українського народу. В ряди УПА ввійшли елементи не тільки охоплені Організацією, але й люди а-пова неї, що під впливом росту революційного руху стали на шлях визвольної боротьби українського народу за волю й державність. Тому УПА створилася як збройне рамя всього українського народу і як логічний результат акту 30 червня, високо піднесла прапор визволення України.

В обличчі наростаючих потреб і konieczностей, а саме розвитку УПА і звільнення деяких українських теренів цілковито а-під контролі німців, як тах а браку політично-оформленого керівництва тією боротьбою, вирінуло перед ОУН і

УПА питання акутного характеру, створення такого центру, що перебрав би на себе ці завдання.

Керуючись такою вимогою часу, ОУН і УПА доложили всіх старань, щоб створити всенародний керівний політичний центр, який був би здібний очолити й повести боротьбу не лише проти німецького окупанта, але тим більше проти більшовицького загарбника, що зближався семимилевими кроками, аж до моменту цілковитого визволення і усунування Соборної України.

Тому то для політичних і громадських діячів, які могли б увійти в склад такого керівного політичного центру, поставлено, як "кондіці сіне квантон" такі передумови: 1. незалежована минувшина, 2. визнання ідеї Української Соборної Самостійної Держави, 3. однозвучність поглядів щодо отосовання революційних методів боротьби на шляху до здійснення цієї мети. Так по довшій підготові скликано конспіративним порядком з'їзд, що відбувся на Поліссі в місяці липні 1944 року. Участь у цьому з'їзді взяли представники різних політичних течій і визначніші політичні діячі. Тоді то створено Український Революційний Уряд - Українську Головну Визвольну Раду /УГВР/, куди ввійшли не тільки представники різних політичних течій, але також представники всіх українських земель.

Українська Головна Визвольна Рада, прийнявши свою політичну платформу, звернулася до українського народу Маніфестом в якому між іншим заявляє:

"...УГВР призначає Тобі, Український Народе, боротись за те, щоб Ти був єдиним володарем на своїй землі, за справедливий соціальний лад без гніту й визиску, за знищення кріпацтва і вільну працю селянина на власній землі, за вільну працю робітника, за широку ініціативу трудяшого населення в усіх галузях господарської діяльності, за повноту розвитку національної культури..."

УГВР закликає всіх українців, що живуть поза межами Батьківщини, до праці за визволення України".

На цьому з'їзді чітко й ясно намічено завдання УГВРаді, а саме, керувати революційною збройною боротьбою проти окупантів українських земель, репрезентувати її та вести визвольну акцію закордоном. У звільненій Українській Державі Українська Головна Визвольна Рада переведе вільні, на демократичних засадах, вибори до української законодавчої влади, якій передасть свій мандат.

Від моменту утворення УГВРаді, визвольно-революційна боротьба українського народу за його визволення отала підпорядкована лише УГВРаді. Організація Українських Націоналістів, керована С.Бандерою, визнала й підтримує УГВРаду, так,

як визнають її і підтримують широкі маси українського народу на Рідних Землях. УПА, як збройне рям'я українського народу, рівнож підпорядкована єдиному політичному керівництву УГВРаді. Отже, УГВРада, спираючись на політичний мандат національно-визвольних сил українського народу, є сьогодні єдиним політичним і керівним центром української визвольної боротьби. Це є справжній всенародний революційний провід, що об'єднує і веде український нарід до боротьби за його національне й соціальне визволення. І тому український нарід в краю, тільки визнає її, тільки її підпорядковується й тільки її підтримує.

Уже сім років УГВРада очолює визвольно-революційну боротьбу на Рідних Землях, боротьбу повну героїства, посвяти і жертв. Перший Голова і Генеральний Секретар УГВРаді сл.п. ген. Тарас Чупринка, який продовж шести років очолював і керував визвольною-революційною боротьбою, упав на цьому відповідальному посту, повіреному йому українським народом, в героїській боротьбі з московсько-більшовицькими загарбниками. Боротьба, однак, на цьому не перервалася. Вона провадиться далі з такою ж завзятістю, героїзмом і посвятою, як перед тим. Місце впаавшого в героїському бою сл.п. ген. Т. Чупринки зайняв полк. В. Коваль. Змаг українського народу за Самостійну Соборну Українську Державу триває далі, він триватиме так довго, як довго українські землі не будуть звільнені від усіх окупантів. Волющий український нарід, об'єднаний довкола ОУН-УПА-УГВР, іде неухильно шляхом української національно-визвольної боротьби до повної перемоги над ворогом, за визволення, самостійність і соборність України.

Р.Б.

Марко Боєслав

ЧЕРВОНОМУ ГАДОВІ

Радіш, що загнав ти нас
В тісні підземні ями прілі?
Пусте! Бо мовити до нас,
Плювати на сталінське похмілля,

Уміємо з трибун і з ям!
Країна Рад — терор, облуда —
Смердить твій труп з твоїх програм!
Із нами Бог! За нами люди!

Ми й з-під землі загладу вам
Страшну агітацію, тирани!
Ще мент — і з міст, з-під стріх і ям
З грізним мечем наш гнів устане!

20.12.1946 р. /Із збірки "Непокірні
Олова"/

Росія і Захід

Московський імперіалізм уже не бореться за поділ сфери впливу, як це було, напр., за царських часів, але за виключне й абсолютне панування в світі, за московську світову імперію.

Проти його намагання опанувати цілий світ стоїть американська експансія, передусім гоподарська й увесь вільний світ, який прагне рятувати себе від большевицького потоку. Хоч як Заходові є болюче, але треба відкрито заявити: миру врятувати вже не можна. Війни уникнути не можливо. Перед усіма стоїть питання, як її виграти, як діяти, щоб не допустити до завеликих жертв, як її локалізувати і т.п.

Для поневолених Росією народів є неможливим приховувати сьогодні факти, чи вищати для Заходу надії на мир і обманувати себе й других. Війна вже почалася і для вільного світу, на Кореї, вже гинуть сини західних народів. Для народів поневолених Росією війна ця не кінчилася, від коли вони страждали незалежність. Вони по-сьогодні не склали зброї і ні на хвилину не зазнали передиху. Народи України, Туркестану, Грузії, Азербайджану, Арменії, Північного Кавказу, Козакії, Ідель-Уралу, Сибіру, Білорусі, Литви, Латвії, Естонії, татари і новопоневолені - Болгарії, Румунії, Мадярщини, Словаччини, Чехії, Альбанії, Сербії, Хорватії, Кореї, Манджурії і інших підкорених большевизмом країн безперервно борються проти тиранії, що запанувала на їх землях.

Довгі й довгі роки національно-визвольна боротьба поневолених народів не мала жодного відгуку на Заході. Захід не добачував, що там теж ішла боротьба й за його долю, що на широких степах України й Туркестану, в горах Кавказу, в лісах Білорусі, чи останньо в Болгарії, Словаччині, Румунії, Литві і т.п. - ішов і йде бій за його волю. Він не хотів бачити й розуміти тисячів політичних збігів, які кидали рідну землю, щоб інформувати цілий світ про червоне большевицьке пекло і про загрозу для всього людства. Аж кінець останньої війни, зокрема ж большевицька агресія в центрі Європи, неприхильне становище ССРСР в справах ладнання спірних питань, низка громадських воєн у цілому світі, нарешті напад на Корею, включення у війну червоного Китаю - розкрили Заходові очі на страшну загрозу, якої він не бачив навіть тоді, коли большевиам виганяв мільйони людей в Європі з їхніх прадідних осель уже багато років раніше.

Епоха компромісів для Заходу минула. То-

му й не має потреби ще раз виказувати її безглуздість. Зараз маємо в цьому відношенні легшу ситуацію, як тому два роки, або й рік, коли кожна пересторога перед спробою замирення з большевизмом була на Заході оцінювана, як провокування війни. Слушність наших позицій збережена.

Захід більше або менше вже переконаний, що пересторога підпільних національно-політичних рухів і представників поневолених Москвою народів перед загрозою московсько-большевицького імперіалізму була зовсім правильною. Але рівночасно з цим виринула чергова грізна й тривожна перешкода для переможної боротьби Заходу спільно з поневоленими народами проти московського большевизму. Певні офіційні кола західних великодержав починають ставити не на національно-визвольну ідею, тобто не на ідею розподілу російської імперії між народами, а на національні держави, але на збереження російської імперії, лише змінивши її режим, замість тоталітарного большевицького, на якийсь інший деспотичний під "демократичною" чи "соціалістичною" назвою.

Кожен російський уряд, за всіх часів панування російської імперії, ніколи нічого спільного не мав з демократією, і, як казав російський міністер Вітте: "Російська імперія може бути вдерхана лише як деспотія", а російський філософ Бердяєв виразно пише: "Большеви́зм - це третя форма російського імперіалізму. Большеви́зм це чисто національна поява. Його національне коріння треба розкривати на тлі російської історії".

Поневолені Москвою народи стоять за справжню, нефальшовану демократію, а кожен, хто підтримує російську тирму народів, є по-суті антидемократом, бо найперша засада справжньої демократії є визнання за кожним народом його прав на суверенність, на власну національну державу, бо ніколи людина іншої національності не може користуватися демократичними правами, щоб то бути свідком в кожному відношенні, коли на її землі є її чужа національна влада.

Антибольшевицький Блок Народів, що об'єднує поневолені Москвою народи, бореться за демократію, це зн. - за свободу людини, яка є можлива єдино у свободній, своїй власній нації, отже передумовою справжньої демократії є власна де-

ржави. Хто на Заході є послідовним, а не облудним демократом, той мусить стояти за розподіл російської турми народів на національні держави, мусить признати кожному народові право на його національну державність, а не підтримувати поневолення народів через заміну тільки шильду російського імперіалізму. Поневолені народи борються не за це, щоб кайдани були легші, не за це, щоб замість залізних, насаджено їм "золоті", але за це, щоб усякі кайдани скинути геть! У сучасному положенні вони не мають до стречення нічого, але до здобуття все – право людини, волю, самостійність і державну незалежність.

АБН визнає за свій основний принцип: суверенні національні держави всіх поневолених Москвою народів і свободний, ніким не накидуваний вибір, його внутрішнього ладу – політичного, соціального, господарського і т.п. За рівноправність усіх народів, за гармонійну співпрацю всіх вільних і рівних народів світу, їх національних суверенних держав із свободно вибираним кожним народом, йому не накидуваним демократичним ладом, який відповідав би його питомим національним властивостям, його духові, його традиції, його стремлінням і волі.

На тлі визвольної боротьби поневолених червоною Москвою народів виступає нарізавча велика небезпека, яка йде на зміну московському большевизмові: це московський білий єдинонеділимський імперіалізм, що при допомозі Заходу шукає нових форм збереження російської імперії і поновного поневолення мільйонів свободолюбних народів АБН. Захід, станувши неприготований до сучасного московського імперіалізму, що вбганий у форму большевизму, потопом загрожує людській істоті, свободі націй, культурі і т.п., не додачу властивої історичної суті московського большевизму й готовий навіть допомогти зберегти російську імперію при допомозі заміни шильду з червоного на білий, що в однаковій мірі загрожуватиме людству. Московський імперіалізм раніше вбрався в тоги захисника православ'я, панславизму, захисту перед воюючим ісламом, а сьогодні, ця сама Москва в своїй облудній тактиці поширення московського імперіалізму стає в обороні світового пролетаріату, ісламу, національного визволення і т.п., намагаючись таким способом розширити свої впливи на всі не підкорені ще нею народи.

Тому ми ніколи не будемо втомлені повторяти: Російську імперію треба знищити щоб врятувати світ від загибелі й забезпечити всім народам вільне життя в своїх національних самостійних державах. Смертельною помилкою для Заходу буде його втручання в побудову нового

життя і ладу визволених народів на руїнах московсько-большевицької імперії. Ніхто не має права змушувати поневолені народи приймати, замість визволення, нову форму російської імперії, що при допомозі Заходу мала б прийти в заміну большевицького режиму. Суть демократії полягає не в голошених фразах, а в справжній розв'язці проблеми поневолених народів СССР по їх волі й баганню. Вони мусять мати свободну волю самим рішати про себе, без накидування волі других. Коли вони побудують свої національні держави на руїнах російської імперії, коли стануть вільні внутрі і назовні, тоді напевно знайдуться відповідні форми світової співпраці вільних, рівних і суверенних держав, і будуть спільно вирішуватися всі спірні проблеми. Не стане російського колоса, а буде лише московська держава в її етнографічних межах і московський нарід, так як кожен інший буде користуватися тими самими правами, що всі інші народи без упривілейованого права вета і т.п.

АБН бореться проти московського імперіалізму, проти поневолювання Москвою народів, проти всіх цих елементів московського народу, які гноблять чи одобрюють гноблення, визиск, поневолення, рабство, які прагнуть завоювати цілий світ, все нові й нові території, роблять вільні народи рабами, але не в проти мирного московського населення, яке відцурається від усіх цих злочинів, які московські царі й большевицькі імперіалісти заподіяли нашим народам. Доки московський нарід не зречеться своїх імперіалістичних цілей, доки не відмежується від панівної кліки московських імперіалістів і не задовольниться власною державою на етнографічній території, доти ми не можемо трактувати московського народу нашим союзником у боротьбі за волю. Ми не прагнемо ні клаптика чужої землі, тим більше московської, але ніколи не дозволимо, щоб московський нарід був загарбником наших земель.

Не можна зняти відповідальності з московського народу за ті злочини й поневолення, що їх протягом століть, почавши від царського до большевицького урядів, вазнали поневолені Москвою народи від московських імперіалістів. Бо хто ж допоміг большевикам дійти до влади, хто дав змогу Леніну і Сталіну поневолити знову народи, що були скинуті царське ярмо? Хто був тим, що творив перехідний період поміж старим царським ладом і новим большевицьким? Хто був помостом, без якого ніколи большевики не дійшли б до влади? Хто рятував розлітавчуся московську царську імперію в 1917 році? Отже, хто винуватий за це, що сьогодні большевизм загрожує всьому світові? – К е р е н с ь к и й !

І якже це можливе, щоб Західний світ ставив ставку на російські імперіалістичні кола в боротьбі з більшевизмом? Кожен союз Заходу з російським імперіалізмом, від Керенського по через Власова до НТС — це вода на млин більшовикам, які сміливо можуть заявити підсовєтським народам, що Захід несе їм нову неволю. Чому, отже, поневоленим народам тільки міняти кайдани? Поневолені народи не протестують проти співпраці Заходу з москалями, але рішуче протестують проти цього, щоб Захід, свідомо чи не свідомо, кував спільно з російськими імперіалістами нові кайдани для них.

Такими помігачами для більшовиків були в сателітних державах поменші тамошні керенські, які помагали, співпрацюючи з комуністами, діяти їм до влади, а потім, коли зашморгнули петлю на шиї овоїх народів, втекли на Захід і нині вони, подібно різним керенським, спільно творять бльок нових імперіалістів, що намагаються зберегти російську імперію, цю вічну загрозу для миру в цілому світі. Ці коляборанти з більшовиками, вчорашні поневолювачі й спомогачі тоталітарної антидемократичної компартії, одержують поміч від деяких кіл Заходу, а справжні борці проти більшовизму, які ніколи з ними не коляборували, а постійно були і є в боротьбі, за старанням цих антидемократичних тоталітарних спомогачів компартії, часто Заходом плямовані, не признані, а навіть поборювані. Західний світ не завдає собі труда вивести логічну консеквенцію відповідальности за алочин. Коли сьогодні карається сірого громадянина, який мусів бути членом нацистської партії, бо інакше не міг зберегти себе й своїх дітей, то вчорашні відцепим'єри /Керенські і ін./, міністри комуністичних чи прокомуністичних урядів, не лише не плямовані, як коляборанти й спомогачі найбільшого ворога всього культурного людства, віри, свободи, права самовизначення народів, демократії, а навпаки, мають до диспозиції політичні, технічні й матеріальні засоби Заходу в своїй дальшій акції баламучення народів. Чому, наприклад, вони мають змогу промовляти з радіостанцій Заходу, чому для них їх будується, а чому не допускається говорити через них справжнім ворогам більшовизму? Захід не шукає на це відповіді, він і зараз по найвчому отає жертвою білого московського імперіалізму, так, як це недавно, помагав Сталінові і його кліці затягати собі й усім вільним і прагнучим волі народам петлю на шию.

Поневоленим народам, об'єднаним в АБН, наївні або люди злої волі закидають, що вони розбивають спільний фронт усіх підсовєтських народів, бо відмовляються йти спільно з російськими імпері-

ялістами. Але чому західні кола не звуть розбивачами спільного фронту російських імперіалістів, які не готуються визволяти, а готуються поневолювати свободолюбні народи. Це не поневолені Москвою народи, а російські імперіалісти розбивають спільний фронт, бо не хочуть признати відвічних ідеалів, за які гинули найкращі серед усіх народів світу, які є символом нашої культури й свободи. Так само як і кожний інший народ має право на свою незалежність і свої етнографічні землі, мають їх також поневолені Москвою народи.

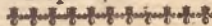
Російські імперіалісти, почавши від Керенського а на солідаристах скінчивши, стараються вманеврувати Захід в ролі поневолювача, щоб адискредитувати його перед поневоленими московсько-більшевицьким імперіалізмом народів, як наступника Гітлера, якого метою не була поміч для визволення цих народів, а нове їх поневолення. Вони, закріплюючи російський шовінізм, розділюють фронти, нахтують найважливішим чинником — національну ідею і державну суверенність поневолених народів, є найкращими союзниками Сталіна і його кліки закордоном.

Це не припадок, що саме наступником Леніна став Сталін, якого головна теоретична творчість до-і в час контрреволюції базувалася на національному питанні російської імперії. Сталін, як знавець цих справ, мусів прийти по Леніну, щоб вдержати "єдину наділіму".

Це ж не припадок, що, саме, тепер більшовизм так сильно в усьому світі, по цей бік залізної заслони, акцентує національне визволення, бо Сталін — спец по національному питанні — знає добре чим можна послабити Захід, щоб закріпити де більше московську імперію. Російські білі імперіалісти, перебуваючі на Заході, добре знають сталінські методи, бо вони є лише продовженням старих московських намагань опанувати світ, але не розкривають суті більшовизму, а навпаки, обманюють Захід, щоб при його допомозі де раз зберегти московську імперію. Для кожної епохи висувала російська імперіалістична кліка інших людей, інший шильд, чи навіть інші гасла. І тому ніхто а поневолених кремлівськом кліком народів ніколи не повірить білим московським імперіалістам, хочби їм, так як попередньо більшовикам, удалося на деякий час здобути симпатії і поміч Заходу.

Тільки побудова вільних, суверенних національних держав на руїнах російської імперії, на етнографічній території кожного народу, забезпечить світ перед дальшою загрозою московського імперіалізму, що, немов грізний меч Дамокля, висить над цілим світом.

З. Карбович

Еп і л о г Великого Процесу ОУН

/ У П'ЯНАДЦЯТУ РІЧНИЦЮ ВЕЛИКОГО ЛЬВІВСЬКОГО ПРОЦЕСУ КРАЙОВОЇ
ЕКЗЕКУТИВИ ОУН НА ЗУЗ /

Минає п'ятнадцять років, коли 26 травня 1936 р. у Львові, розпочався в той час широко відомий процес Кравецької Екзекутиви ОУН на ЗУЗ. На лаві підсудних засіли:

Степан Бандера, Роман Шухевич, Ярослав Стецько, Володимир Михайло Янів, Богдан Підгайний, Ярослав Шакаруска, Олександр Пашкевич, Іван Равлик, Ярослав Спольський, Богдан Гнатевич, Володимир Коцмбас, Іван Малуца, Осип Мидак, Євген Качмарський, Іван Ярош, Роман Мигаль, Роман Сенків, Осип Феник, Володимир Івасик, Семен Рачун, Катря Зарицька, Віра Сванціцька, Анна Дарія Федак.

З вільної стопи перед судом станули: д-р Богдан Гнатевич, Володимир Коцмбас, Віра Сванціцька, Анна Дарія Федак і Семен Рачун.

Всі інші підсудні були арештовані при кінці 1934 або на початку 1935 р. З-поміж них варшавським процесом були засуджені: Степан Бандера - на довічне тюрем, Богдан Підгайний - на довічне тюрем, Іван Малуца - на 12 літ тюрем, Євген Качмарський - на 12 літ тюрем, Роман Мигаль - 12 літ тюрем, Катря Зарицька - на 4 роки тюрем.

Підсудні боролися такі оборонці-українці: д-р Старосольський, д-р Паньківський, д-р Шухевич, д-р Загайкевич, д-р Павенцький, д-р Горбовий, д-р Яремович, д-р Гриньовський, д-р Еизенвський, д-р Давидяк, д-р Євєн.

В п'ятнадцяту річницю цього найбільшого політичного процесу на ЗУЗ, на якому підсудні сміло виступили з обвинуваченням польського уряду, стаючи в захист прав українського народу на його суверенну й соборну державу, передруковуємо останні слова трьох підсудних: Степана Бандери, Ярослава Стецька і Володимира Михайла Яніва а також промову оборонця проф. д-ра В. Старосольського.

Висловлені думки й погляди в останньому слові підсудних і сьогодні не втрачають на актуальності. Вони є образом цих великих ідей ОУН, сильних характерів її провідників і членів, для яких ідея визволення України "є така величавна, що коли йде про її реалізацію, то не одиниці, не сотні - навіть мільйони жертв треба посвятити..." Цим власне і знаменується ясний, нічим не сплямлений шлях визвольного-революційної боротьби ОУН під час останньої другої світової війни до сьогодні.

Останні слова підсудних були виголошені 26 червня 1936 року. Їх ми передруковуємо за "Новим Зв'язом" з дня 29 червня 1936 р., ч. 144. Деякі останні слова промовців не є віддані повністю, а лише їх зміст, з огляду на тодішню польську цензуру.

В двадцять третьому дні львівського процесу, крім останнього слова підсудних, промовляв, як останній оборонець, проф. д-р В. Старосольський. Його промова своїм глибоким змістом на всіх присутніх зробила дуже велике враження.

**ЗМІСТ ПРОМОВИ Д-РА ВОЛ. СТАРОСОЛЬСЬКОГО
в обороні Федаківної, Яроша, Коцмбаса,
Стецька і Янова.**

Бороню п'ятьох підсудних. Дуже характеристична річ у цьому процесі - це момент признання. Є група обвинувачених, які відразу, не примушені до того, з вільної волі стають перед вами і кажуть: так, я належав до ОУН, так, я був учасником чи справником того чи іншого вчинку. І є група обвинувачених, які перечають. Це не випадок. На цьому процесі існує такий внутрішній наказ, який примушує всіх, що до ОУН належали, явно до цього признатися. Без ризику можу сказати, що хто в цій залі й на цій розправі в цій констеляції каже, що до ОУН не належав, то в дійсності не належав. З цього погляду мої клієнти дуже маркантно розставлені на тій лінії, яка веде від точки абсолютної непричастності до ОУН, аж до цього місця, де починається ця організація. З одного боку п-ні Федаківна і Ярош, далі Коцмбас, який стоїть на границі певного обертання об організацію, і, вкінці, Ярослав Стецько і Володимир Михайло Янів, які ясно, без ніяких застережень, багато більше навіть, як мужи, сказали, що належать до ОУН.

Щодо приналежності обох перших моїх клієнтів, нема і не дала розправа ніяких доказів.

Щодо Коцмбаса, то прокурор влучно назвав його резервою ОУН. З резерви до чинної служби покликати хіба тепер ОУН не може. Це не війна. Тільки активна участь може бути карана, ніколи резерва. Резерва - це ніщо інше, як тільки вибикування і, якщо б хтось хотів карати Коцмбаса, то мусить захватити, а він буде покликаний до чинної служби.

Дальшими моїми клієнтами є Стецько і Янів. Ми вже перейшли границю, ми вже на терені ОУН. Вони оба призналися абсолютно нічим не примушені. Ані роки в'язниці, ані самота, ані допити не заломили їх. Кожний з них мовчав тоді, коли все, як здавалося, впливало на це, щоб вони призналися. Призналися тут, хоч ані проти одного з них нема найменших доказів щодо їх участі в ОУН. У слідстві, де заки я пішов до них до в'язниці, обзнайомився з актами, з усім що до них могло відноситись і вийшла була – нуля. Але

прийшли вони на розправу й так, як мені це у в'язниці заповіли, заявили тут так, належу до ОУН. В організації займалися один і другий ідеологією українських націоналістів. Однак, мимо волі обох підсудних, я буду просити про їх звільнення. Так! Може й мушу, бо, як рідко коли, мені дане є шастя говорити про своє переконання, про те, що є свята святих моєго світогляду.

Страшна правда життя: ділати легко, думати тяжко, ділами відповісти на ситуацію, на дійсність, що витворилася, молодій генерації психологічно є багато легше, навіть, щоб це життя коштувало, тільки шукати шляхом духової творчости відповіді на ті питання, є їй важко. І тут я є при своїх клієнтах. Маю право й обов'язок сказати, що з усіх тих обов'язків, які брали на себе молоді українці, вони належать до тих, що вибрали собі обов'язок найтяжчий, обов'язок, на який дуже тяжко рішитися, особливо молодій людині, думати, знайти розумне розв'язання тої страшної тяжкої і критичної ситуації, яка існує для цілого світа, а для української нації зокрема. Щоб не бути але зрозумілим, я скажу, що оба мої клієнти напевно запротестували б, коли б я в тій їх праці шукав способу зробити їх менше винними у ваших очах, або, коли б я у тім виборі шукав оправданья, або казав, що те, що вони зробили, не в'яжеться з революційною роботою ОУН. Напевно запротестували б. Вони стали ідеологами українського націоналізму і, засадничо, вони є відповідальні за існування і за те, чим є ОУН. Але це не увільняє мене і вас – кожний момент мати перед очима. Візьмим хочби статтю Стецька /Орловський/, писану на тему "Боротьба для боротьби, чи змигання за вартости" – яка глибина міститься в тій темі, як далеко старався автор сягнути в життя. Далше стаття під заголовком "Національні вартости – це вартости етичні", знову ж інша стаття про "Етичний зміст націоналізму". Уважав, що праця думки, праця глибокої думки, праця звернена на те, щоб зрозуміти життя, щоб розв'язати його найскладніші проблеми, така праця, без огляду в якій констеляції вона не була б ведена, не може бути карно суджена.

В ім'я тої засади, яку напевно поділяє зі мною весь світ великої думки, навіть проти волі обох обвинувачених Стецька і Янова – прошу дати їм увільняючий вердикт.

ОСТАННЄ СЛОВО ЯРОСЛАВА СТЕЦЬКА

Підс. Стецько: Хочу заявитися відносно моєї діяльности в ОУН, яку подав п. прокурор.

Тому кілька тижнів, як станув я тут перед судом, я зовсім добровільно сказав, що належу до ОУН, зовсім добровільно сказав, що я працював в ідеологічній рефераті, як його провідник, був редактором "Бюлетеню", офіційного органу Краєвої Екзекутиви ОУН, був редактором виховно-вишкільних орг-ів укр. молоді "Юнак" і "Юнацтво". Я подав, що я в слідстві мовчав, бо уважав за відповідне мовчати. Я знав правду, але не знав вимушеної правди. Тут я заявив, що належу до ОУН, бо вважав за відповідне так поступити. П. прокурор, оцінюючи мою діяльність в ОУН, сказав, ось що: "Підс. Стецько в своїй публіцистичній діяльності загрожував душі української суспільности, зокрема української молоді!" Хочу сказати, чи те, що я писав і друкував, як головний редактор усіх нелегальних видань, так і в легальних націоналістичних часописах, чи це можна оцінювати так, як оцінив прокурор?

Мій оборонець проф. Старосольський поставив внесення допустити доказ із тих статей, які я писав. П. прокурор спротивився, але рівночасно оцінив те, що я писав, як таке, що ним я загрозив душі української суспільности.

ПРО НОВИЙ НАЦІОНАЛЬНО-СУСПІЛЬНИЙ ІДЕАЛ

Я писав на теми ідеологічно-суспільні, на теми політичні, на теми етики й іншого роду. У своїх працях публіцистичних я видвигав ось що: оцінюючи нинішню ситуацію взагалі і дійсність, яка існує в українському суспільстві і на українських землях, поставив я тези такого порядку: – що сьогоднішній зміол життя умістовлюється в тому, що ідеалом людини, який мусить перейти в життя, як не нині, то в майбутньому, до тим ідеалом органічним, який має виповнити весь зміст життя людини, є ідеал національно-суспільний. Національно-суспільну працю не трактує, як заслугу окремих людей, але, як обов'язок кожної людини. Я тверджу, що досьогоднішня оцінка, начебто суспільна діяльність є позитивним "ухилом" від засадничого

еґоїстичного наміру життя - мусить перейти до архіву. Усім змістом життя мусить бути національно-суспільний ідеал. Вияви еґоїстичного моменту в суспільнім житті мають стати щонайвище негативним ухилом від національно-суспільного ідеалу життя кожної одиниці - то є, властиво, життя цього не можна оцінити, як затравлення душ суспільності. Якби серед польського народу того роду хтось проголосив ідею, певно прокурор не мав би відваги так оцінити.

Мій оборонець проф. Старосольський заявив, що я зокрема розглядав соціальний зміст укр. націоналізму. Як ред. "Бюлетену" і як редактор "Гнака" і

"Юнацтва", організованих для молоді, я в них містив статті між ін. про соціальний зміст українського націоналізму.

СТЕПЬКО

ПРО РОЗВ'ЯЗКУ СОЦІАЛЬНОГО ПИТАННЯ

При оцінці розв'язки соціального питання можна узагальнити його в 4-х точках, які я, як ідеолог українського націоналізму, виділяю: момент національний, момент проти - і безкласовий, момент етики і момент праці. Я твердив, що єдина праця ріднає про вартість людини, і, що єдино суспільна справедливість може бути критерієм у вирішуванні соціальної проблеми. Я твердив, що єдино в національних рамках кожна одиниця може знайти зміюл життя. Я видігнун при цьому в розв'язці економічного питання, що вимогаю соціальної оправдливості є передання без викупу землі на власність українського селянства і передання без викупу фабрик й копалень на власність українського робітництва на східньо-українських землях. Це одна з найважливіших точок оправи розв'язки укр. проблеми. Я видігнун ідею нового суспільного порядку. Тим новим суспільним порядком має бути ідея неосолідаризму, солідаризму професій, не клас у економічному розумінні, бо українська суспільність є безкласовою суспільністю людей праці.

Чи того роду думки й ідеї можна назвати затравленням душ укр. суспільності й молоді?

МІСІЯ УКРАЇНИ

Дальше, я видігнун у своїй діяльності те, що Україна повинна стати ідейним, моральним і культурним центром, довкруги якого повинні зосереджуватися змагання інших поневолених народів, що Україна має бути їх ідейним і моральним провідником у їх визвольних змаганнях.

Дальше, призадумуючись над долею цілого українського народу, я підкреслював соборність ідейну, психологічну й

моральну, і соборність політичних змагань. Чи це можна назвати затравленням душ укр. суспільності й молоді?

На запит проф. д-ра Старосольського я сказав, що писав і про українське право, про те, чи право бездержавности народу існує і чи обов'язує членів його, чи ні. Я приїшов до висновку, що воно існує. Бо тверджу, що право існує тоді, коли його психологічно й морально визнають члени даної суспільності. Не є суттєвим моментом права примус, фізична сила. Цим мотивом керуючись, я, з правного й ідейного огляду, робив те, що робив.

Я виконував мій обов'язок, який мені диктувала приналежність до української суспільності. Я визнаю, що українська держава існує, існує потенційально в серцях українського народу. Не існує поки що реально, а існує морально, існує і правно в наших душах. Змістом мого цілого життя було, є і буде: Україна вільна, Україна без холопа і без пана. Я вірю в перемогу...

Предоїдник: Маєте себе боронити, а не обвинувачувати.

Стецько: Це моє останнє слово до українського народу з цієї зали.

ОСТАННЄ СЛОВО ВОЛОДИМИРА М. ЯНОВА

СВІТ БАЗАЄ НОВОЇ ВІРИ

Підс. ЯНІВ: Я не хочу боронити свої особистої волі, хоч як цінна вона є для мене. Не буду боронити тому, бо я є визнавцем того світогляду, який визнає боротьбу, який розуміє, що в боротьбі є перемоги і невдачі на шляху до реалізації моєї віри. Хоч боронити своїх ідей, своїх думок, своїх поглядів, які, як одна частина складається на мою діяльність, що була частиною діяльності ОУН. Якщо б я міг вповні вияснити тут свої погляди, то думаю, що не можна б сказати про мене, що я затравлював душі української суспільності й української молоді. Всім було б ясно, що моя діяльність є свого роду конечність. Я застановлявся й діяв свідомо. Розглядаючи завдання, які мав виконати, я вважав, що тільки той шлях є єдино правильним шляхом і, що ним іти мушу.

У своїй діяльності старався я завжди про одно, щоб керуватися тим, що римляни називали "віртус". І тому, щоб дати доказ, що не хочу бути нечесним супроти тих людей, яким я висказував свої погляди, я тут, на тій залі, виразно зая-

вив, що належу до ОУН. Очевидно, моє становище впливало з великої віри, передусім із віри в українську націю, в її право до життя суверенного, самостійного, а далі в віри в посланництво української нації. Уважав, що сьогодні є саме той момент, який Шпенглер передбачив у своїх творах, що сьогодні упадають віри, захитуються давні культури й світ багатьох чогось нового, нової віри. Уважав, що боротьба української нації за самостійність, не є тільки боротьбою за самостійність, але боротьбою за здійснення нової правди, нового життя, нової релігії. Сьогоднішня боротьба української нації, кажим з Москвою, є не тільки боротьбою з виявами московського імперіалізму, не тільки боротьбою з московським духом, не тільки з більшовизмом, який є лиш формою поневолення української нації, але ця боротьба є рівночасно боротьбою з ідеєю комунізму, який затроє нищівний світ, нинішню культуру. Коли сьогодні давні віри, давні релігії є захитані - вважаю, що обов'язком української нації було, є і буде, створити нову віру, віру українського націоналізму, релігію, побудовану на глибокій вірі в українську націю, що в майбутній українській державі поведе людство у світле майбутнє і створить зовсім нові закони й новий зміст життя. До того, щоб зреалізувати нашу віру, треба великого національного об'єднання всіх внутрішніх сил української нації. І я мушу сказати, що сьогодні моя совість, відносно української нації, є спокійна, я вважаю, що коли ми є кість від кості, кров від крові української суспільності, так і українська суспільність буде духом від нашого духа. Я скінчив.

ОСТАННЄ СЛОВО СТЕПАНА БАНДЕРИ

БАНДЕРА: П. прокурор сказав, що на лаві підсудних засідає група українських терористів і штаб. Хочу сказати, що ми, члени ОУН, не є терористами. ОУН огортає своєю акцією всі ділянки національного життя. Про ці акції мені не дано змоги говорити, навіть про мою власну діяльність. Тому я мушу обмежитися тільки до тих окремих фактів, які є предметом цієї розправи.

Найперше дам вияснення деяких справ, які п. прокурор порушив.

Щодо ком. Кособудського, то в 1933 р. я дістав звіт від товаришів, які перебували у в'язниці, в якій говорилося, що ком. Кособудський до українських політичних в'язнів приміняє спеціальні методи, приміняє шикани, репресії і, до в'язнів планують провести, як протиакцію,

голодівку. Я дав наказ зібрати докладний матеріал і мавши в руках докази, що ком. Кособудський не тільки організував, не тільки репрезентував, але й сам у першу чергу виконував усі ті репресії, я на проєкт голодівки не згодився і заборонив її, стоячи на становищі,

що коли приміняється терор до українських політичних в'язнів, то не є вказаним, щоб тягар боротьби з цим упав на плечі тих товаришів, які є безборонні, і з якими адміністрація в'язниці може зробити, що хоче. Я вважав, що організація має обов'язок узяти тих товаришів в оборону і з тої причини я дав наказ виконати атентат на ком. Кособудського. Суду не було. Я сказав, що організація мала суди для українців. Коли ж ішло про представників польської держави, чи польських державних інституцій, то судів не переводили.

ЩЕ ПРО СПРАВУ ЗАМАХУ НА ВОЛИНСЬКОГО ВОЄВОДУ

Щодо замаху на волинського воєводу Ізефського, то атентат мав це саме тло, що й плянований атентат на куратора Іадомського і виконаний атентат на міністра Перацького. Воєвода Ізефський мав агинути не тому, як каже прокурор, що хотів зближення обох народів, але тому, що ціллю політики польського уряду, а зокрема на Волині, яку репрезентував воєвода Ізефський, була державна й національна асиміляція українців.

ПРИСУД СМЕРТИ ЗА ЗЛОЧИН НАЦІОНАЛЬНОЇ ЗРАДИ

На дир. Бабія і Бачинського революційний трибунал видав присуд смерти за злочин національної зради. П. прокурор сказав, що я не перевів доказів вини дир. Бабія і Бачинського. Я навіть не старався того робити, бо те, чи вони винні, чи невинні, розглядав революційний трибунал, який на підставі конкретних даних і матеріалів виніс присуд. Я тільки подав тут ті злочини й провини тих людей, за які їх засудили. Кожний зрозуміє, що хочби з конспіративних причин я тут не міг переводити доказів вини цих людей. Ми стоїмо на становищі, що обов'язком кожного українця є підпорядкувати свої особисті справи й ціле життя інтересам і добру нації. Коли ж хтось добровільно й свідомо співдіє з ворогами в поборюванні і то фізичними методами українського визвольного руху, то стоїмо на становищі, що за такий злочин національної зради належить тільки кара смерті. Суд, як до ті засуди кари смерті видав, мав мандат від ОУН.

УКРАЇНСЬКА СПРАВА І ПОЛЬСЬКО-СОВЕТСЬКІ ВЗАЄМИНИ

Третя справа, це справа протибольшевицької акції. П.прокурор сказав, що бодай побічним, бодай другорядним мотивом при вирішуванні атентату на советського консула у Львові було те, що організація хотіла зареагувати тех на наладнання польсько-большевицьких взаємин, що хотіла їх погсувати. Я сам про цей атентат рішив. Я дав наказ його виконати і заявляю, що абсолютно ми того моменту не брали під увагу. Не тільки з практичних, але в першу чергу з засадничих мотивів. ОУН у своїй політичній програмі відкидає орієнтацію на когонебудь, ОУН відкидає концепцію відбудови української держави при нагоді польсько-большевицького конфлікту. Взаємини польсько-большевицькі не можуть рішати про наші політичні розрахунки. Зрештов з історії знаємо, що всякі такі концепції діставали в лоб і що коли йде про Україну, то Польща з Москвою завжди погодилися.

БАНДЕРА ПРО ВАРТІСТЬ ЛЮДСЬКОГО ЖИТТЯ

Всі боеві акти, які були розглядані в тій залі, є тільки фрагментом і то не лиш цілої революційної діяльності, але навіть самої боевої.

На розправі виглядало, що ОУН зводить цілу свою діяльність у першу чергу і то

головно до боевої акції. Заявляю, що ані програмово, ані, коли йде про кількість членів заасорбованих у поодиноких діялках організаційної праці, боева акція не є єдиною, не є першою, але рівнорядною з іншими діялками.

Тому, що в тій справі були розглядуваними атентати, виконувани організації на різних людях, міг би хтось думати, що організація не числиться з життям людини, не тільки з життям людини взагалі, але навіть із життям своїх членів. Коротко скажу: люди, які цілий час у своїй праці є свідомі, що кожної хвилини можуть утратити життя, такі люди, як ніхто, виють цінити життя. Вони знають його вартість. ОУН цінить вартість життя своїх членів, дуже цінить, але наша ідея в нашому понятті є така величйна, що коли йде про її реалізацію, то не одиниці, не сотні - навіть мільйони жертв треба посвятити, щоб її зреалізувати.

Вам найкраще відомо, що я знав, що наложу життям і відомо вам, що мені давали змогу те своє життя рятувати. Живчи рік / у тюрмі - Ред. "В.Ш." / з певністю, що я утрачу життя, я знаю, що переживає людина, яка має перед собою перспективу в найближчому часі життя врятувати. Але впродовж цілого того часу я не переживав того, що я переживав тоді, коли вислав двох членів на певну смерть: Лемика й того, що вбив мін. Перацького. Я скінчив.

Творімо спільний фронт з Воюючою Україною

Ідея боротьби, що сьогодні, як ніколи досі, опанувала свідомість українських мас - протиставляє брутальній большевицько-московській силі свою динамічну силу всенародної правди, окупленої у збірній єдності всього українського народу.

Визвольна боротьба, як єдиний засіб висвободження, отає домінуючою ідеєю всього живого покоління нації, охоплює собою всі шари й прошарки в українському народі, вишкваючись у різні форми, проникаючи в усі царини страстного підсоветського буття.

Українського селянина - колгоспника, що століттями був прив'язаний до певного місця поселення, осятивши це місце - власне двориче - потім і працев, відчувачи через нього свою пов'язаність з предками, з мертвими батьками і дідами, примушується сьогодні силою окупанта кидати це рідне, найдорожче, і "переходити" в так звані міста "укруплених колгоспів". Його дворище, як вияв праці

цілих поколінь, засівається пшеницею, його цвинтарі, де поховані його предки, чи навіть власні діти, засорється. А сам він, селянин, переселившись до колгоспного міста, перетворюється в пролетаря - батрака, невольника, якого ця ж сама брутальна сила окупанта, як "зисовободжену" заїву силу на "фабриках хліба" кидає на будівництва волязьких гідроелектростанцій, на копання каракумських каналів зрошення, на далекі зауральські фабрики й заводи, убиваючи в удідиченому хліборобові-власникові людину, перетворюючи її в річ, в обездушений предмет "соціалістичного" утиску і чисто московського безправ'я.

І український селянин-хлібороб, боронячи свою людську гідність, приходить до переконання, що його порятунок не в тихій мовчазній покорі, але у відкритій боротьбі.

Переселення сіл, а то й цілих районів, із Західньо-Українських Земель на охід, і заселення цих земель окупантами

з т. зв. "Центральних Областей Советського Союзу", тобто в Московії, переселення українського робітництва в Донбасу, Дніпропетровська, Харкова, Дрогобича, Борилава на Кувбас і Ураль, переїзд на українські фабрики й заводи цілого соннища робітників московського походження не дивлячись на всі пропагандивно-обдурні твердження окупанта, що те все робиться для добра України - не може лишитися незрозумілим для України, як навмисне винародовлення, як чисто московський засіб позбавити Воєнчу Україну джерела поповнювання кадрів для боротьби.

Ці московські потягнення український нарід сприймає як виклик до боротьби в ім'я збереження себе як народу, як нації.

Намагання окупанта знищити українську духовність, підмінити її московською, викликають в українських колах опротив, породжуючи мистців, письменників, що йдуть у підпілля, творять там національно-духові цінності, що їх протиставляють офіційно московській тенденції духовної асиміляції.

На наступ московсько-сталінського православ'я на наших землях, Україна, як протидію цій чорній силі для збереження своєї окремішності, зберігає як святість своє розуміння Бога і його святих річей у своїй підпільній українській церкві.

Україна бореться сьогодні, і ідея боротьби стає домінуючою ідеєю на Рідній Землі.

Боротьба ця ведеться озброєними ділами УПА, підпільними кадрами ОУН, боротьба ця ведеться саботажом на фабриках і заводах, в колгоспах невиконанням норм праці, невиконанням планів засівів і т.д. Боротьба ця ведеться в частинах червоної армії, де відозвами і листочками освідомляється вояків советської армії українського походження, а також вояків інших поневолених народів, з ідеями визвольної боротьби України за свою незалежність, за розвал СССР на національні незалежні держави.

Уся Україна стає полем діяння УПА і ОУН, що проявляється в різних формах і різними засобами.

Україна сьогодні не припинила боротьби, а навпаки поширила її, наїшовши нові форми, виводячи її від тисяч до мільйонів. Кордонів і методів боротьби на Україні за Україну сьогодні окреслити не можливо. Україна, як довга й широка стає одним суцільним протимосковським фронтом.

Сьогодні стоїмо перед третьою світовою війною, в якій рішатиметься доля всього світу, а тим самим вирішуватиметься доля і України.

Священним обов'язком кожного україн-

ця, який почував себе членом великої української вірності, включитись активно в цю боротьбу, бо за Україну можна боротись скрізь і всюди. Взором для нас окитальців, розкинутих по різних країнах хай буде крайова боротьба, жертвенність тих, що її ведуть. Хай нас єднає боротьба з Україною, з Рідними Землями, наша палка любов до того всього, що в найдорожчого в нас, а саме прагнення волі і любови до нашої минувшини, прив'язання до нашої традиції і великої віри в наше майбутнє.

Нашим завданням поширити фронт боротьби за Україну на весь великий світ, пам'ятати про те, що не омиемо в ньому

розгубитись, востопитись, але завжди почуватись синами цієї землі, над якою вітає дух наших славетних предків, дух нашої минувшини. Будьмо скрізь самі особово і звертаймо наші очі, наші думки не на чужі принади, а на свої національні цінності.

Українські політичні партії, які ставлять понад усе добро визвольної справи, без огляду на програмні розходження, повинні звернути очі до Рідної України, бо лише вона є для нас дорожчею. В цьому моменті не має місця для догоджування своїм партійним амбіціям. Розширення обиду бачення поза програми партій до освідомлення святості ідей - це наразі часу. Зодержимо сили всіх перебуваючих поза Україною для виборення незалежності, для здійснення наших найвищих ідеалів, бо тільки тоді перестанемо бути окитальцями і повбудемось почуття масинців у житті і перебування на чужій землі.

Тому творимо опільний фронт у світі з Воєнчу Україною, почуваймо себе вояками, а не дезертирами.

Всі українські військовики закордоном, без огляду до якої військової організації належать, мусять почувати себе вояками України. Хай кожний вояк буде приготований стати на наказ до зброї в допомогу Воєнці України. А цей мирний час доцільно треба використати на підвищення військових знань, щоб у відповідному моменті відповісти тим вимогам, що їх поставить у недалекому бою боротьба за Українську Державу.

Завданням українських журналістів і письменників є окерувати всі свої здібності і гостроту своїх пер на поборовання ворога України, що однаково нам усім загрожує, без огляду на те, якими політичними категоріями думаємо. Не пора тепер розраховувати свої сили й енергію на поборовання інакше думачих українців. Перед світом треба розкривати його ворога, хай світ, читачи Ваші праці, впізнає його і впізнає правду до якої стремить і за яку змагається сьогодні Україна. Хай світ у правдивих об-

грунтованих писаннях побачить ту кривду, яку століттями переживає наш нарід, хай побачить світ, хай відчує, що Україна складаючи гекатомби жертв, бореться не лиш за свою правду, але бореться за правду всього світу.

Перебуваючи на чужині пам'ятаймо, що дух наших предків вітає там, де йде сьогодні нерівна вперта боротьба. Вітає він над Воюючою Україною. Вітає він над похаридами сіл і міст. Вітає він над поневоленими степами. Пам'ятаймо, що святі кооти тих, що породили нас лежать у тій землі, з якою в кожного з нас є може й неувідомлений духовий зв'язок. Усвідомлюймо ж його. Допомогаймо Україні, її боротьбі всіми можливими й доступними нам засобами. Ми можемо зробити для нашої батьківщини більше, ніж собі уявляємо. Усвідомлюймо ж своїх співгромадян правдою нашої боротьби й нашого права жити й розвиватися у вільній і незалежній державі. Приєднуймося до фронту України.

Український молоді, що перебуває по-

за Україною, належить найголовніше місце в майбутній відбудові Української Держави, тому той час перебування в західних країнах належить корисно перевести, щоб озброїти себе високоякісними знаннями. При тому ж треба пам'ятати про кожнчасну готовість стати в першій лінії як на поповнення кадрів у Воюючій Україні зі зброєю в руках, так же само на поповнення кадрів у мирний час державного будівництва. Перебуваючи у вільному світі є нагода побачити цей вільний світ, учитись у ньому, засвоїти собі все те, що вартісне й цінне та цей скарб перевести на Рідні Землі.

Об'єднані одним Великим Ідеєм, який на ім'я Українська Соборна Суверенна Держава, озброєні сильною вірою, готові на кожний заклик стати до боротьби з відвічним ворогом, московським наїзником, маршуватимем в одній зімкнутих, незрозуміло споненій лаві вперед, у наше краще майбутнє.

В.А.Ш.

oooooooooooo

З КРАЙОВИХ МАТЕРІАЛІВ

Большевицький деспотизм і спротив українського народу

/ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД РІВЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЗА 1949 р. /

В історії людства закон життя такий, що людина поступає вперед. Людина в оному життєвому шляху поборює всі труднощі, веде боротьбу за життя та завжди сподівається кращого завтра. Минулий час згадує, як той, що в меншій або більшій мірі не відповідав потребам людини. Коротко кажучи, людина живе поступом.

Інакше відбувається в житті людей під большевицькою владою. Кожний рік приносять нові зміни, які життя чесної, прагнучої людини спихають усе на нижчий рівень і то під кожним оглядом. Зате зростає терор, зміцнюються кліщі державного апарату, якими большевицька влада щораз більше стискає нарід.

1949 рік зробив не малі позначки в житті селян Рівенської області. Здавлення советських державних кліщів характеризується ось чим: охопленням большевицькою владою під контроль усіх, навіть найдрібніших господарських ресурсів селянина; проникненням поліційних органів у саму глибину селянської маси; насильне прищипування молодому елементові большевицької ідеології і нещадний терор та знущання. Наслідком цього прийшло загальне матеріальне зuboжіння населення, упадок під оглядом культурним, політичним і моральним, страх перед владою, духовна депресія та, з другого боку, глибока ненависть до большевиків і їх поступовань

що більше зростає і її зміцнити большевики вже безрадні.

Накінєць цього року бачимо виразніше, як попередньо, дві непримиримі сили. Перша — большевицька партія з своєю ідеологією та безтямним розперезаним наступом на народ і безграв'ям державного режиму, друга — народ із своїми природними законними вимогами життя, за своє право й волю, за які рішений прийняти бій з большевизмом.

ПОЛІТИЧНЕ ЖИТТЯ

Большевики стараються бути великими майстрами в ролі керманців народу. З тою метою не пропускають найменшої нагоди, не відкидають жодного засобу, хочби найбільш хамського й жидяцького. Брежнь постійно виголошувана, писана, а головню інсценізована перевершує всяку міру людської уяви, а поруч із тим, безоглядність у реалізації своїх плянів, що й уважається в них власне топ "майстерність". Звичайно на початку кожного року мують з галасом, скільки вистачить сил, інсценізувати якусь найгрібшу брехню, чи то про "найбільшу в світі демократію", чи про "соціяльну й національну рівність громадян СССР", чи де щось подібне. Рівночасно переводять модерні тортури в емгебівських казематах, у яких чекає кожного неминуча смерть від виснаження, вивозять на Сибір і в ко-

ндтабори, не минаючи навіть немовлят і старців.

Такою інженізацією, влаштованою 30.І. 1949 р., були "вибори народних суддів". Які були ті вибори по своїй суті і як вони проходились - це загально всім знане. Але хочемо з'ясувати про практичне значення для народу цих "створених народом" "народних суддів". Цей "народний суд" судить людей за те, як хтось із колгоспників зі страху перед голодом узяв з поля снопа /свого власного пообі/; як хтось був неспроможний своєчасно виконати заготовіти чи вивозу лісу для ненаситного ворога; як хтось, не маючи засобів, не міг намолотити й вивезти це в серпні збіжжя державі; або просто того, хто не подобається большевицьким посіпакам. Напр., дня 28.8. 49 р. цей суд засудив на 7 років в'язниці Василю Яршук із с. Княгинінок, район Острозький, /30 літ, вдова, чоловік загинув від большевицьких партизан під час переходу фронтів у 1944 р., має 8-літнього сина/ за те, що не хотіла віддати жита для колгоспу з присадібною ділянкою; Семена Федюка з с. Ярославичі, того ж р-ну, /колгоспник, 47 літ/ на 5 років в'язниці за те, що в хлива знайшли в нього намолочене збіжжя. Таких прикладів дуже багато в кожному селі. Такими "подвигами" цього "суду" большевики вихваляються в пресі. Тут наводимо декілька дослівних цитат з районної газети:

"Народний суд у селі Малин розглянув справу громадянина, який по-зліному ухилявся від виконання державного зобов'язання по заготовіти і вивозу лісоматеріалу.

Вишневецький Антон із с. Уїзці за зрив виконання пляну лісозаготівель засуджений на три роки позбавлення волі. Чухрій Ганна Павлівна з с. Свіців на 6 місяців примусових робіт. Населення схвалило рішення народного суду про покарання саботажників лісозаготівель". /"Рад. правда", 10. 2. 1949 р./.

Засуджена Чухрій Анна, літ 40, вдова по вбитому червоноармійцеві, одинокий її син з 1929 р. забраний на працю в Донбас, господарить сама на 3-рьох га землі. За те, що не хотіла вступити в колгосп, наклали на неї заготовити 70 куб.м. лісоматеріалу. Вона попросила односельчан, які допомогли їй це виконати. Проте "народний суд" знайшов причину, її обвинувачено, що не виконала до терміну і засудили. Так подібно є і з іншими.

"11 серпня 1949 р. народний суд Острозького району розібрав справу по громадському позову за нездачу сільсько-господарських продуктів по обов'язкових поставках із урожаю 1949 р. в с. Малин:

Громадянину Карпошу Петру Андрійовичу за нездачу поставок сіна і зерна державі присуджено штраф 2689 крб.

Громадянину Воробей Миколі Антоновичу

за несвоєчасну здачу державі сіна і зерна присуджено штраф 1696 крб.

Громадянину Чмілью Анастасію Олександровичу за нездачу державі сіна присуджено штраф 187 крб."/ "Рад. правда", 14.8.49 р./.

За більш жорстокі присуди большевики не відважуються писати в газеті. Напр., в с. Залав'є, Острозького р-ну, за невиконання хлібопоставки засудили: Кудрика Миколу на три роки в'язниці; Солом'як Харитину на 6 років в'язниці і т.д.

Немає однак ані одного випадку, щоб були покарані цим "судом" громадські злочинці за крадіж, грабунок, побої і т.п. Напр. 1 березня 1949 р. в о. Городниця Велика, Острозького р-ну, голова сільради І. Василенко побив М. Барановського /60 літ/; 28 лютого секретар райпарткому Лебедін прострілив у ногу безвинного 13-літнього Петра Савка; 19 вересня в с. Борбин, уповноважений на село Ляхомський і директор районної молочарні в с. Уїзці Шуліндик вночі ограбили Максимчук Міду. Всі ті злочини не покарані. На таких злочинців у Советському Союзі правосуддя немає, хоч народ вибирав суддів.

Болітими ударами большевицької політики для народу була нагінка на всю молодь, а зокрема шкільну, протягом цілого року. Це - постійна ловля на роботі в Донбас /за втечу з Донбасу жорстокі карі - 3-4 роки в'язниці/, змушування вступати в комсомол, брати збори і йти в "стрибки" і т.п. В наслідок такої нагінки сьогодні з кожного села десятки молоді працюють у шахтах Донбасу, з кожного села є засуджені зняки за втечу з Донбасу. Напр., з с. Залав'є - 4 зняки, з с. Городниця Велика - 3, а о. Свіців - 3 зняки, всі вони засуджені на 3-4 роки в'язниці. Інші зняки опинились по різних роботах /маса, залізниця і т.п./ не в цілях заробітку, бо такого не вистачає навіть на прохарчування самого робітника, а головне, щоб на бути під постійними репресіями большевиків. Інші, здебільше, шукають пристановища по школах, як загальних, так і фахових. Таким чином вся замітна й передовіша молодь із сіл усунена, залишилось тільки шумовиння, що живе адеморалізованим життям, поза рамці якого більш нічого не бачить, та безхребетні типи /сексоти, помічники поліції, комсомольці, "стрибки"/, які готові все виконати для збереження своєї шкіри. Щоправда, цих останніх незначна кількість.

Молодь, яка опинилась у школах, там зіткнулась із большевицьким нахабством змушування споживати й перетравлювати большевицьку ідеологію. Як засіб для цього при всіх школах і установах існують комсомольські організації, до яких насильно втягають молодь. З усіх-усюдів доно-

ситься скарга: учнів при допомозі шантажу й інших способів втягають у комсомол, залишаються тільки надзвичайно стійкі одиниці, яких шалено переслідуються. Так є по 10-тирічках, так є по медичних курсах, так є і по учительських інститутах, тощо.

На цьому ще не кінець, бо більшовицька нахабність посувається глибше. Не лишають більшовики в спокої дітей з 3-тої, 4-тої і 5-тої клас початкових шкіл. До цих же чистих діточих душ примінують більшовицькі методи різного роду шантажів, репресій а навіть терору. З метою втягнення дівчор в піонерські організації замикають дітей у шкільних класах після лекцій і тримають без їжі до вечора, відбирають шкільні підручники, дають погані оцінки з науки, вписують дітей у піонери без їх відома і, нарешті, побивають. Напр., в с. Красильно, Острозького р-ну, учитель закликав учнів до канцелярії і змушував вписуватися в піонери. Хто рішучо відмовлявся – крутив за уха, тягнув за волосся й товк головою об стіл та погрожував, що викине зі школи. Оце засоби, якими закладено по школах піонерські організації.

Як бачимо, більшовицькі наїзники амагають залізти в своїм брудним московським чоботом у душу українському народові, а особливо молодому поколінню. А що народ усіми силами відбивається від цього – більшовики з люті скаженіть і хапаються за звичайні методи.

Що відше такий стан?

Пригадуються часи російсько-царського режиму, якому надходив уже кінець. Безоглядне знушання над народом, а поруч із тим, нахабність вище всякої міри у славословії царя, його прихвостнів та його порядків. Не було тоді найменшого відтинку життя, де б усе живе й мертве не співало: "Боже царя храни"... Проте, як прошуміла хвиля революції, блискавично були потоптані та знищені царі, царенята й їх порядки тими, що недавно співали: "Боже царя храни". Більшовикам тоді вдалося захопити нарід своїми інтернаціональними й соціальними гаслами та обманувши його, засісти на місцях царів. Зате сьогодні неминуче прийдесть їм понести долю тих перших.

Більшовики постійно ламають собі голову, яким би то опосередком умертвити, зникнути в українському народі ідею побудови незалежної української держави. Всі дотеперішні найдики засоби, включно з асиміляцією українського народу, не виправдали себе. Завзятий український нарід ні в чому не подається, а ідея його незалежності росте й міцніє. З метою усунення українського народу з його території шляхом винищення голодом, виселенням і розпорощенням по східних авійських пустелях, переводять боль-

шовики всякі випробування, експерименти, політично-пропагандивні трюки і т.п.

До таких трюків можна зарахувати й виселенчу акцію, переведену в дні 12-20 жовтня 1949 р. Спочатку було проведено підготовку в формі офіційної і неофіційної пропаганди. В офіційній пропаганді розмальовано гарні природні умовини місць поселення, обіцявано поміч від держави: 700 крб. для родини і 250 крб. для кожного члена родини на дорогу, а на місці позику 5.000 крб. з умовою оплати на 10 років. Не офіційно поширювалося районними урядовцями, що хто не поїде добровільно, буде висланий насильно в інше гірше місце, та що із Західної України буде виселено не менше 40% населення. Зголосилося до цього переселення приблизно до 40 родин з цілого Острозького р-ну. Увесь цей елемент переважно такий, що тут почував себе невідгінно, бо мав різні провини перед народом /тайні доношки, організатори колгоспів і взагалі більшовицькі вислужники/. Ці переселенці забрали зі собою весь господарський хивий і мертвий інвентар, а навіть будинки. Незабаром після переселення приходили від них до рідні розпачливі листи, що їх обмануто і т.п. Незалежно від цього не було більше охочих переселюватися, хоч більшовики й далі вперто агітували за переселенням. По всіх руках і підготовках більшовиків та вислогах більшовицьких урядовців можна орієнтуватися, що більшовики абираються викинути велику кількість населення із Західної України. Попередником цього, мабуть є те, що з початком 1950 р. більшовики стали примінювати терор до українського народу в формі збірної відповідальності. В дні 5-6 січня 1950 р. з великим шумом оголосили, що хто з бандерівців зголоситься, буде все йому прощено, а в слід за цим /9.І./ ніщо вивозили ні в чому невинні родини на Сибір. Слід згадати, що на мітингах заявляли, що коли населення не допоможе винищити бандерівців, то тут половина сіл стане російськими. Власне, цей крайній засіб боротьби противника, як збірна відповідальність населення свідчить про те, що більшовики в боротьбі з українським народом на ідейно-політичному відтинку цілковито програють.

СОЦІАЛЬНЕ ЖИТТЯ

Проаналізувавши докладно ті зміни, які зашли в напрямку зміцнення кліців, якими, як сказано, більшовики тримають і щораз більше стискають нарід, треба ствердити, що таке зміцнення найбільш відбилось в ділянці сільського господарства. Є місцевості в Острозькому р-ні, які дійсно являють собою велику відмінність у порівнянні до попереднього 1948 року. Відмінність та полягає в тому, що

большевики цілковито прибрали до рук селянина з його всіми ресурсами і позбавили його прав до сільського господарського варстату праці. Колгоспи є, власне, завершенням сільсько-господарської політики большевиків. Що большевицький наступ на український нарід у ділянці сільського господарства не вичерпується тільки цим, а ведеться з метою помирнення його на інші ділянки життя і в далеко більших замірах, та що в наслідок завершення господарського гніту поширяться їх впливи на всі прояви життя українського народу, на його політичну свідомість – це кожному ясно. Але чи впливи їх буде для них позитивний – на це дасть відповідь аналіз того, як дійшло до досягнення "успіху" колективізації села.

Початок большевицьких дій у напрямку колективізації села треба брати ще від заснування т.зв. земельних громад у 1946 р., як тих органів, які в першу чергу допомогли большевикам узяти під контроль всі селянські господарства, всю селянську і приділену /з бувших польських колоній/ землю, ввесь сільсько-господарський хвиий і мертвий інвентар. Користуючи цими відомостями, большевики повели шалену кампанію випомпування з села матеріальних засобів селянина в різних формах: хлібопоставка, м'ясопоставка, молокопоставка, податки, позики і т. п. в безкочечність. Для виконання цих задирств початку /1946-47 рр./ вислали на села групи військ НКВД а пізніше /1948 р./ жмари різних уповноважених з охороною /поліція, "стрибки"/. Міра тих драчок і способи виконування переходили межі всяких людських оподівань. Крім актів масового характеру, як грабунк, побой і т. п., цілево ліквідовано господарства і то обов'язково по кілька в кожному селі. Господарні селяни мусіли мандрувати до в'язниць /також "обов'язково" по кілька в кожному селі/, а в загальному в кожна селянську хату заглянула нужда. В слід за цим повели большевики пропаганду за організацію колгоспів /мовляв: "Тоді не буде таких тягарів для селянина"/. Одначе ця пропаганда не мала найменшого впливу на селян. Всі селяни в 100% були рішені приймати всі большевицькі удари, які тільки будуть приміювати большевики, але колгоспів не творити. Кожний говорив: "Як дійде до самого краю, підпалу хату і піду в світ, а в колгосп не впишуся! Тоді большевики приходять до способу індивідуального шантажу. Селян, на яких мають будьякі матеріали обвинувачення в політичних справах, ставлять у положення: або погодитися на колгосп, або бути вивезеними на Сибір чи арештованими. Деякі з них погодилися підписати заяви до колгоспу, щоб лише уникнути Сибіру, мотивуючи:

"А може вибухне війна і до колгоспу не дійде, а я все ж таки залишусь на рідній землі". Крім цього большевики підшукали шкурних одиниць, яких різними обіцянками та підплатою втягнули до списку "охочих" творити колгосп. Одначе й з цього нічого не вийшло, бо по-перше, цих перших колгоспників було дуже мало, а по-друге, народ дуже обурювався на них і тих останніх /підплатених/, безоглядно карав сам або через українських революціонерів за виліт з народного фронту боротьби з большевицькими плянами.. Одначе большевики не могли дарувати цього, щоб не перевести своїх плянів, про що висловлювались: "Ето не может быть, чтобы в одном государстве было две системы сельского хозяйства" і кинулись уже цілковито на варварський спосіб. Цілими "отрядами" /секретарі партії, всі районні службовці, поліція, "стрибки" і т. п. / в формі карних експедицій наїдали на села – а що селяни розбігались – ловили першого попавшого й тортурами змушували до підпису заяв вступу в колгосп. Звичайно, за один раз такого нальоту на село успіхи були незначні, бо селяни дуже несторожені і в час розбігались. Тому це повторювалось кількакратно, що приводило селян до нервового перемучення. Шойно такими методами большевикам удалося зібрати в селі по кілька десятків підписів заяв до колгоспу і то в більшості не голів господарств, а жінок, старців і неповнолітніх, кого вдалося зловити. Почалася така акція осінню 1948 р., а особливої сили набрала на весні 1950 р. Селяни "охрещені" таким способом колгоспниками, не годились, одначе, з таким фактом аж до збору врожаю 1949 р., так що большевикам прийшлося реалізувати колгоспи до кінця силою.

Таким способом переведено суцільну колективізацію в 15-ти селах Острозького району. Решта стоїть ще половинчато. І в таких селах селяни, які ще не вступили в колгосп, пройшли всі випробування боротьби з большевиками, сьогодні ще з більшою звазатістю витримують усі большевицькі репресії і до колгоспу не вступають. А в кілька сіл /напр. Пісників, Уїадці і ін./, у яких ще зовсім немає колгоспів, помімо приміюваних большевиками в тих селах вищеподаних засобів.

Тепер розгляньмо ще, який моральний стан насьогодні цього колгоспного селянства під кутом визнання колгоспної системи. Не знайдеться ані одної особи не тільки з-посеред звичайних колгоспників, але й з-посеред керівного складу, щоб були задоволені цією системою й активно працювали, за винятком хіба одиниць /присланих керівників, які подекуди є з тих причин, що з місцевих ніхто не хоче тієї служби нести/. З місцевих хоч і наставлять когось на керівника

колгоспу, але кожний чесний чоловік робить так, щоб скоро звільнитися. Погоджуються лише ті, яким амбіція дозволяє користати вигіднішим положенням від звичайного колгоспника, або й часто буває, що погоджуються під тиском своїх громадян /"щоб не був чужий"/.

В кожному випадку не буде найменшого перебільшення, як ствердимо, що в 100% колгоспне селянство прийняло цю колгоспну систему господарювання як ярмо насильно накинене большевицькою владою і нетерпляче жде того щасливого дня, коли це ярмо одним махом розторожиться.

Треба також ствердити, що цей настрій у селян набагато посилюється, як був на-

передодні колективізації. Якщо раніше в деякого могли проявлятися сподівання будь-якого поліпшення життя під большевицьким режимом, то сьогодні все це зникло. Поліпшення своєї долі тільки бачать у знищенні большевицької влади.

Значить, політична свідомість українських селян, внаслідок большевицького "успіху" в колективізації села, багато зросла в напрямку ще більшої ненависті до большевиків і росту сил для знищення большевицької влади при першій-ліпшій нагоді.

З цього ясно видно, який моральний та ідейно-політичний капітал здобувають собі большевики, колективізуючи село.

/Закінчення буде/

oooooooooooooooooooo

В ЧОМУ НАША ПЕРЕМОГА

Єдиною запорукою нашого визволення є відновлення в народі його козацького духу, тобто готовості при першій нагоді взяти за зброю й боротися за свої суверенні національні права. Бо нема нічого дурнішого, як думати, що хтось нас визволить. Таке визволення, хоч би й трапилось, то воно не піднесе нас, а тільки принизить. Принизило навіть прагнути такого визволення. Звичайно, ми ніколи не відмовимось і радо приймемо допомогу зовнішніх чинників, ми навіть повинні вжити всіх дипломатичних зусиль, щоб створити сприятливі умови для української визвольної справи, закріпитися прихильністю й союзами з іншими народами, в першу чергу з поневоленими, але в засади ми завжди мусимо спиратися тільки на власні сили українського народу. Тому особливо важливим чинником, що робить цілу націю одним суцільним визвольним табором, а духове й фізичне об'єднання проводу й народу, взаємне довіря, пошана й любов до себе, сильна віра й прагнення досягнути цілю, до якої прямує ціла нація.

Нарід мусить розуміти кличі, що їх висуває провід, мусить вірити в них, а не чекати, щоб хтось перший почав їх реалізувати. Активним мусить бути кожний член даної спільноти.

Орієнтація на чужі сили, шукання підпори в чужинців, а не у власному народі, що впливає із зневіри у власні сили, ставить такий провід у становище обезкровленого й духово відчуженого від народу політичного тіла, що своїм існуванням творить дуже небезпечну загрозу власній нації. Бо нарід не вірить у силу й спроможність такого проводу, а зно-

ву такий провід не вірить у сили свого народу і в результаті така нація неспроможна визволитись з-під ворожої окупації.

В історії українського народу таких прикладів ми маємо досить багато. На Рідних Землях український нарід тому об'єднувався довкола єдиного політичного проводу, бо провід цей, опершись на сили власного народу, зміг повести його до боротьби за його національні й соціальні права, за суверенне визволення з-під московсько-большевицького поневолення.

Інакше було, напр., у добу наших визвольних змагань у 1917-21 рр. Центральна Рада, очолена найвидатнішими українськими істориком, є класичним прикладом, до якої ролі зводиться провід, якщо він не має ясно означеної мети і не робить ніяких заходів для збереження державницької незалежності. Тодішній провід українського народу вірив наївно, що волю Україні можна одержати з ласки "старшого брата" москаля і тому він терпеливо чекав, що вирішать у Петербурзі, а тим часом годував нарід абстрактними гаслами свободи, рівності й братерства, не вкладаючи в них ніякого конкретного змісту та ще й "пояснював" через "Просвіти", що ми українці - нарід, який дуже гарно співає й танцює гопака.

І дійсно в той час на Україні співали й танцювали, грали на сцені ролі козаків, Гриців, Марусь, Наталок, декламували, пили самогон, ділили панське майно і п'янили від свободи...

І дійсно тоді, коли з півночі рушила червона озброєна орда на Україну, Центральна Рада нарешті знайшла свою мету

— будувати власну державу. Так змарновано майже рік часу, не використавши його на створення власної армії, ані на закріплення державної самостійності. Розтрачено запал і енергію українського воїнства й народних мас, що готові були чином і кров'ю здобути й закріпити державну суверенність. Брак ясно окресленої мети й нерішучість проводу, що постійно оглядався на російських соціалістів і чекав від них дозволу на проголошення самостійності українського народу, завів на манівці українську національно-визвольну революцію і став смертельним ударом для державної незалежності України.

Це ясно, чому, напр., С.Петлюра, хоч уже в тяжких, майже безнадійних умовах, знайшов таке довіря і підтримку з боку українського народу. Він опершись на власні сили підняв український нарід боронити свою Батьківщину та вказав йому єдиний шлях до визволення.

Сьогодні на землях нашої Батьківщини провід Вихідної України стоїть рам'я — рам'я а цілим українським народом і, завдяки цьому, український нарід ось уже десять років веде героїську боротьбу, спершу з гітлерівськими, а зараз із сталінськими окупантами, з незламною вірою в перемогу.

Знову ж на еміграції, серед українських народних мас ще досі зустрічаємося з певними політичними середовищами, що претендуючи на "провід" або й "уряд" українського народу, самі ж стоять якнайдалі від нього. З масами української еміграції вони майже ніколи не говорять, а може й не знають про що з ними говорити. Відбувають свої засідання самі для себе, газети пишуть самі для себе, випускають "літературу" самі для себе, урядують теж лиш самі для себе, та турбуються тільки самі про себе. А відтак "обурюються" на "хамську невдячність" свого народу і шукають прав і захисту в чужих, хвалять їх та гудять овій нарід.

Одню з основних причин, що робила в минулому провід українського народу нездатним керувати визвольною боротьбою — це було затруєння його психіки чужинською культурою й ідеологією, бо він виховувався на чужій державній системі. Звичка дивитись на свій нарід, як на недозрілий до самостійного державного існування, якому треба ще часу, різних переходових етапів в роді якоїсь автономії, поки від дозріє в рамках чужої державної системи, а там, колись, може й самостійним буде.

Для українського, в той час соціалістичного проводу, революція і самостійність, це було страшне слово, що нагадувало зразу пролиття "братньої" крові російських соціалістів. Українським соціалістам хотілося "добути" волю яось

так, щоб не зачіпати й не образити своїх московських товаришів по партії, що в той час на чолі а Керенським радили про Росію, як зберегти її в рамках царської імперії й готували нове ярмо України.

Державницька незрілість завжди полягає в незрілості проводу. А незрілість проводу полягає в тій самій його ваді, на яку разом із ним хворіє нарід: звичка йти на чужому поводити, шукати підпори в чужій силі, а не у власнім народі, в себе самого, довіряти й користися чужому, пристосовуватися до кожної кон'юнктури і т.п. Метода "Чорної Ради" завжди була найкращим зброєю в руках ворога, щоб подолати нас.

Організація власної сили поряд з добре поставленою пропагандою і прикладом безстрашного героїзму й стійкості, чесноти і, головне, незаплямованості кадобов наживи серед проводу, викликає піднесення в народі, забезпечує здоровий моральний стан армії, гарантує успіх цілої справи. Провід мусить бути завжди високоідейний і безоглядно чесний. Бо тільки такий провід матиме моральну силу не просити, а вимагати, карати й милувати. Такий провід матиме авторитет та створить послух і дисципліну в армії і цивільному апараті.

У вирішній час від проводу, від довіря й пошани до нього народних мас, що об'єднуються довкола нього, залежить успіх боротьби за національні ідеали. Тому з найбільшою радістю треба вітати цей факт, що український нарід на Рідних Землях якнайтісніше об'єднаний довкола ідеї визволення України і єдиного політичного революційно-визвольного проводу УГВР, яка своєю дією, чином, авторитетом і довірям дає повну гарантію, що в сучасний період українська нація видала справжній, свій національно-визвольний провід.

На цей шлях об'єднання довкола проводу Вихідної України УГВР мусить ступити вся українська еміграція, бо дійсно тоді зникнуть фікції і псевдотвори різних "урядів", а створиться один суцільний організм української еміграції в повній духовній адності з ідеями і визвольною боротьбою нашої Батьківщини. Тоді вся моральна й матеріальна сила й жертвенність українського громадянства на еміграції йтиме не на міжпартійну боротьбу, не на партійні інтереси, не на різні фікції і мафії нікому непотрібних емігрантських "урядів", а на справжню користь визвольної боротьби рідного народу, який своїм героїзмом і жертвенністю, стає моральним докором сумління української еміграції і покликком ставати в один спільний фронт краю і еміграції в боротьбі за Українську Самостійну Соборну Державу.

А. К.

0000000000000000

В тенетах ілюзій і марних надій

Наближається річниця корейської війни, фронти воюючих армій протягом майже року пересувалися то по один, то по другий бік 38-го рівнобіжника корейського півострова.

Хоч уже підраховано мільйони жертв цивільного корейського населення, сотки й тисячі вбитих і ранених солдатів ОН, то однак кінця цій війні ще не видно. Ворог далі кидає резерви, робить різні пересування, готується до нового наступу. Донедавна ми не чули офіційного ствердження з боку ОН, хто остаточно має відповідати за корейську авантюру. Чи дійсно тому винні "агресивні" північні корейці, чи китайські "добровольці", які насправді так захоплені тією війною, як захоплені в'язні советських концтаборів "великою строюком комунізма".

Останньою офіційною заявою секретаря США Етісона про те, що відповідальність за корейський конфлікт і за всі його наслідки, що можуть з нього виникнути, спадає на Росію, стверджено це, про що кожен вже знав і в чому був переконаний. Корейська війна для Заходу була справжньою несподіванкою і ще довго після її вибуху ОН не мали відваги свідомо прийняти цей факт і ставити чоло небезпеці. По довгих ваганнях ОН стали обвинувачувати за війну в Кореї корейських і китайських комуністів, обминаючи, однак, здалека її справжнього винуватця — Москву.

Корейська війна й реакція на неї ОН, це ще один наочний доказ, як мало Захід знає про правдиву суть більшовицького імперіялізму. План Москви завоювання Кореї не сьогоднішній, він старий, як старий московський імперіялізм.

Ще в 1904 р. московський цар Микола II-гий до генерала Олексієва писав так: "Це є баганизм, щоб японці, а не ми, почали військові операції... Але як тільки їх флот переступить 38-ий рівнобіжник на західному узбережжі Кореї, чи висадяться вони чи ні, ви при цьому старайтеся атакувати їх без вицікування на перший постріл з їхнього боку. Я покладаюсь на вас. Бог допоможе вам". Письмо Миколи II-го до ген. Олексієва, 8.II.1904 р./.

Генерал російської сухопутної армії на Далекому Сході Куропаткін, зовсім навіть не старався скривати імперіалістичних цілей Москви: "Ми мусимо взяти Корею найтоншими методами", "Ко-

рея мусить бути російська", /"Спогади Безобразова"/ — таке було тверде рішення московської загарбницької політики.

Ось і історичне коріння сучасної корейської війни. "Корея має бути російська" — так рішено Москвою близько пів століття тому і нині на корейських полях іде війна не в міжнароднім комунізмом, а в історичним московським імперіялізмом. Організатором і натхненником війни в Кореї не в "міжнародний комуністичний імперіялізм", а Москва, історично незмінна в своїй духовій суті.

Найбільшою помилкою є утотоження сучасного советсько-більшовицького імперіялізму з т.з. "міжнародним комуністичним імперіялізмом". Таке розуміння і така інтерпретація сучасного московського імперіялізму є якраз найбільш побажаною Москві. По-перше тому, що такою інтерпретацією агресивної політики Москви виправдується сучасна московська кліка в очах громадянства, бо, мовляв, веде війну проти міжнародного капіталу за "освободження працюючих", а по-друге — така інтерпретація оправдує морально існування п'ятої московської колонії, де то комуністичні кадри в інших країнах, що по суті являються сліпим знаряддям Москви.

Московський комунізм має характер настільки міжнародного явища, наскільки його має бандитизм чи розбійництво. Коли на початку "жовтневої революції" в складі російської комуністичної партії були фальшиві ідеї міжнародного комунізму, то пізніше вони взагалі перестали існувати, і російська комуністична партія, внутрішньо ферментуючи, вибухнула всякого "міжнародного" духу, а перетворилась у партію духово й психологічно суто московську, а саму "ідею комунізму" зробила знаряддям зовнішньої політики. Отже, розуміння московського імперіялізму, як явища "міжнародного комунізму", є по суті фальшиве й не відповідає реальній дійсності, ідейному змісту цього явища.

Ще більш наївним виглядає апеля до російського народу, як "жертви міжнародного комунізму", та вислови йому співчуття й обольовання над ним. Російський нарід у боротьбі з європейськими впливами на Росію створив у себе політичний лад із соціально-економічною системою, яка найповніше відповідає його духові і його розумінні. Цей лад, цей соціально-політичний устрій, підготовлявся

ціло російської історії.

Турченев, Достоевський - "дзеркало революції", як казав Ленін, Толстой і багато інших - всі вони всіма фібрами своєї російської душі ненавиділи Заходу й охороняли свою російську духовність від "розкладових" впливів Європи. Європа в московському розумінні - це вже труп, що розкладається, і єдино "історично" покликана Москва може її спасти.

Ось яка духовна атмосфера, в якій виростав і дозрівав у Росії більшовизм. Соціально-політична система перманентного розбій й терору, яким в нині ССРСР, це лише зовнішній вияв і відзеркалення московської душі. Хто ж може знати глибше душу москалів-росіян, як не вони самі. Тому даймо слово цьому, хто російській духовності надав організаційно-політичних форм. Ричієву, який писав: "Розбій завжди був одним із найбільш шанованих виявів російського національного життя". Отже, той, хто не розуміє розбійництва, не може зрозуміти історії російської маси.

Кожний нарід має певну кількість аморальних, антисоціальних елементів, які не визнають законів Божих, ані законів своєї держави, вони їх зневажають і ігнорують. Але своїм характером вони не відповідають характерові розбійництва російського народу. В ходнім випадку російський нарід не є жертвою "міжнародного комунізму", а навпаки, "міжнародний комунізм", ця фікція, являється імперіалістичним інструментом російського народу.

Марна надія й сподівання, а це більш даремна спроба намагання протиставити російський нарід, як цілість, сучасній московській урядовій верхівці. Бо ніякий попередній уряд московський не давав аж такої вільної руки московському народові займатися розбоями, грабувати й убивати цілі класи, а пізніше цілі нації, як сучасний більшовицький.

У сучасній московській імперії є лише одна привілейована нація, а решта націй поневолені. Є великий російський нарід "старший брат" і в уярмлені народи, цебо "молодші брати".

Подібно, як у гітлерівській Німеччині був "геренфольк" і "унтерменш". "Унтерменшами" були переповнені концтабори фашистівської Німеччини, "молодшим братом" переповнені концтабори й тюрми більшовицької Москви.

Іван Лютий, Петро Великий і Йосиф "мудрий" - ось історичні стовпи росту російської імперії. Так, як за царів, основну силу російського імперіалізму складав московський нарід, так і зараз він окладає головну підпору й силу більшовицького панування. "Старший брат" плянує, наказує і керує, він "от Москви до самих окраїн...проходить как хозяїн"

а "молодший брат" мусить постійно дякувати "старшому брату" за колхоз, за концтабори, за "масливе й вільне життя".

В західноєвропейському і американському світі, і то серед чоловічих державно-політичних діячів, поширено переконання, що російський нарід своїм характером і культурою є волелюбний та що він є тільки невинною жертвою кліки, що засіла в Кремлі. Заперечку відповіді таким переконанням дають самі москалі. Г.Федотов у статті "Просвети в тему" /журнал "За свободу", 1947 р./ пише:

"Ні, російський фашизм, родився не в перенасичення свободи й розчарування в ній, як це було на заході, але в незнання і нерозуміння її масами, вихованими в пережитках рабства".

Ось так самі москалі стверджують об'єктивну істину, що сучасний більшовицький лад є породжений російськими масами, які не знають і не розуміють свободи. Німецький нарід знав, що таке свобода і її розумів, але в основній свої масі до останку захищав систему фашистівського рабства, тільки тому, що в тій системі він почував себе народом "геренфольком". Щож тоді говорити про основну масу російського народу, який не знає і не розуміє свободи, а знає тільки, що він "з ясним умом" і "творчим характером", що він "старший брат", "великий нарід" і що його лад є "най-передовіший", "найдосяжніший", а вожді його "наймудріші", що його історична роля, це "спастись" людство від "англо-американського рабства".

Досягненнями більшовицької Росії, її просторами, багатством, військовою силою, її престижем, захоплена більша частина старої російської еміграції, яка нині із шкури вилазить, намагаючись зберегти "тіло" Росії від загрози четвертування, та рішена всіма силами захищати ті досягнення. На питанні збереження цілості російської імперії всі росіяни сходяться на одному: у випадку загрози розподілу російської імперії в майбутній війні, всім росіянам в край й закордоном треба захищати московську імперію, хоч вона й більшовицька. Такі переконання ми бачимо в колишній проти-більшовицькій еміграції, яка побувала в світах, яка знає і розуміє, що таке свобода, що ж тоді залишається говорити за російську масу, яка про свободу не має найменшого поняття.

Тому ілюзію й марно надію західноєвропейських і американських політичних діячів треба вважати намагання протиставити основні маси росіян проти правлячої російської верхівки, проти полібуря партії. Вірити й сподіватись у те, що російська маса прагне свободи, є найбільшим самообманом.

По розгромі фашистівської Німеччини, альянти примушені були там залишити ча-

стину свого війська, бо в противному разі була явна загроза відновлення фашизму. Така загроза є реальною і сьогодні. Це багато складнішою і труднішою справою є питання російської маси. Коли навіть на хвилину повірити, що по знищенні більшовицької диктатури, могли б найтися справжні російські демократи, які прийдуть до влади, то вони ніяк довше не протриматься, як протримався псевдодемократ Керенський у 1917 р., і ця нова влада буде в найкоротшому часі знесена якимось другим "октябром". Тому лише вільні національні держави поневолених народів, що творяться на руїнах СРСР, можуть бути єдиною запорукою справжнього вільного демократичного ладу на Сході Європи й Азії, та що московський імперіалістичний диктатурі вже не буде вострета.

В навірядочому конфлікті між Сходом а Заходом, Захід проти себе має тільки російський нарід, що єдиний з-поміж усіх народів СРСР, буде зважано боронити російську імперію.

Дорого платитимуть західна Європа й Америка, коли вони дадуть себе переконати російським імперіалістичним колам на еміграції, що "ставка на сепаратистів не дасть їм і грама вигоди", а тільки жтовжне російський нарід в обійми сучасного режиму, щоб захищати Росію від розчленування. Бо при всяких умовах, так чи інакше, російський нарід у цілому буде до останку боротись за своє становище "старшого брата", за становище російської імперії в світі, за послаблення впливів Заходу, щоб закріпити своє панівне становище, в першу чергу в границях буйшої царської Росії, а відтак у цілому світі. І так довго, як на руїнах російської імперії не повстануть вільні, національні, суверенні держави поневолених народів, так довго російський імперіалізм буде постійно загрожувати поневоленням і знищенням вільних народів і марево війни ніколи не зникне з осяду.

В.РОСЕНКО

ЛИЦЕМ ДО ЗОВНІШНЬОГО ВОРОГА

РОСІЯ І МИ

/ ПОРЯДКОМ ОБГОВОРЕННЯ /

Може дивною здаватися, що ми /українці/, яким чуже й навіть неприємне саме слово Росія, уживи в назві нашої статті не Москва, чи Московія, а вживи цього, так милого для вуха й душі московніє слова, - Росія.

Зробили ми це в багатьох міркувань. Поперше - світ за 240 років уже забув, що колись було царство московське, а не російське, бо самі московники кличуть себе сьогодні не - московниками, а руськими. А тому, коли будемо називати російський нарід народом московським, то поведемося, щоб не етакось того, що траплялося в листах держав Європи за часів Петра І-го, коли ті адресували свої листи до царства Московського, бо таке вони знали, а ті листи поверталися назад з власноручним написом Петра І-го - "Московського царства не існує". Єсть Росія?

Поведуємося, щоб і намі голося до народу московського нині не були прийнятні росіянами і чужинцями, як не по приналежності заадресованими й не повернулося до нас зворотним поштою, але вже без жодного напису. Тому в тій статті будемо називати московське царство Росією, а народ московський народом російським. Але не оміємо забувати, що це не є правдиве ім'я ані того народу, ані

терену його панування. Це є просто псевдонім, - що ним прикривається нарід - автор багатьох трагедій людства, нарід - автор багатьох нещастій людства, нарід - автор новітньої форми рабства і нарід - автор тирії народів - Росії СРСР. А що найголовніше - народ - автор тієї ситуації, яка витворилася сьогодні в світі й поставила цей останній над пропасть небуття.

Ми назвали нашу статтю "Росія і Ми", чітко розрізняючи межі між нами і Росією, між російським/московським/народом і народами Росії, тобто, між поневолювачем і його жертвами - поневоленими.

Росія - поневолювач, а Ми поневолені. Тобто, два антиподи, які вічно змагаються між собою і яких опір може розв'язати лише подія, яка поневолених зробить вільними, а поневолювача зробить наміриного. А до того часу ми - ці два антиподи - дивимося на все, що діється навколо нас з протилежних точок зору і бачимо все з протилежних до себе вимірів. І все хоча би вадяки цьому про якесь примирення, або ж навіть притуплення боротьби між нами, а огляду на якусь третю силу, що загрожуює світові, а тим самим і нам - поневоленим народам не може бути й мови. На цю третю силу, - ми маємо на увазі світовий комунізм - поневолені народи дивляться іншими очима.

ма, ніх дивляться на нього представники народу поневоловача, тобто народу московського, чи, як ми умовилися назвати його, народу російського, тут між нами, на еміграції судого.

Проти комунізму московська еміграція бореться лише, як проти уладової форми, що запанувала в теренах володіня московського народу і ця еміграція стала просто в опозицію до уладових форм, не переставши бути народом московським - народом панівним. Це боротьба, так би мовити, хатня, боротьба родинна, що зводиться до конфлікту - кому панувати в родині - Сидорові, чи Петрові, Сталінові чи Кереновському.

Для поневоленних народів, що перебувають у армії поневоловача, глибока проблема боротьби лежить не в тому, які уладові форми запанують у хаті поневоловача, а тим самим і в поневоленого, а проблема боротьби лежить у площині, як вирвати свою власну хату з лабет поневоловача й завести в ній такий лад, який випливає з національної радії свого народу. Завести в своїй хаті такий лад, що буде оприят виявлення всіх духових якостей нації, як живого організму, що приймє у світ заманіфестувати своє існування витворами своєї окремішності й неповторності.

Таким чином поневолені нації боряться проти комуністичної Росії не тому, що вона, ця Росія, комуністична, а боряться тому, що воля Росія - поневоловач. Для поневоленних народів комунізм є ворогом, який, як твір московського імперіалізму, прийняв форми, які відмовляють людині бути людиною, які перетворюють людину в тварину, а суспільство в табун, в якому кожна особа перестає бути особов і є своїм власним широким і овоєрідним світом, а стає відтампованов матерією - гвіздом, цеглиною. Взагалі будівельним матеріалом і є якого будуватися Вавиловоє вежа, ім'я якої - Комуністична Імперія Світу.

Таким чином поневолені народи включаються в боротьбу проти комунізму, як проти абсолютної форми поневолення, і стоять, так би мовити, по одному боці барикади з усім протикомуністичним світом, а тим самим і з московською еміграцією, яка заперечує комуністичний лад. Боротьба в комунізмі, несправді до комуністичного рабства нас поводить з руською еміграцією. Але нас роз'єднує з руською еміграцією невеличке але... Московська еміграція бореться проти комуністичного рабства, а ми, поневолені народи, боремося проти всякого рабства, і проти комуністичного, і проти того, що нам готують Керенські, Міл'гунові й Рабіновичі - тобто, готують ті, що ми з ними стоїмо по одному боці барикад у боротьбі з комунізмом. Це роз'єднує нас і робить із нас непримиримих ворогів.

Щобільше, ставить російський протикомуністичний рух рівним по ворожнечі до нас комуністичної сьогоднішньої російської імперії. Бо для поневоленних народів воєм не важно у кого в руках ключі від в'язниці, чи кремлівського Политбюро на чолі з Сталіним, чи в кремлівському советі міністрів на чолі з Керенським, чи Рабіновичем. Підкреслюємо - поневоленні народи від такої зміни легше не стане, так само, як і цілому світові легше не буде від того, коли на підбій усього світу колись будуть маршувати російські полки не під командою генераліссімуша Сталіна, а під командуванням якогось іншого генераліссімуша, що єде по Сталінові на кремлівський трон.

І от розуміння цього і ставить перед поневоленними народами вимогу іншого підходу в боротьбі з комунізмом, як світовою загрозою, і іншого, ніж усьей світ, розуміння проблеми Росії в її майбутньому, що повеленні більшовицької диктатури.

Московська еміграція, а при її несприятливому старанні і усьей світ убачає що світу в тому, що в Кремлі сидить більшовицька влада, а коли вона зникне, тоді знову прийде спокій і благоденствие. Тобто, при старанні російської еміграції, сильні світу цього вбачають все ще в формі уладу імперії, а не в самому факті існування великої російської імперії. Загрозу імперіалізму вбачають у більшовизмі, а не в самій московській оуді. Сильні світу цього дуже короткі на пам'ять, а ще коротші на знання того світу, від якого везахити буття чи не буття їх самих і нового світу.

В цьому незнайці світом Росії і її оуді занесли у великій мірі ми представники поневоленних народів. Ми в своїй боротьбі за своє виволокнення, в своїй пропаганді, в своїх писаннях і т.п. всю нашу енергію окерсували до цього часу на боротьбу з більшовизмом. Опикували Вінікши, чи концентраційні табори, ми опикували такі утиски національного й офіційного в епоху більшовизму, не пов'язували й не шукали паралелів цих утисків і таких самих кавів у нашою житті при інших уладових формах цієї самої імперії. Ми всю енергію викадували на боротьбу з більшовизмом і витворили враження до ми, поневолені народи, вбачаємо все і до кінця що лише в існуванні більшовицької Росії, а не в існуванні взагалі російської імперії, як тирми, в якій є й були в'язниці іногородці, позбавлені навіть мінімальних прав на світ національний розвиток. Таким чином ми переконали світ, що і ми нічого іншого не бажемо, як тільки виволокнення від більшовицької тирани і можемо жити і надалі в Російській імперії, коли в цій імперії до влади прийде

якийсь інший, більш демократичний уряд.

Підкреслюю - це все сталося тому, що ми свою боротьбу з більшевизмом ставили ізольовано від боротьби з російським імперіалізмом взагалі. І ми в своїй пропаганді, в своїх писаннях, заперечуючи найочевиднішу істину, хотіли того, чи не хотіли, відділяли більшевизм від Росії, уряд від панівного народу, який для царських часів був самим "виносливим" і "мужественним", а для більшвиків став самим передовим і "видаєчимся". Ми відділяли злу силу від її носія. Більшевизм а той самий московський орел, який висунув свої пазури найбільше й прикривав їх не лише до нас поневолених, а прикривав їх і до горлянки сильних світу цього і почав і їх уже "пестити" по їх, огрубілих до людського горя щинах і хребтах, бо, він, більшевизм є лише машкара, якою російський імперіалізм прикрив сьогодні свою відвічну імперіалістичну суть. Світова ідея комунізму - от той горобець, що його випускає Росія сьогодні в світ то у вигляді гасла "визволення поневолених народів Азії", то у вигляді пікасієвського білого голуба миру, то у вигляді захисника абсолютної правди. Так само, як отарий російський імперіалізм, прикривав колись свої імперіалістичні прагнення й завоювання "захистом єдиновірних і єдинокровних", захистом православних від магометан і т.д. Ми пишемо діаграми, ми відшукуюмо числа й цифри жертв більшевицького терору і цим лякаємо світ: - дивіться, мовляв, який жахливий більшевизм. Але тільки більшевизм, а не московський імперіалізм взагалі. Виходить, що, ніби, при царях-батьках цього не було. Ми пишемо, що на будівництві Відоморського Канаду, на будівництві Комсомольська на Амурі і на всіх будівництвах більшевицького соціалізму загинуло понад п'ять мільйонів українського народу. Так, цифра жахливо велика, цифра страшна. Страшна вона по відношенні до 40-ка мільйонного населення. А хіба менше страшна цифра 400,000 по відношенні до 7-ми мільйонів населення тієї ж самої України, що загинули так само на канальних роботах в часи Петра І-го, Єлизавети і Катерини II-ї?

Хіба менше цифра п'ять тисяч вирізаного населення в Батурині по відношенні до замордованих у Вінниці? А хіба менша кількість вигубленої провідної верстви української нації в часи Петра І-го по відношенні до замордованої провідної верстви тієї ж української нації Сталіним? Берімо ж знову відношення 40-ка мільйонів до 7 мільйонів. Жорстокість російського імперіалізму абсолютна однакова і методи її примінення тотожні. Тому, як же ж можна з цілого брати частину? Як можна з цілого істо-

ричного процесу видокривати наслідки? А що більшевизм є наслідком цілого історичного процесу розвитку російської імперії - це є незаперечний факт. Трагедія людства - комуністична загроза існує не тому, що жили в XIX-му столітті Карл Маркс і Фрідріх Енгельс, а трагедія людства полягає в тому, що ці ідеї знайшли терен свого осідку. Найшли російську імперію, стали її потрібними, як рушійна сила, що при її допомозі можна оволодіти світом. Значить, боротьба з комунізмом, як із світовим злом, починається там, де починається боротьба з російською імперією. Починається там, де йде боротьба за розчленування цієї імперії, як рушійної сили комунізму.

Стратег комунізму в поході Ленін писав колись: "Судеєствованіє сільного советского государства, его грані, о который в недалеком будущем, разобьются силы буржуазнокапиталистического мира. Крепите мощь советского государства". Ленін розумів, що сила советського государства в його територіальному посіданні. І гасло "крѣпите мощь для Леніна означало - підбивайте, опановуйте нові терени, нові держави. Розширюйте імперію. З цього самого прагнення розширити імперію і виникла його знаменита, чортівсько отиола, політика щодо народів Азії, яка зараз в дії і, коли не перешкодить світ Сталінові, вона, ця ленінська політика, буде здійснена. Мріючи про опанування Європи, Ленін колись написав осього декілька слів, а саме: "Шлях на Париж і Берлін лежить через Пекін". Як відомо, російський імперіалізм уже дійшов до Пекіну і сьогодні він зайнятий організацією сил і матеріалів, щоб вирушити на Париж і Берлін. І цього маршу, страшного, коли він зорганізується, не отримають ні атомові бомби, ні тисячі ескадрильїв. До цього маршу Західний світ мусить не допустити поки час. Не допустити до цього маршу, на наш погляд, є лише один засіб, засіб який полягає в тому, що при допомозі західного світу мусить розпочатися відворотний акт розпаду терену російсько-советського посідання імперії на окремі національні держави. Тобто, знеосилення "сільного советского государства". Іншого шляху знеосилення немає. Заміна більшевицького ладу на меншовицький, чи на якийсь інший на теренах російської імперії, це буде лише часове припинення, часове загальмування російського імперіалізму, а не його остаточне подолання. Подолання його наступить після його цілковитого знеосилення, тобто тоді, коли терени його посідання обмежаться етнографічними землями часів Івана Калити. Знеосилення його наступить тоді, коли поруч себе, своїми сусідами, він буде мати більших сильніших і поз-

бавлених усякого прагнення панувати над іншими – вільними національними державами.

І хай російський нарід, коли йому так подобається будування комуністичного раю, де будуть давати кожному по потребі і від кожного буде вимагатися по спроможності, буде на цих етнографічних теренах свій "общинний" рай.

Розподіл Російської імперії – це і є концепція поневолених народів в боротьбі з світовим комунізмом.

Істинником збереження нації, як живого організму, як найбільшої і найголовнішої сили історії і її процесів, пояснюється і той факт, що в Європі почався процес розпаду комуністичних партій. Процес бунту проти наступу московської духовності на національні духовності народів Європи. Але цей процес, як ми бачимо, почався в Італії і Франції і окріп в Європі тоді, коли піднісся життєвий рівень населення цих країн, тобто, почався тоді, коли живе покоління нації має час подумати не над шматком насущного хліба на сьогоднішній день, а над буттям прийдешніх поколінь.

Істинник самозбереження нації приходить до голосу тоді, коли опадє інстинкт самозбереження – фізично живого покоління. Живе покоління, гнане інстинктом фізичного самозбереження, летить на принадливі й брехливі комуністичні гаєла, як летять оси на замкнене барило з медом. Летять на запах щастя, а не на саме щастя, летять на обіцянки, а не на реальну дійсність. І при користоється нині Росія.

Не випадково і комуністичний партійний гімн починається словами-закликом "Повстаньте гнані і голодні". Коли не буде гнаних, не буде голодних і не буде кому повставати, і не буде мрій про "загірні комуні", і не буде тоді впрягати російський імперіалізм до свого воза яких колон на підбиття світу. Кожний нарід, кожна нація буде хити й думати про наступні покоління, життям буде рухати національний інстинкт самозбереження.

Про це треба думати вже сьогодні нашим державним мужам. Несправедливий розподіл національних присутків і дібр присипляє національний інстинкт самозбереження й покликає до життя інстинкт самозбереження фізично-живого покоління, що часто гуто йде в розрив, а то й на шкоду нації.

Цей закон інстинктів із величезною користю для себе вивчилися використовувати більшовики. Коли б ми взяли статистичні дані росту комуністичної партії в ССРСР, ми б помітили одне надзвичайно цікаве явище. А саме: найбільше зростання цих рядів було в роки ІРІ7 і по ІРІ21. Тобто тоді, коли на теренах російської імперії панувала абсолютна серед населення, голод і неупевненість

у завтрашньому дні. Із розпровадженням НЕП-у кількість членів комуністичної партії різко падає. В 30-тих роках у часі першої п'ятирічки, тобто тоді, коли прийшли найтяжчі часи, коли за шматком хліба треба було йхати за сотки, а то й тисячі кілометрів до Москви, коли за хліба глевкого з остяками треба було стояти годинами по чергах, коли мільйони умирали з голоду, кількість членів комуністичної партії піднялась на небувалу височину. Сита й доволіне життя в Москві і Ленінграді більшовики допустили

для того, щоб у росіянина прийшли до голоду інстинкти самозбереження нації московської, а впровадження голоду і злиднів на теренах "інородцев" на це, щоб у них прийшли до голоду інстинкти самозбереження фізично-живого покоління. Невипадково в 30-тих роках у більшовиків почалася ставка на "великий руський народ", як на самий "передовий". І не випадково в цих самих 30-тих роках на Україні ми були свідками найогиднішої, так званої класової боротьби, коли оуцід оуцида виганяв з хати, коли комсомольці-односельчани викидали на сміг своїх небогаті, коли діти в школах цілими класами вписувалися до комсомолу.

Голод, злидні – це не лише опустити комуністичної Москви, а і її совєтики. Голод і злидні – це її зброя і то найпотужніша. Висити її, про зброю, із кремлівських рук отут, в Європі, і в цілому світі, а найголовніше в Азії і Азії буде по боці Заходу, а не Росії. Напівголодне існування, стахановщина, крик про будівництво, відра волякої найогиднішої пропаганди, навіть страх за існування – все це поставлене на олужбу Кремлю. Все це мусить відволікати людину від роздумування, від аналізу. Все мусить бути окероване на шлунок, на його вимоги і на інстинкт зберегти самого себе. Це руська метода боротьби

з поневоленими народами, щоб у них, борию Боже, не прийшов до голоду інстинкт збереження нації.

От тому то на Україні, як відомо, найбільше зростання національної свідомості припадає якраз на роки НЕП-у. Тобто на роки, коли шматок насущного не був проблемою. На роки, коли селянин сам був господарем, коли український інтелегент думав не шлуком, а головою. От тоді то й зросло найбільше усвідомлення Україною своєї окремішності. Україна завила історичними музеями, дослідними інститутами, мільйоновими тиражами видань світової і української літератури. От тоді то й виникло гаєло "Геть від Москви, обличчям до Європи". І це гаєло проголошене Хвильовим, але воно було не у устах у цілої України. Тридцять років принесли, як відомо, повний занепад розвитку української національної думки. Страх скував ший-

менників, голод полонив селянина, не-
певність у завтрашньому дні — скував
робітника, а інстинкт самозбереження
фізично-живого покоління опанував Укра-
їнов.

Порушені на цьому міоці, дуже корот-
ко, питання, вимагають від нас ширшого й
більш ґрунтовного вивчення й освітлен-
ня. Але знов же такі освітлення не оді-
рвано від загального шляху розвитку ці-
лої російської імперії. Освітлення не
наслідків, але й причин, що породили
ці наслідки.

Мало розуміти, що світові загрожує
комуністична диктатура, але треба пи-
сати й доводити, що комуністична дикта-
тура в світі наступає тому, що в її го-
лові отоїть Росія з її самим "передовим"
і "видавшимся" московським народом. Треба
писати й доводити, що комуністичне па-
нування над світом це є ніщо інше, як
панування над світом Росії. Комуністич-
ні ж партії Європи, Америки і всього
світу це не є комуністичні партії, а є
лише агентами тієї ж самої Росії, є ам-
басадорами Росії.

Треба не забувати і треба освідом-
лювати західний світ, що амбасадорів
своїх імперіалістичних зазіхань Росія
почала насаджувати не в часів, коли до
влади прийшов більшовизм, а почала на-
саджувати значно раніше.

Почала вона насаджувати цих амбаса-
дорів від полонення душі Європи, від
запліднення душі європейця російською
духовістю.

Полонення душі європейця почалося
тоді, коли Росія ослила своїх геніїв, на
яких московська нація скупчила свій на-
ціональний гін, викликала в Європі зне-
віру у власні сили і віру в російський
месіанізм.

"Знищений муоить бути лад загальний
конкурентийний і замінений комуністич-
ним, знищений має бути лад капіталіс-
тичний і замінений соціалістичним, зни-
щений має бути опаратизм вузької на-
ціональності і замінений космополітиз-
мом і вегальним братерством, знищені
марть бути воїлякі релігійні переауди
і замінені розумовою моральною свідомі-
стістю".

Хто це писав? Ленін, Троцький, Маркс,
Енгельс? Ні, це писав той, хто охопив
своїми думками Європу, той, хто став
богом Європи на початках 20-го століття.
Це писав той, перед чийм генієм схиляла
голову Європа, до голосу якого вона
приохлюсувалася, як до голосу месії
нових часів. Це писав граф Лев Ніколає-
вич Толстой у своїй праці про іонуп-
чий лад в 1896 році. Він говорив: "мати
землю у приватному володінні — непростий
гріх", а що позбавити цього "не-
простого гріха" всі свої земельні
маєтки переписав на ім'я своєї дружини,
Писав це той, хто проповідував не їсти

ані м'яса, ані нічого, що опоживання
його може вимагати "умертвлення" чо-
гось живого і в той самий час в земі
вимагав, щоб на його отолі були овізі
полуниці. Писав це той, хто започатку-
вав і поглибив розклад християнської
Європи. От він і є прародителем сучас-
них російських п'ятих колон. Своїми
проповідями не противлення зду він о-
безброїв західний світ, розпахав євро-
пейський ґрунт, на якому Росія висівала
й висіває сьогодні зерна зневіри Євро-
пи у власні сили й очікування порятун-
ку від Росії, як від напії самої "пе-
редової" і "самовидавленої".

Розширення душ народів, нищення їх
вигворів духу, причісування цих вигво-
рів під московську макітерку, вомо-
тування ліпшого в кожній нації до се-
бе, творчя із нього своєю власністю,
от характерні властивості московського
народу. На Україні в кінці 1950 року
вийшов якийсь збірник українських наро-
дних пісень під редакцією композитора
Мокроузова. Київське радіо дуже часто
передає ці пісні. І от дивне диво. Ук-
раїнська народна пісня, та пісня, яку
опівали наші діди й прадіди, яку опи-
вали ми і вона була по духу, по своїй
будові, по своєму характеру завжди піс-
нею українською, після редакції Мокро-
узова вона стала звучати так самісен-
ко, як і московська пісня "Час да почас
не дьля в поле работать".

Читайте сьогодні українську поезію,
українську літературу, дивіться на кар-
тини й образи сьогоднішніх українських
малярів, дивіться сьогодні на українсь-
кий театр і все запліднене московською
духовістю. І це не лише на Україні, де
окрізь і поводи, де ступила нога "русо-
кого человека", де прийшло запліднен-
ня московською духовістю. Запліднення
це буває не тому, що московські вигвори
своєю ослиою впливають на інші народи.
Ні! Це все трапляється тому, що Росія
уміє там, де вона може примуонити осли-
ю наслідувати себе, а там, де її сили
немає, вона за допомогою "світових ідей"
перекоує світ, що це є найпередовіше
і найгеніяльніше. Це є революційне.

Коротко кажучи — Росія сьогодні в
поході. Підкреслю, Росія сконденсована
як цілість, як організм минулого й су-
часного. І наша боротьба муоить бути
проти неї, як проти цілості. Без роз-
поділу на отару царську і нову больше-
вицьку. Бо большевицька зародилась в
царській, і діє методами й формами,
і діє і живе політикою царською, полі-
тикою Іванів ІУ-тих, Петрів І-ших, Ка-
терин ІІ-их.

Московські наслідки, формують се одну
цїлість, досягають її лише тоді, коли
судять борються і проти свїтського ко-
мунізму. Але поневолені народи не омі-
ють забувати, що світовий комунізм і

О.МЕЗЬКО

Українська історична наука на Советській Україні між двома світовими війнами

/ Продовження /

Можна з повним правом сказати, що осовєтська влада в Україні напередодні 1930-тих років морально й ідеологічно збанкрутувала. Вихід був для со-вєт-ської влади один - жорстокий, безоглядний боребьба проти української науки, передусім історичної. Не будемо зупинятися тут на всіх перепахтах цієї боребьби. Це виходить за межі нашої теми. Та й не всі ще моменти відомі і ясні для нас, багато таємних пружин не помітні для сучасника. А проте, загальна картина цього походу осовєтської влади проти української історичної науки цілком ясна.

Боребьба отверта, нищівна боребьба почалася в 1920 - 30 роках з процесу СВУ. В центрі поставлено було постать академіка Сергія Єфремова, цього неададаного лідера української науки й громадськості на терені осовєтської України, людину, яку за його кришталево громадську й особисту чесність, нерідко називали "першим дхентельменом України", "совістю української нації", перед яким схиляли чоло з пошанов його політичні вороги, навіть люди, що особисто його ненавиділи. Єфремову навіть не треба було творити якусь спеціальну таємну політичну організацію; за ним йшла й пішла б туди, куди б він повів, велика частина української наддніпрянської інтелігенції. Большевики чудово знали, що Єфремов не піде на жодний компроміс з осовєтською владою. Цю людину можна було тільки знищити - і це мав зробити інноценізований у Харкові, за режисурою Миколи Скрипника - й Панааса Лубченка, процес над "головними учасниками СВУ".

Дві постаті цікавлять нас спеціально на цьому процесі: це історики акад. М. Слабченко і проф. Й. Гермайзе. Обидва займали керівне становище в українській історичній науці, до того ще признавалися до марксістської історіо-

графії /Слабченко і Гермайзе були членами-кореспондентами Українського Інституту марксізму-ленінізму, а Гермайзе навіть керував історичною секцією Київської марксо-ленінської катедрі/. Це були люди з великим українським революційним минулим і до того ще люди, яких ворогами осовєтської влади можна було оголошити хіба за допомогую про-вокації і інноценізації процесу СВУ. Але їх було засуджено на багато років тиремного ув'язнення, і навіть після відбуття кари вони позбавлені були змоги повернутися до української наукової праці. Чимало інших українських істориків, як старшого, так і молодшого покоління, було прищупано до цієї справи і без жодного публічного суду засадано далеко за межі України. Саме під той час були на завжди або на довго втрачені для української історичної науки проф. Пархоменко з Дніпропетровська, В. Міяковський /директор Київського Центрального Історичного Архіву ім.В.

Антоновича/, В. Отамонавський /історики права, директор вінницької Філії Воєнородної Бібліотеки України/, багато молодших учених, серед яких були люди, що вже зарекомендували себе цінними науковими працями з історії України і взагалі українознавства /напр.Тарас Слабченко, Микола Левченко та ін./. Це були перші болючі рани, завдані українському науковому життю. Але то був тільки початок.

Передусім процес СВУ - так би мовити - дав осовєтській владі причини - формальні й моральні - вяти офіційно курс підтверіння на всю українську науку, зокрема історичну, відповідні наукові установи /насамперед Українську Академію Наук/ і їх співробітників, їх видання тощо. Большевики окористали з вимушених зізнань підсудних у справі СВУ, в "факту" причепності до справи таких осіб, які нібито "користувалися довір'ям у осовєтської влади і тим довір'ям зловжили", щоб розпочати дальшу атаку проти української історичної науки. Розгойдані процесом хвилі ходили по поверхні українського наукового життя ще протягом кількох ближчих років. Той, чи інший /навіть чисто офіційний, службовий/ зв'язок з засудженими в справі СВУ вже був поганю рекомендацією і певним пляхом до дальших репресій і дальших жертв української історичної науки. Звичайно, большевики, як би могли й наважися, були б одразу зни-

РОСІЯ І МИ

я ота всяка російська імперія, очолена "самим передовим і самим видающимся русским народом". Поневолені народи не сміють забувати, що їх право і їхня правда лежить привалена імперіальним колосом і лише після його розпаду, після його вимолочення, їх правда і право встануть і заманіфестують перед усім світом і перед Богом: - Ми Воскреоли і живемо!!!

В.А.Ш.

200000000

чили всіх підозрілих з їхнього погляду українських істориків та отворені й керовані ними наукові інституції і в першу чергу академіка М.Грушевського з його численними науковими установами. Але ці боялися - хотіли вихити, який ефект дасть, яке врагіння зробить справа СВУ. Тим паче, що політика більшовиків в Україні, звичайно, побудована була на засадах "діли і пануй": винищувати українців за допомогою самих українців.

Нова атака проти української історичної науки розпочалася в осені того ж 1930 р.... Характерною особливістю цього етапу боротьби було те, що вона провадилася не проти окремих учених істориків, а йшла вгальом проти цілого українського історичного фронту, починаючи від його - так би мовити - правого крила, що являло собою Історичну Секцію УАН, очолювану М. Грушевським, продовжуючи науковими осередками акад. Д. Багалія і проф. Оглобляна, і кінчаючи лівим марксистським крилом, репрезентованим Матвієм Яворським. Проте, було дещо спільного в тактиці в попереднім наступом. І цього разу більшовики почали з керівників, не чіпаючи покищо самих наукових установ. Адже ж вони добре розуміли, що винищивши командирів, легко буде розвбити армію українських істориків.

Цьому новому наступові проти української науки оприяла це одне обставина. В справі СВУ більшовики не зустріли жодного одвертого опротиву з боків української інтелігенції. Навіть у Галичині деякі українські вчені стали з міркувань особистого й групового порядку підтакувати більшовикам у хоротокій і бевсоромній розправі з кращими представниками української надріпрської інтелігенції, втягнутими ПЛУ до справи СВУ. Широке коло української інтелігенції, особливо молоді, це не були зневірився в гаслах і словах більшовику, а оправді талановите інценізація процесу СВУ в прилюдними признаннями підсудних, широко траномітованими по радіо, а виданням /хоч і не закінченим/ стенографічного звіту судового процесу тощо, - мимоволі опраряла велике враження на суспільство. На цей раз більшовиком Удалося обдурити українську громадську опінію, хоч вона й поставилася до цієї справи з певною резервою та недовірою. Зрештов, це ж перший раз було, коли самі підсудні, відомі всім Україні діячі, і серед них перший ефремов, прилюдно визнавали свою, нехай формальну, провину перед совєтською владою. Так, чи інакше, справа СВУ більшовиком удалася й заохотила їх до дальших наступальних акцій. Опору не тільки не було, а навіть багато відомих представників української науки змушені були "відмежуватися" від своїх

нещасливих колег, осудити їх. Більшовики побачили, що в фортеці української науки є доволі значні щілини, які совєтська влада й постаралася використати надалі. Якщо вдалося звалити ефремова, можна було спробувати взятися й за Грушевського.

В осені 1930 р. в московському хуралі "Історик Марксист" з'явилася безперечно іноспірована стаття Т.Скубицького /науковий працівник Українського Інституту марксизму-ленінізму, член комуністичної партії/ про "класову боротьбу на українському історичному фронті", де, виходячи з досвіду справи СВУ, було кинуте обвинувачення в українському націоналізмі і ворожості до совєтської влади майже всім визначним українським історикам від Грушевського до Яворського. І хоч Скубицький дещо переборщив /він, у зв'язку з Яворським, зачепив і не міг не зачепити ЦК КП/б/У, а що потім і був змушений до каяття перед партією/, але його стаття зробила свою одне діло. Це був маніфест совєтської влади з одвертим оголошенням війни всім українським історичним науці. Так і був опринятий на Україні цей виклик.

На цей раз головний наступ почався на лівому фланзі. Перший удар упав на Яворського. Проф. Матвій Яворський з самого майже початку 1920-тих років був офіційним лідером комуністичної історичної "науки" на Україні. Один з керівників Українського Інституту марксизму-ленінізму, довгий час голова "Укр. Науки" /Управління науковими установами УССР/, згодом академік і фактичний керівник Історично-філологічного Відділу УАН, Яворський був потрібний совєтській владі, як єдиний більшій грамотний комуністичний історик, що його більшовики могли виставити проти історичної української науки. Треба визнати, що всю свою руйницьку роботу Яворський виконав, і хоча його дальша доля і виправдує його, але в історії української науки і, окреме, в українській історіографії, його ім'я не може не бути пом'януте лихом, бо багато того лиха він ім накоїв. Проте, Яворський все ж залишався українцем і саме тому він не міг не повернутися на той шлях української історіографії, що початий був Грушевським, а шлях цей привів його до конфлікту з московською комуністичною історичною "наукою" в особі Михайла Покровського та його учнів /більшовики згодом призириливо називали їх "школою" Покровського /- макрових московських комуністів, для яких, саме, існування української історіографії, незалежно від того, хто її репрезентував, було небезпечним і нонсенсом. Гарячий і нестримний, по-своєму принципіальний Яворський, насмілювався

виступити проти московських централістичних тенденцій Покровського та одностудців - звідси хоротока боротьба їх проти Яворського, в якій були використані деякі моменти з біографії Яворського в досовєтські часи й твв. "націоналістичні тенденції" в його друкованих працях. В 1930 р. він був виключений з партії, позбавлений звання академіка УАН /яке він дістав в 1929 р./, виключений опочатку "вільно" за межі України, а потім заарештований ГПУ і засланий на Соловки, де він у 1937 р. одверто виступив проти більшовизму та його вождя Сталіна, за що, мабуть, і був остаточно знищений.

З жахом розбіглися, як руді миші, від Яворського в 1930-1931 рр. його учні, друзі й одностудці, в ганебний спосіб зрікаючися, а дехто просто й врадуючи свого недавнього лідера. Це була ового часу доволі пікантна картина, але ті українські наукові кола, які раділи були в падіння "Матвія" /так називали звичайно Яворського/, раділи передчасно, бо їхня доля була вже звязана на советських терезах.

Похід советської влади проти М. Грушевського, що в скритій формі розпочався вже в другій половині 1920 років, особливо похваляється і переходить в одвертий наступ у 1930 р. Широкий рампі наукової діяльності Грушевського, її український національний характер і воеукраїнське значення, не могли, звичайно, довго вжитися в тов політикою безоглядного винищення всяких проявів українського національного життя, що її провадила советська влада в Україні. Одна по одній ліквідуються, або відокраються від великого українського вченого створені ним установи історичного дослідження при УАН. В советській пресі, партійних журналах розпочинається палене цькування Грушевського, - в зв'язку з критикою - часто-густо не сумлінною - його праць і праць його учнів, зокрема редагованих ним видань, проти нього нацьковують окремі його співробітники, учні, навіть дехто з його родичів. Користуються більшовики з кожною нагодою, щоб звувати сферу його наукових впливів, знівечити його велику наукову працю. Коли, напр. Археографічна комісія УАН вшанувала вставанням Пам'яті померлого відомого українського історика і археографа С.Томашівського /до речі, учня, а згодом принципіального противника Грушевського/, Грушевський був за це уоунутий від головування в цій комісії. Особливу гнусну роль в справі переслідування Грушевського відіграв призначений після падіння Яворського вчений секретар ІІ. /Соціально-Економічного Відділу УАН - історик Олександр Камішан - член комуністичної партії/.

Взимку 1930-31 рр. почалися арешти серед найближчих співробітників Грушевського: зокрема, був арештований секретар Грушевського Федір Савченко /історик української громадської думки/, а на початку 1931 р. С.М. Грушевський був засланий до Москви і назавжди відірваний від української наукової праці. Це був остаточний удар, що його - Грушевського - здоров'я, уцерблене віком, важкими переживаннями та турботами і хворобою, не могло вже витримати /він помер 24.XI.1934 р. на Кавказі і був гучно похований советською владою в Києві/.

Пішли дальші арешти серед наукових співробітників і учнів Грушевського, почалося одверта, вже ніякими зовнішніми конвенансами не обмежена "критика", а по суті повне опалювання праці Грушевського, якого було проголошено ідеологом української націоналістичної /то "націонал-демократичної"/, то навіть "фашистської" історіографії. Репресії торкнулися в тій, чи іншій формі, майже всіх українських істориків та їх наукових осередків. Останні, правда, ще продовжували жити, але час їхній уже був короткий. Знявши голову, більшовики боялися нових голів, які могли вирости. Отже, треба було знищити й тіло.

* * *

Більшовикам ходило не тільки про те, щоб знищити ті, чи інші наукові інституції, або уоунути їх керівників та активних діячів. Вірні своїй звичайній тактиці, більшовики вирішили перевести кампанію своєрідного ідейного самогубства української історичної науки та її діячів. Мало було їм закрити ті, чи інші інститути, або комісії УАН, треба було показати перед українським громадянством політичні, або ідеологічні провини тих інституцій та їх працівників перед советською владою - і зробити це шляхом добровільного зізнання самих "винних". Все це зроблено було під маркою "критики й самокритики", яка, нібито, оправдана пошесть, охопила з урядового наказу всю Україну. Процедура тої "критики й самокритики" була хоротоко проста. Десь у керівних партійних органах /очевидно, за участю ГПУ - НКВД/ вирішувалося питання, кого з видатних українських учених треба, вивольюючи більшовицьким терміном, "розколоти", тобто вземати ідеологічно /і морально/, а кого просто знищити для української науки. Останні, звичайно, зникали в льохах ГПУ і майже ніколи вже не поверталися до попередньої праці.

Інші - "жасливіші" - мусіли пройти хрестний шлях прилюдного бичування й

головне, самобичування. Чим вище стояв у науці той, чи інші? українські учні, тим витонченішою і більш рафінованою була його "критика і самокритика". На певний час скликалося засідання загальної збори/відповідної наукової інституції, або її професійного колективу/останнє практикувалося частіше, щоб надати воїй цій огидній комедії характер "громадської ініціативи"/, присвячене обговоренню наукової "продукції" того, чи іншого вченого. Робилося це, здебільшого, урочисто, у великих залах/у Києві напр. у Конференц-залі Академії Наук, в Актовій залі Університету, в будинку буршої Центральної Ради, згодом Музеї "аніна", іноді/принаймі були опроби/ в робітничих клубах тощо. Великі афіші, нерідко художньо оздоблені, оповідали публіку/засідання були публічні/і в першу чергу, співробітників даної наукової установи/для яких відвідування таких зборів було суворим обов'язком/, що такого то дня, такої то години відбудеться критичне обговорення наукової продукції академіка, або професора такого то; визначалися привади головного доповідача/чи кількох доповідачів/, а іноді й теми їх доповідей, присвячених окремим сторонам наукової діяльності чергової жертви того всенародного позорища. Після доповіді мали відбутися/і то обов'язково/ виступи "бажачих", а по суті примусові декларації співробітників і/де кінце вимагалось/ учнів бідолашнього вченого. Ці виступи, здебільшого, були заздалегідь розподілені, підготовлені й охвалені партійним осередком даної установи. Потім надавалося "олово" підсудному, який повинен був особисто бути присутнім і покірливо виконувати всю зливу прилюдної лайки та знущання на свою адресу, і мусів неодмінно виступити потім в гострим засудженням своїх "помилкок" і урочистою обіцянкою працювати далі в "душі марксистсько-ленінській та настанов комуністичної партії". Здебільшого, такі парадні збори розтягалися на два-три засідання, після чого дальша критична "проробка" мала йти, або в спеціальних наукових засіданнях та у відповідних критичних виданнях, або, бувало нерідко й таке, в камерах слідчих ПУ. В цьому другому турі цієї гнухої комедії/а по ній глибокої трагедії української науки/ - розглядалося не тільки вже постаті й праці науковців, але й усіх співробітників даної установи, навіть траплялося тих, хто ще нічого не встиг зробити в науці і не опублікував жодного наукового твору. Це, звичайно, не торкалося партійної і комсомольської частини наукових працівників, бо ті "качалися", вразі потреби, деоь на закритих зборах своїх партійних осередків. Якщо виступи спів-

робітників "жертви" визнавалися організаторами цієї імпрези недостатньо критичними/або самокритичними/, зазавто "гнило-ліберальними", "примиренськими", "опортуністичними", а то й просто "ідеологічно ворожими виласками" - "Ізбєєние" починалося знову, при чому "били"/додатково й сильніше!/ і головного "винувника"/якому таким чином прихильні, або просто коректні виступи його колег тільки шкодили/, і його злополучних "оборонців"/хоч, по суті, це були не оборонці, а тільки більш порядні люди, яким звичайне людське сумління не дозволяло говорити неправду, чи пошана до старого вченого, свого вчителя, або старшого товариша, перешкоджало вживати надто гоотрих і лайливих слів/. Зві виступи стенографувалися, отенограмми передавалися "куди слід", а витяги з них друкувалися в пресі, або публікувалися іноді в розгорнутій формі в спеціальних критичних виданнях.

Особливо тяжких ударів зазнали відомі українські вчені, що працювали в УАН. Ясна річ, що найбільш білий в оці більшовикам був академік М.Грушевський. Отож на веоні 1931 р.в будинку біля Центральної Ради відбулося загальні збори київської філії Товариства істориків-марксистів, присвячені обговоренню/а по суті палюженню й лайці/ наукової діяльності Грушевського. Виступали, як звичайно, харківські гастролири - голова Центрального Архіального Управління УССР - комуніст Рубач, відомий комуністичний публіцист Андрій Ричицький/Пісоцький/ та інші. В дискусії брали участь учні й співробітники академіка Грушевського, які відрікалися від свого вчителя і обіцяли надалі "вірньо служити" оветській владі. На запитання декого з присутніх, де ж знаходиться оам академік Грушевський, послідувала ехидна відповідь Кемшана/голова київської філії Товариства істориків-марксистів/, що академік Грушевський перебуває "в науковому відрядженні в Москві".

Подібний характер носила "диюкусія" в приводу наукових праць академіків К.Воблого і Л.Яснопольського, економістів, що працювали і в царині історії української економіки та фінансів. І там були безглузді, неписьменні й брутальні виступи офіційних критиків на цей раз співробітників і учнів цих академіків, "самокритичні" заяви вчених, звичайно, визнані за недостатні тощо.

Того ж часу відбулася триденна "диюкусія", влаштована київською філією Товариства істориків-марксистів, в приводу праць проф. О.Оглоблина, Диокусія відбулася в Актовій залі Київського Університету, доповідачами виступали також харківські "історики-мар-

коисти" - Скубицький, автор згаданої вище погромницької статті в московському журналі "Історик-маркоист", і Грузицький, учень М. Яворського. Окрім харківських гостей виступали й київські "історики-маркоисти", кілька опівробітників і учнів Оглоблина. До виступів примушені були також студенти київського ІНО, учні проф. Оглоблина. Пояснення Оглоблина були визнані за цілком незадовільні і навіть засуджені, як "ідеологічно ворожа вкляска". Підозмовувачі наслідки "дикуєсії", Гуревич заявив, що "на фронті української історіографії проф. Оглоблин, без сумніву, є один з найсерйозніших наших ворогів, якого треба остаточно і цілковито подолати".

Але вінцем цього всенародного "каяття" українських істориків у 1931-32 рр. було тав. "обговорення листа тов. Сталіна" /з приводу, здається, історії партії/, опублікованого в московському журналі "Пролетарская революция" /в 1931 р./, яке було перетворене на вирокове "самообчуження" вчених і взагалі інтелігенції. В Україні воно торкнулося всіх наукових установ, високих шкіл і, особливо, Академії Наук. Протягом багатьох днів, передусім, зігнаним на гучоне видовисько колективом АН виступали, кажучи, і кривляючи, даючи себе, а надто ж своїх колег, своїх учителів, більш і менш відомі наукові працівники Академії, історики й не історики. Схеми всіх виступів була трафаретна. Кілька хвилин офіційних компліментів на адресу того ж сталінового листа /якого багато людей й не читали/, а потім хвилин 15-20 привоачувалося отому обчуженню й самообчуженню. Не обминуло це майже нікого. Смішно було чути, коли навіть зовсім початкувчі науковці, в яких нічого ще не було за душею, з серйозним і сумним виглядом "качалися", визнавали, що вони "великої шкоди" заподіяли осовєтській науці, а головне палючили своїх учителів і врочисто прирінали, що "більш не будуть грішити проти марксизму-ленінізму"... Багатьом поважним українським ученим, від яких більшовики пинічно вимагали "роздягтися ідейно до гола", "цілковито розвобітися", отже прилюдно засудити всю свою попередню багатолітню наукову діяльність, відмовитися від неї, зретилося самого себе, було дуже тяжко стати перед цим злорадним і ворожим більшовицьким аудиторієм, якому вільно було карати або милувати. Але непокірних учених /тоді це були й такі/ отрапили різними погрозами, а то й просто усували від наукової праці, позбавляли посади й заробітку, виключали з професійної опілки й секції наукових працівників, що, само по собі, уже засуджувало людину на безробіття, злидні й голод, надто ж у тодішніх тяжких

роках, а нерідко й віддавало до рук більшовицького "правосуддя", тобто ПУ.

Все це стенографувалося й мало бути опубліковане. Але, очевидно, картина вийшла така жалка, а разом з тим наймовірніша, що самі більшовики осягнули, зрозумівши, що занадто вже перегнули палицю, і вирішили припинити тимчасово той потік "критики й самокритики". Зрештою, це зовсім не було в їхніх інтересах. Каяття вони, безперечно, не вірили, і мета їх була не отільки "виправляти" вчених "грішників", скільки під тим, чи іншим претекстом, вигнати їх з науки й ліквідувати відповідні наукові установи. Саме й це було головною метою "критики й самокритики", яка потрібна була більшовикам для того, щоб виправдати перед усім совєтським громадянством, з певною мірою, і перед світовою громадською опінією, те безоглядне винищення української науки, передусім історичної, до якої вони саме вбиралися приступати. І тут, як і в політиці, діяв усе той же залізний закон ПУ; ті ж методи, ті ж наслідки.

* * *

Репресії проти керівних українських учених і каламутна хвиля "критики й самокритики" були тільки дальшим кроком на шляху до ліквідації української історичної науки на Наддніпрянщині. Не має жодного сумніву, що позбавлення української науки її найвидатніших представників /по суті-це було "обезглавлення" української науки/ й моральне самогубство, яким була ця осовєтка "критики й самокритики", завдала величезного удару українським науковим установам, позбавивши їх якоїсь можливості чинити опір дальшим руйнівним заходам більшовиків.

Перший і найошліпніший удар погромницької руки відчула на собі Українське Академія Наук. Ліквідується і формально, і по суті Історично-філологічний /І/ Відділ Академії, це славнозвісне огнище україністики, яке так багато зробило для української науки в 1920 роках. Замість нього й Соціально-Економічного /ІІІ/ Відділу утворений був єдиний Соціально-Економічний Відділ /або ІІ. Відділ, бо І, за схемою Маркса-Енгельса, міг бути тільки відділ Природничо-Технічних Наук/. На чолі цього відділу став отарий комуніст О. Шліхтер, зрештою академіком в 1929 році. Але практично керував справами відділу його секретар О. Камітан, найзавзятіший і найбрутальніший руйнік української історичної науки. В другій половині 1933 року відділ був фактично ліквідований, і Академія перетворилася на асоціацію окремих інститутів, якими керували безпосередньо неодмінні секретарі Академі-

ї Науку – комуніст Агол, а потім академік О.Палладін, кандидат /згодом член/ комуністичної партії /нині президент Академії Наук УРСР/. Імена цих людей разом з покійним президентом УАН /перейменованої тоді на Академію Наук УРСР/ академіком О. Богомольцем, займають "почесне" місце в історії руйнації української науки більшовиками.

Передусім була остаточно ліквідована Історична Секція Академії, створена М.Грушевським. Рештки її установ, уже не раз реорганізованих, а по суті розгромлених, були тепер розігнані; опікробітники /за винятком двох-трьох/ звільнені в Академії і здебільшого арештовані й заолані; бібліотека та архів секції розшарпані й розпоросені, при чому загинуло чимало дуже важливих для науки матеріалів. Разом з тим, були ліквідовані такі історичні установи, як комісії археографічна, історично-графічна, соціально-економічної історії України, історії західно-руського та українського права, ЗУАК та інші. Були в той, чи інший спосіб, ліквідовані історичного характеру музеї УАН /напр. Музей Українських Дітячів/ і переведена реорганізація рукописного Відділу Бібліотеки Академії Наук, в наслідок якої майже всі фахівці були звідти усунені й він потрапив до рук, або мало кваліфікованих, або зазавдто опортуністичних і переляканих, готових на все, щоб зберегти себе.

Ті історичні установи, що їх було створено в той час /1933-34рр./ під претекстом реорганізації, були, як і слід було чекати, дуже недовговічні, та й з боку наукового вони, здебільшого, нічого опільного не мали в українському науков. Створений, замість численних історичних установ старої УАН, Історично-археографічний Інститут був ліквідований у листопаді 1934 р. водночас з усіма іншими установами колишнього ІІ відділу. Єдиним осередком історичної науки на терені УАН в 1935 році залишився Інститут Історії Матеріальної Культури, який займався майже виключно питаннями археології та етнографії і просто тікав від усіх історичних проблем. Само собою розуміється, керівництво цього інституту було в комуністичних руках; після арешту першого директора його – Ф.Козубовського, який все ж був фахівцем-археологом, командувати інститутом був призначений бувший матрос, москаль Ячмєлов, перед тим директор фабрики ліжок. Майже всі кваліфіковані історики залишилися за межами УАН і багатьох з них надовго, або й назавжди, був перекопаний шлях до наукової праці.

Справа не обмежилася науковими установами самої УАН. Були ліквідовані її філіали – місцеві краєзнавчі това-

риства при УАН, а також усі наукові товариства, і серед них багатолітнє й заслужене історичне товариство імені Нестора Літописця, яке в останній період свого життя перетворилося на оправдану українську наукову інституцію. Годі й казати, що в наслідок цієї ліквідації наукових установ, фактично припинилося видавництво історичної літератури. Ціла низка вже видрукованих Видавництвом УАН наукових праць ніколи не побачила світу; інші видання були припинені на пів дорозі; решта, хоч цілком закінчені й ухвалені до друку, так і не потрапили до друкарні. Тоді загинули такі видання й готові до друку праці, як збірник історичної секції "Полуднева Україна", "Українські Думи", т.ІІІ., "За сто літ" т.УІІ, другий том "Праць" Комісії соціально-економічної історії України, УІІ том "Праць" Комісії історії західно-руського та українського права, нове видання праць академіка Д.Багалія, ІУ том Українського Археографічного Збірника, "Генеральне слідство Полтавського Полку 1729 р.", "Праці поліової історико-економічної експедиції 1932 р.", "Збірка грамот українським містам на Мадлебургів ХІІ-ХІІІ ст.", ІУ том "Історії цукрово-буракової промисловости в Україні" акад. Боблого, "Українська крипацька фабрика" проф. Оглоблина, "Історія поташової промисловости в Україні" проф. Фрошєвича, "Бунчукове й значкове Товариство в Україні ХІІІ-ХІІІ ст." Л.Окшєвича й багато, багато інших цінних історичних монографій та розвідок, археографічних збірок і тощо. Навіть більшість відповідних рукописів загинула в Академії Наук іноді безслідно, хіба що в автора лишався примірник і то, звичайно, якщо сам автор лишався цілий в умовах нової отрашної хвилі більшовицького терору.

Другий і то остаточної удар упав на науково-дослідні катедри /та інститути/ історичних наук, що не входили до системи УАН. Одною з перших була ліквідована одеська філія Харківської науково-дослідної катедри української культури. Далі були ліквідовані Науково-дослідна катедра академіка М.Грушевського, двіпропетровська й ніжинська Науково-дослідні Історично-філологічні катедри. Нарешті, в 1933 році був розгромлений науково дослідний інститут ім.академіка Багалія у Харкові. Ліквідація цих установ не тільки обірвала досить широкую й важливу науково-дослідну роботу в царині історії України, а – що найважливіше – припинила не довгий час підготовку нових наукових кадрів для української історичної науки.

Нарешті, в 1930 роках цілком завмирав та наукова історична робота, що так, чи інакше провадилася у високих

школах, передусім у бувших Інститутах Народної Освіти /реорганізованих в 1930 р. в інститути професійної освіти й окремі інститути соціального виховання/. Правда, в 1933-34 академічній школі були відновлені в Україні університети /на базі інститутів професійної освіти/, у Києві, Харкові, Одесі та Дніпропетровську. Але що то були за університети?! Все це було по суті змушення над вищою освітою і університетською наукою. Ліквідація науково-дослідних кафедр і відновлення університетів знов поставили на порядок денний питання про наукову працю у вищій школі. Але про яку серйозну наукову працю в університетах можна було говорити, коли на кафедрах історичних наук сиділи бездарні й неписьменні, але зарозумілі комуністичні папуги, а іноді просто і не було ніякого керівника. Що міг зробити для української історичної науки відновлений Київський Університет, де на

чолі історичних кафедр стояли такі не-уки-партійці, як Мехберг, що керував кафедрою історії України, над "науковими" писаннями з якого сміялися навіть самі партійці, або Машкевич, /керівник кафедри історії СССР/, людина навіть без середньої освіти? Що могли ці бідні люди дати студентству? Очевидно, нічого. Якщо ж подекуди і зберігалися на другорядних і третьорядних ролях наукові фахівці, то вони були або зовсім старі, рамолізовані люди, неадатні вже до будь-якої наукової праці, або ж займалися безпринциповою "критикою й самокритикою" покірливо, за наказом комуністичного начальства, яке тримало їх у чорному тілі /їм доручалося лише другорядні курси/ і пильно стежило за ними, один-одного, - і по суті ніякої науково-дослідної роботи не могли провадити.

/ Продовження буде /

00000000

І.ШПИЛЬ

Невдача ворога

/ УРІВОК З НЕ ДРУКОВАНОГО РОМАНУ "БЕЗІМЕННІ" /
/ З а к і н ч е н н я /

Ноги майора Мардак'яна підкошилися у колінах і він мало що не впав на землю.

"Командир !.. Сам командир....-застрелили думки. - Відділ вирвався з оточення. Що робила розвідка? Що робив той отарий дурень, полковник Бохов!?? - Чи будете відповідати на мої запитання?"

"Чин? Майор МВЛ на запитання бандитського ватажка!?! Хто це де бачив? Як він, цей самий ватажок, потрапив сюди, в їх отарию? Як це все могло статися? Чому ж майор не чув навіть єдиного пострілу? Не чув нічого !... Сидів з насадженими наушниками, тріскотів радіопередатник і от тобі - досидівся...Будь же вони прокляті ці самі повстанці!Будь вони тричі прокляті!.. Все повернулося вверх ногами і йому, майорові Мардак'янові, вже,мабуть,не вирветися з їх рук. Та все ж таки мовчати він боявся.

-Майор Серіновський... відповів нарешті на запитання командира Андрія.

-Добре. А що ви знаєте про капітана Ткачука ?

Капітан Ткачук?... Розум майора був спаралізований. Але все ж таки примусив себе пригадати.

-Він теж приймає участь в офензиві. Сам особисто передає повідомлення...

-Дякую! Це було б усе, - сказав Андрій і звернувся до "Вітьки" - відбери

від майора зброю і документи!

Розпорядження було негайно виконане. "Вітька" зірвав португе й пістолет та витягнув з нагрудної кишені партійний і військовий квитки.

-Майоре, ви, будь ласка, зі мною, а ти "Вітька", покищо залишайся тут. Я зараз повернуся.

З піднесеними руками майор ішов по коридорі. Задом нього, /цього знайомого коридору/ стояли незнайомі люди в рівних одностроях, а також з різною зброєю в руках. Командир Андрій наказав двом воякам іти з ним. Опустилися на нижній поверх, де,скрізь і всюди,валялися куски побитих меблів, а потім - у підвал. Там, перед дверима з номером чотири, вони зупинилися.

-Майоре, вам ця камера знайома?!

О,так. Вона йому знайома. І навіть дуже знайома. Тут сидів роком? Гішинський. Тут його на протязі двох тижнів допитували. Сам майор допитував. Сам він їхав голки під нігті, до втрати притомності бив розиновою шлангою.

-Так...,- сказав тихо, але вже зрізнованим тоном, старечись не показати свого переляку.

-То зайдіть, прошу вас, до середини!

Майор піхнув ногою двері, але отупівши два кроки, прикипів до одного місця. Очі Лішинського, якому саме в цей час повстанський санітар робив перев'язки, заблищали огниками помсти.

-Цього чоловіка, - командир Андрій показав на бунного в'язня, - я думаю, ви знаєте?!

Майор потушив очі і вперто мовчав.

-Ага, голубчик!,- прощив Лещинський крізь зуби. - Тепер поміняємося ролями, - затиснув зуби, мабуть, ті всі отренні недавні дні озвалися ще одним болем у його душі. - Друзе командире, - звернувся до Андрія, - віддайте цього тила в мое розпорядження.

-Будь лаока, - погодився командир Андрій, - возитися з полоненими ми тепер не маємо найменшої змоги.

Майор не знайшов у собі сили вимовити ні одного слова. Він знав, о він прекрасно знав, що Лещинський, який від його рафінованих методів тортур не раз і не два тратив пам'ять, на ньому самому тепер помотиться суворо...

Подорожі назад у радіо-кімнату, командир Андрій зустрівся з підхорунжком Чорним.

-Друзе Чорний!

-Слухав!

-Ви і ще шістьох чоловік зараз же переодягніться в форму МВД і чекайте при воротах на машину, що оуди незабаром прибуде. Будьте дуже обережними - з видоз рибою матимете до діла!.. Я зараз відіду на чверть години в одне місце і до мого прибуття ви командуєте відділом. Безпеки ніякої немає, тому що весь гарнізон ползе на нас, а станція МВД, як самі бачите, знищена.

З радіо-рубці на командира Андрія чекав "Вітька", риючись у шуплядах бюрок.

-Чого там шукаєш?!

-Контролюю, друже командире! Контролюю, я для СБ приготував такі важні документи, що вони тільки ахнуть.

-Це не погано. Але олухай, "Вітька", - сказав Андрій холодним голосом, - ти зараз гратимеш роль майора Мардак'яна. Сідай за мікрофон і зв'яжись з капітаном Ткачуком.

-Слухавсь!

Вітька відкашлянувся, зробив серйозну міну і опустився на крісло.

Придушив кнопку мікрофону...

-Галло!.. Галло!... Чекаю слідуючих повідомлень! Галло, бойовий відділ!... Так, звичайно, так...,- дось довго наслушував, усе усміхавсь. Російськом мовою він говорив не погано.

Командир Андрій з зацікавлення подивився на його видуті перекивлені губи, догадуючись, що мало щось статися.

-Дякую!,- кинув "Вітька" в мікрофон. - Я наказую майорові Серінському кинути в біз усі сили. Не жалувати ні людей, ні амуніції - банда мусить бути знищена!..

Кляцнула кнопка.

-Що там сталося?-поцікавився командир Андрій.

-Вояють! Вояють як холера, друже командире!,- викрикнув той.

-З ким?!

-З нами ж! З нами - не знаєте п'яних капітанів!.. На скільки я можу вгадувати, то вони там самі зі своїми товчуться. Або одне їх частина зайшла до середини і її потім прийняли за ворожу, або щось у цьому роді. У всякому випадку - біз іде повним ходом, як передав цей самий капітан Ткачук.

Командир Андрій розсміявся:

-Це прекрасно, "Вітька"!,- вигукнув. Це чудово - так дурням і треба! З дальших повідомлень ти довідаєшся про деталі бою і передай іменем майора Мардак'яна наказ битись до останнього солдата. От так номер! Чогось подібного я все ж таки не чекав.

-Зроблю все, друже командире!,- сказав "Вітька". Зроблю все, щоб якнайбільше причинитись до їх власного знищення.

Обличчя командира Андрія через скривилось в ледві помітніз усмішці. Скрутив головою і потім набрав номер центрального МВД. Засмаленим пальцем покрутив подравлену рамку - один...сім...чотири...ноль...

-Галло!..

З слухавці обізався чийсь сонний голоо.

-Чи можу говорити з підполковником Клімовим? - запитав командир Андрій і оскос подивився на портрет Мардак'яновоі любки, що стояв у світлого кольору полірованій рамці тут же, біля настільного телефону. На нього дивилось худе овальне обличчя з маленьким керпатим носом і прижмуреними очима. Командир махнув рукою і рамка полетіла на землю. Забрязчало розбите скло...

-Тут Клімов!..,- почув командир Андрій у слухавці. - Хто біля телефону?..

-Майор Мардак'ян говорить!,- відповів з роблених захопленням, тримаючи слухавку подальше від своіх уст. - Товаришу підполковник! Ви знаєте, товаришу підполковник, - ми тріумфуємо - підманий один із головних проводирів українських націоналістів...

-Що!!!

-Особливого нічого, товаришу підполковник. Зірваний головний нерв їх проводу!.. Я в свою чергу дозволи собі просити вас, щоб ви негайно прислали когонебудь сюди і забрали цього тила в тирму, - ділово говорив командир Андрій. - Тут у нас небезпечно... Такі!.. Вони можуть кожної хвилини напасти і якщо...

Ому не дав договорити підполковник Клімов:

-Я зараз же їду сам особисто!,- вигукнув він у захопленні. - Уже їду!.. Веру в особу капітана Курочкина. Він недавно прибув із Москви і це для нього буде не малим сюрпризом!..

-І то ще й неабияким сюрпризом!,-оказав командир Андрій і моргнув бровов засередженому "Вітці".- Значить, за годину ви будете тут!?

-О,ні,ні! Скоріше буду. Багато скоріше. За три чверті!,- говорив підполковник з такою радістю, що це можна було відчувати, навіть не бачучи його обличчя. - Вам, товаришу майоре, орден! Два ордени!.. Звання героя... У всякому випадкові чекайте - поговоримо пізніше. Віч-на-віч поговоримо. Бувайте!..

-Всього найкращого!..

Командир Андрій почув, як той по другому боці лінії кинув слухавку і поклав свою.

-Так от, - "Вітька", - гостей матимемо. Дорогих і дуже цінних гостей.

-Розумію і таким гостям я завжди радий!

А прийнявши олідуючу радіограму,оказав:

-Біж у повному розгарі!.. А гостями тими,може,дозволите мені зацікавитися?

-Всі тут ними опікуватимуться. Заль одного, що ми не маємо можливості передати їх до СБ, або хоч би як олід допитати.

-Ти щонебудь розумієш на радіомеханіці?

-Звичайно. В чому річ?

-Перевір одного з отих чотирьох радіопередатників. Один із них мені потрібний!

-Я догадуюсь на що він вам. І от гляньте самі он туди в шафу - там стоїть одна прекрасна річ. Передатник вмонтований у патефон - кращого ви не знайдете. Річ цілком безпечна. На випадок чого - пластиночку про Сталіна покласти, а під нею вся апаратура може лежати цілком спокійнісінько.

Розглянувши й перевірили цей самий "патефон",і командирові Андрієві більш нічого кращого й не хотілося. Річ була дійсно ідеальною. Він узяв його в руки і звернувся до "Вітьки":

-Я вимушений на дуже короткий час скопити в одне місце. Ти ж не трать зв'язку з капітаном Ткачуком і,коли треба, давай відповідні, корисні нам накази.

Проминувши темні сонні вулиці міста, командир Андрій добрався до будинку з номером 18, піднявся на другий поверх, і обережно постукав у вузьенькі двері. Ольга не чекала такого пізнього гостя. Адже вона навіть і не знала, що її божевільний товариш, що її коханий тут у місці. Зірвавшись з ліжка, вона з поспіхом засвітила світло й повернула ключ внутрішнього замка.Андрій прослизнув у кімнату і двері знову легенько прикрились.

Вони не зустрічалися так, як зустрічались вої закохані. Своє кохання держали на дальшому плані.

Андрій оскоренько пояснив,як користуватися радіопередатником ,і продиктував

розклад часу на кожен день. Сказав умовні формули й знаки.

"Патефон" встановили на столі і на нього поклали плитку "Львівський город"...

Закладаючи коробу, Андрій кількома словами розповів про сьогоднішні події. Ольга ловила його кожне слово. Вона ділила його й свою радість, бо знала прекрасно, що це значило... з цілої отаниці МБД не залишилось ні одного в живих. Головним було те, що в цій важкій операції не втратив життя ні один повстанець.

-Наше спасіння, дорога Олю, -сказав Андрій пригортаючи її до себе, - ми завдячуємо виключно тобі. Ти спасла життя вісімдесятьом людям. Коли б тобі не вдалося було позбавити капітана Ткачука його наказу і плану офензиви, і не передати його нам, - ми були б потрапили в оточення, з якого ні один не вийшов би живим.Противник був десятикратно більший!

-Я дуже щому рада!,- відповіла вона і потім довго мовчки дивилась на пасма чорної чуприни на Андрієвому чолі, бачила його ласкаві очі й чула,як під сорочкою дихали душі груди.

Командир Андрій також деякий час мовчав. І в цій мовчанці говорили їх серця. Говорили без олів - у них була своя мова. Двоє сердець стукали в такт. Двоє сердець, приречених на тяжку партизанську любов...

Потім Андрій обережно взяв її зап'ятку голівку в свої руки й поцілував у білі уста. Це робив він завжди, в хвилини їх коротких зустрічей. Він її любив. І любив щиро. Оля була частинкою цієї України, за яку вони разом боролися...

Допомогла йому одягнути піджака і, попрощавшись, випустила на коридор. А сама ще довгенько стояла під дверима. Стояла й думала...

Тільки встиг командир Андрій минути перших вартових, які стояли на воротах розгромленої станиці МБД, як різкий промінь електричного світла відшпечатав його тінь на стіні будинку. Поспішив оглянутись.

На подвір'я повільно вкочувалось особове авто...

Поки перевірялись документи - командир Андрій встиг вскочити на коридор і віддати відповідні розпорядження.

Машина під'їхала перед головний вхід. Хрюкнули дверці і з неї вискочило трьох у військових одностроях. Переступаючи через дві сходи, один із них сказав - Зараз, товаришу Курочкин, ви побачите! Побачите щось особливе!..Розумієте?..Птичка тут у майора Мардак'яна! Ух, що за птичка!..

Та як тільки товариші офіцери переступили поріг коридору, - сталося це ж саме "щось особливе"... Підполковник

Клімов з цапиною борідкою і квадратним, типово московським обличчям, не раховував на таку несподіванку. Очіма зацькованого собаки він дивився на чорні цівки опримованих на них автоматів і перелякався так, що не спроможний був видумати зі своїх грудей навіть найменшого звуку...

Капітан Курочкін і лейтенант Makeєв піднесли свої, обтяжілі від сильного припливу крові, руки.

Кілька хвилин стояла могильна тишина...

І ось її порушив наказуючий голос командира:

-Хлопці, відведіть цих дурнів у пивницю і дозвольте їм розділити долю майора Мардак'яна!

Потім звернувся до москалів:

-Хто з вас капітан Курочкін?

-Я...

З обличчя Курочкіна зникла та впевненість, яка його ніколи перед тим не залишала.

-Давно з Москви?

-Що це вам? - крикнув він, стараючись узяти себе в руки. - Що за безобразя, я не панімаю!

-За хвилину зрозумієте! - кинув командир іронічно. - Гайда, друзі, - нам лишилося ще не багато часу.

Після цих олів москалям стало багато дечого ясно. Та все ж таки, опускаючись у холодний підвал, чомусь ні один із них не думав, що за ним іде отрашний нечепаний кінець, який поставить крапку під заслуженим присудом справедливості.

"Вітька" сидів при мікрофоні і стенографував повідомлення. Вони тепер поступали одне за одним.

А коли на хвилину вимикав мікрофон, зараз же падав на спину крісла і заходився сміхом. Глянувши з боку, можна було б подумати, що він божевільний.

Та була це тільки його весела моряцька вдача. І хто б не посміявся з чогось подібного - вже нараховують півсотні вбитих!...

Ст де тріумф! "Вітька" з розуму не збирається сходити, а полковник Бохов, чого доброго, цим разом може і вийти...

-Ну і як там? - запитав командир Андрій, тільки зайшовши в радіо-рубку.

-Краще не може бути! - вигукнув "Вітька", і покругив на одній нозі. Краще не може бути - вони, мабуть, аж ранком розберуться в чім річ!...

Запіддав приємч. Вітька скочив на озов місце.

-Я вас слухав! Так!.. Звичайно, так... Чому ви хочете зв'язатися з штабом гарнізону?.. Ах, он в чім річ!.. Прекрасно, я зараз попрошу полковника виолати вам чотири санітарних машини. В порядку - я чекаю...

"Вітька" закрив долонею ривиную трубку мікрофона.

-Телефон приймає, - кинув через плече командирові. - Капітан Ткачук просить санітарних машин.

Мембрани в наушниках знову затріщали, але чомусь довго не чути було мови.

"Вітька" чекав...

-Товаришу майоре Мардак'ян, - продиктував капітан Ткачук. - Майор Серінський убитий. Я мушу переймати командування. Положення в загальному погане.

-Халь, дуже жалі! Окаже "Вітька". - У всякому разі наказую надсилати дальші повідомлення... Безперечно!..

"Вітька" поклав мікрофон на отіл і потер руки.

-Значить, друже командире, майора Серінського більше немає - к о к н у л и. Свої вбили і це саме головне. Командування перебирає Ткачук.

Командир повільно перейшовся по кімнаті. Він знав капітана Ткачука з оповідань Ольги і про нього саме і думав. Знав також і те, що цей капітан - українець і, що він ще буде дуже потрібний. Коли ж закладе свою ший в ситуацію, яка тепер там у лісі, це може принести йому сумний кінець.

Командир Андрій питавчо подивився на "Вітьку", на його розлізле в усмішці обличчя, а потім узяв у свої руки мікрофон і придушив кнопку.

-Галло... оперативний відділ!..

-Товаришу майоре, - заговорив у поспісі капітан Ткачук, - повідомляю, що я зараз же відправляюся на поле бою. Дальші повідомлення будете отримувати від старшого лейтенанта Трушкевича.

-Капітане, одну хвилиночку! - сказав Андрій по-українському. - Заждіть...

-Що в ту хвилину сталося з людиною, яка була по той бік бездротової лінії - оказати дуже тяжко. У всякому випадку Андрій почув якое незрозуміле белькотіння і тяжкі віддихи.

-Капітане, - продовжував по хвилі, - я порадиб би вам подати наказ про припинення бою і якослід розглянути в положенні... Чому! - цього я вам не скажу!.. Пізніше ви самі дізнаєтесь з ким, саме, воявали солдати вашого гарнізону. покищо я бажаю вам щастя, якого ви дійсно потребуєте, і надіюся, що ми ще зустрінемося. Зустрінемося не як вороги, а як друзі!..

Кинув мікрофоном і глянув на чорний циферблат свого ручного годинника. Була третя по півночі...

-Чао!

Відшукав підхорунжого Чорного і потім віддав наказ цілому відділові залишити будинок.

І вояки його безпечно виїшли за місто і попрямували в невідоме бурхливій майбутності...

ГОЛОС ЧИТАЧА

„Свій ворог”

/ НА МАРГІНЕСІ БРОШУРИ І. БАГРЯНОГО "ДНІПРО ВПАДАЄ В ЧОРНЕ МОРЕ" /

В 1492 році Колумб відкрив Америку, а в 1498 році Васко де Гама доплив до Індії. Так свідчить нам історія. Немає сумніву також про те, що Дніпро і в ті часи впадав у Чорне Море. Про цю правду ми знали без статейки І. Багрянного під назвою "Дніпро впадає у Чорне море". Непотрібний труд і змарновання часу. Америку п. Багрянний цим аж ніяк не відкрив, бо це зробили раніше за нього, тільки в тієї рівниці, що Колумб відкрив Америку для добра людства, а пан Багрянний своїм "епіхальним-науковим" твором під вигаданою назвою діє на загибель людства, а зокрема на загибель українського народу і боротьби його за свою незалежність. Наш рідний Дніпро є нашим українським Дніпром і ніколи не заверне свого бігу та не дасть ані однієї краплини своєї води Москві.

Навіть не дуже то уважливий читач, після прочитання цієї брошури дійде до парадоксального висновку, що такі наш Дніпро всупереч усяким законам логічного розумування в цій брошурі, тече на північ і впадає до Москви. Радимо пану Багрянному прочитати свій власний "твір" окинувши перед тим московські окуляри, та позбувшись раніше московсько-більшевицького способу думання. Мабуть, ці психічні диспозиції не дозволяють п. Багрянному здорово й тверезо дивитись на світ, дивитись на українські справи.

В українській самостійницькій проєві вже досить докладно розібрано й виявлено шкідливість думок і ідей, які втілює п. Багрянний у свої твори. Повторювати не будемо і не маємо наміру.

Але в зв'язку з цією брошурою наувається одне питання, що настійливо домагається відповіді: "Якими засобами і якими методами чи шляхами думає УРДП на чолі зі своїм п. Багрянним добути Українську Самостійну Соборну Державу?" Ті кадри з підсоветської України, на які п. Багрянний покладає надію - Українці не збудують, бо вони не будуть ставити опору Москві. Не будуть тому, бо вони є на службі Москви і тому за п. Багрянним не підуть. А навіть коли б пішли за п. Багрянним і УРДП, то треба щоб п. Багрянний разом з УРДП був на

Рідних Землях, а не на еміграції. Але ми впевнені в тому, що ці кадри з КП /6/У і комсомолу, на яких базує політичну калькуляцію п. Багрянний, не підуть за ним, але навпаки - хіба він піде за ними та потупіє прямо в Москву. Покищо, на еміграції, УРДП зі своїм Тіто-Багрянним "тече" в Москву кривульками і досягає його, як у свій час, Васко де Гама-Індій. Коли б УРДП прямо і одверто, без маскування, заявило, що вона прямує до Москви, ми дуже сумніваємося чи залишиться б хтонебудь у партії навіть із "охідників", на яких так розраховується. П. Багрянний, як ідеолог і вождь УРДП, своєю програмою плутанини має одну лиш ціль: обдурити тих, що виховуються в умовах підсоветської дії-онності на протязі свого життя під московським окупантом, одержували "в порядку виховання" кіноські дози інєкції московсько-більшевицької блекоти. В умовах еміграції українці зі східних земель почали очищуватись від цієї блекоти, оздоровляти своїй дух ідеями оправедливості української визвольної боротьби за українську справу. П. Багрянний, урахувачи добре, як діє опія московсько-більшевицька отрута, замість того, щоб очищувати організм своїх земляків, завинув цю блекоту в солоденьку обкладку УРДП і дає їй проковтувати своїм землякам в розрахунок, що отрута буде діяти далі. А "наші" ковають, перетравляють і... хворіють та вкінці стають безрадісними і не знають куди їм іти: за правими упередівцями, чи за лівими, чи всі разом купом за УНРадою? Та Багрянний на цьому фактові, що деякі земляки ковають його блекоту, не заспокоюється. Він намагається своїй пігулці примусити ковати і тих, які демаскують його роботу, які голосно кажуть, що Тіто-Багрянний це внутрішній ворог української визвольної справи. До таких п. Багрянний звертається з погрозами і з "грізною" заявою: "ми вас знищимо".

Ми раді б знати, як думає п. Багрянний і УНРада здобути Українську Державу, щоб нарешті вигнати з України окупанта-москаля, утвердити самостійність і незалежність, дати селянам землю, робітникам вертати праці? Коли УНРада претендує на "законний уряд" України, коли п. Багрянний обіцяє здобути Українську незалежність - нехай скажуть нам, простим сірим емігрантам, як це буде? Ми емігранти прагнемо зараз тяжко на кусень хліба, однак, зі своєї заробіт-

НЕВДАЧА ВОРОГА

А місто опало.

Лише завтра рано воно довідається про події останньої ночі...

ної платні даємо гроші на різні національні цілі, на українську пресу, на хворих і інвалідів, на фонд УПА і т.д. Даємо, бо ми знаємо, що ніхто нам не допоможе, чужий дяля нам України не виборе, ніхто не подасть "готової" України на тарілці та не окаже: "Будь ласка, ось вам Україна. Творить уряд та.. полагоджуйте розрахунки з тими, що вам сіллю в очі." То так воно не станеться - ми впевнені, як упевнені в тому, що ці кадри в підсоветській Україні, на які розраховує п.Багрянйй, візьмуть вбров і захищатимуть большевицько-мооскоського окупанта.

Ми покладаємось на широкі українські маси, на селян з колгоспів, на робітників в фабрик і заводів, на працюючу інтелегенцію, бо це, якраз, ці кадри, які візьмуть до рук зброю, включатися в революційно-визвольний рух, вигонять окупанта з України і самі утвердять свій упевнений уряд. А таким урядом, що його нині признає воєвча Україна і широкі українські маси є УГЗР. Цієї правди ніхто заперечити не в силі. Чому це так? Бо ж широкі маси українського населення найдошкульніше, на своїй власній ший, відчувають увесь тягар брудної московської окупації, бо ж вони найбільше терплять від уярмлення і гноблення Москвою. Тому лише УГЗР своєю визвольно-революційною програмою відповідає прагненням українців.

Ось наведемо один дуже характерний і повчачий факт. На одному підприємстві в Аргентині працює певна кількість українців. З нами працюють і москалі всіляких гатунків.. В розмові з одним молодим москалем ми почули дослівно ось що: "Я сам русский, хотя мой родителі з Харькова. Роділсе я на еміграції, но люблю українский язык. Меня етово языка научила моя мама. Часто читаю українську літературу. Недавно даже прочитал какого то украинского писателя Багрянного, "Днепр впадает в Черное море". Што би ви думали. Он пішет правильно. Я против отдаления Украины от Москвы ібо нікакої України я не знаю. Я знаю только лш Россию. Пусть для нас русских Багрянйй будет внутренним врагом, но лучше этой внутренней враг, чем чужой". З цього приводу можемо п.Багрянному тільки поградувати. Характеристика влучна: "овій ворог". З ним собі раду дамо, з ним швидко домовимось. Та й дивно було б, коли б не домовились. Московський царський імперіалізм, московсько-большевицький комунізм, російський великодержавний шовінізм, руський соціалізм, - поняття тождані, однакові. Крук крукові ока не видаєбо...У Багрянного український тітоістичний соціалізм, у москалів також сталінський соціалізм. Московський соціалізм - це ж

М.Боеслав

Ч О Г О Ж В И М О В Ч И Т Е ?

Ти під тяжким хрестом своїм падеш,
Стікає кров з Твоїх грудей пробитих,
У ранах м'яке тіло молоде,
Бичує гострим терням кат неситий.

Чи бачите, сини, її у крові,
Чи чуєте її болючий стогін, плач?
Чого ж ви мовчите, раби-немови?
Злякалися терпіння чи невдач?

Чи може ласка ката вам дсрожча,
Як доля матерів, батьків, братів,
Як лицарів святих в зневазі моці,
Як тисячі знеславлених хрестів
У ваших прадідних храмах?

Мовчіть. Саджайте хрест на під-
ну матір,
Бичуйте добре плоть її святу!
Та знайте - підле ласка супостатів
Вас не спасе, як месні руки доростуть
І пеклом гнів зневаги заскрегоче!

9.II.1949 р.

/Та збірки "Непокірні Слова"/

брат українському соціалізму, шоправда "старший" брат, але ж все таки брат. А хіба ж нашим соціалістам треба звикати стягати чоботи старшому братові?

Колиов, майже три роки тому назав, один із сучасних лідерів УРДП на Англію дав авторові цього допису прочитати програму УРДП Багрянного. Після зачитання її, той же лідер /він ще тоді не був навіть членом партії/ сказав таке: "На мою думку, нащо Багрянйй уживає назви "ЦК УРДП". Краще було б замість "ЦК УРДП" поставити "ЦК КП/б/У", бо зміст програми відповідає програмі ЦК КП/б/У".

Запитуюмо, чи КП/б/У не впадає в Москву? А хіба УРДП не впадає тех. Так, впадає, бо це отверджують самі лідери УРДП, отверджують москалі всіх кольорів.

А наше рідне Дніпро-Славути тисячі років пливе і впадає в Чорне море. Він носив у Чорне море не один раз ворожу кров наїздника. Кому не омачна українська рідна чисте Дніпрова вода - хай п'є брудну московську але, хай не палять нашу землю.

М.А.О.

М. ТРИХРЕСТ

Де закопано власовського пса?

І. ВЛАСОВЩИНА І КЕРЕНЩИНА

Може й не годилося б рухати осикового кілка на могилі власовщини, якби її наступники – керенщина – не позбирали всі, навіть червоні, крихти першої. Колишній "Комітет звільнення народів Росії" Власова і теперішня "Ліга боротьби за народну свободу" Керенського подібні одне на одного, як дві краплі води.

Приклад власовщини є дуже повчальний, бо показує впросто подиву гідну адібілість Москви знайти себе навіть у найскрутніших обставинах, так би мовити, вийти "сухою з води". Висвітлення деяких таємниць з-поза лаштунків, які супроводили творення власовщини, має неабияку вагу для пізнання московського імперіялізму, а надто в обличчі теперішньої керенщини, як поважної загрози для всіх поневолених народів, а передусім України.

ІІ. ВЛАСОВ ДАЛЕКО НЕ ПОКІЙНИК ?

Права рука Власова – К. Кроміаді в "аткритом пісьме" /"Посев" ч. І9 з 7.5 1950 р./, зазначаючи, що "знав покійного генерала впродовж двох з половиною років... знав його пліччю і був у курсі його переговорів з німцями", – рішуче заперечує устійнення американського журналіста Каролла, який пише про власовщину і її взаємини з німцями, а також заперечує устійнення, що їх перевів Б.Д. /помічник Керенського - Далін/ у дописі "За архивними матеріалами" /"Соціалістический Васнік" ч. І2 з 30. І2 1949 р./.

Цей Б.Д. пише так: "...що торкається політики Власова, то Каролл наводить відомості, які сильно змінюють ту уяву, яку створювала досі офіційна власовська й провласовська преса". Каролл твердить, що, "з метою подолання спротиву А. Розенберга, довелося Власову дати зобов'язання, що під час підпису ним мирової угоди за Росію, він, Власов, відмовиться від України і Кавказу та погодиться на те, щоб "решта ССРСР увійшла в переможний Великий Райх, як домініон або протекторат..."

К. Кроміаді додає до свого спростовання, що "...Власов, як великий патріот, не міг дати німцям такої обіцянки..."

Наведена між К. Кроміаді і Б.Д. суперечка варта уваги передусім тому, що дозволяє глибше вглянути в корінь

власовщини, подивитися, де закопано власовського пса.

Варта підкреслити також розуміння патріотизму по-московському. Збереження за всяку ціну "єдиної неділімої" – цієї колись білої, а тепер червоної в'язниці народів – і є патріотизмом москаля, без огляду на політичну барву. Патріотизм по-московському, це перш за все імперіялістична тямка /категорія/. Згадаймо лише, що колишня московська академія генерального штабу в 1917 р. беззастеречно станула по боці більшовизму, як тільки збагнула в ньому нового "собирателя земли русской".

Немає жодних підстав піти за Кроміаді, цебто відкинути устійнення Каролла, який користувався захопленими документами колишнього "Остміністеріуму" 3-го Райху. Заперечення Кроміаді не можуть захитати правдивостей устійнень Каролла.

Але не можна скинути з рахунку й заперечень Кроміаді цього, що, мовляв, "Власов, як великий патріот, не міг дати німцям такої обіцянки". Кроміаді зазначив, що "через його руки переходили всі документи і що він не знає, щоб Власов підписав щось подібного".

Саме тут вирінає питання про те, який був патріотизм москаля Власова – білий чи червоний? Якщо патріотизм Кроміаді був білий, а патріотизм Власова – червоний, цебто советський, то цілком ясно, що Власов не міг у всьому звирятися Кроміаді, не міг тому, бо тоді використання червоним Власовим білих Кроміаді не могло би бути повним, як то го собі базала б Москва.

Поруч з цим повстає першорядної ваги питання, чи дійсно Власов – "покійний", як це підкреслює Кроміаді? – у свій час,десь влітку 1947 р., деякі французькі часописи подали дуже цікаві відомості французької розвідки, яка спростовувала повідомлення Москви, що, нібито, Власова разом з іншими 6-ма видатними його співробітниками було повішено, як "ізмінників родині".

Власов, як це випливало з цих матеріалів, міцної будови, з дещо монгольськими рисами обличчя, зірка першої величини московсько-більшевицької розвідки, був у свій час виконавцем особливо важливих завдань кремлівського політбюра в Китаї, які то завдання він, Власов, тоді блискуче виконав. Згідно із спростованнями французької розвідки, Власова не тільки не було засуджено в Мос-

кві, а навпаки - він одержав найвищу воєнну відзнаку за блискуче виконане завдання в "обороне соціалістического отечества".

За французькою розвідкою, Власов є московсько-більшевицький Лоренс, зовсім не покійник і, правдоподібно,десь виконує тепер нові "особливо важливі завдання" Кремля.

У зв'язку з цим варто пригадати, що Москва не вперше "прячеть конца в воду", удається до подібних містифікацій, оголошує про своїх особливо видатних виконавців своїх зовнішньо-політичних плянів.

Так, десь улітку 1939 р., московські часописи "Правда" та "Известія" умістили були коротеньке повідомлення: "Голова німецької секції Комінтерму Вільгельм Пік утопився під час купання в ріці Ска". Ця удавана подія передувала наступним переговорам Молотова з Ріббентропом, щоб увільнити плях для укладеного незабаром пакту СРСР-Німеччина. Тепер, проте, В.Пік є "Головою Уряду Східної Німеччини" і виконує "важливе завдання" Москви по приєднанні цілої Німеччини до СРСР.

Другий такий "покійник" - це маршал Чейболеан. "Приєднання" Зовнішньої Монголії до СРСР, як вивершення цілої низки московських підступів і інтриг за методом "на миттєвом так катаньем", стався в певній мірі за допомогою цього Чейболеана. Але особливо цікаве те, що під час найошліпших "приєднувальних заходів" московський "ТАСС" подав був таку вістку: "Провідник Зовнішньої Монголії маршал Чейболеан, він же голова делегації свого уряду, нагло помер у м. Чита в поїзді подорожі до Москви. Смерть сталася через отруєння консервами". Після того довгий час за Чейболеана не було жодної чутки. Проте, раптом Чейболеан "воскрес" - він знову опинився на чолі Зовнішньої Монголії, але вже як цілком узаалеженого від Москви - сателіта. "Отруївся консервами" було дуже правдоподібною вісткою, мовляв, монгольський півдикун допався до соватських консервів, обжерся й "дав дуба". Але то було не так. "Отруївся консервами" означало собою ретельну "обробку" Чейболеана відомими Москві методами, аж доки він не став зрадником свого народу.

Приклади "смерті-воскресіння" Піка і Чейболеана не залишають багато до здивування, якби одного дня також "воскрес" і "повішений" Власов. Висока правдоподібність саме такого припущення, яке міцно підпирається згадуваним спростуванням французької розвідки, впливає також із самої власовщини, її ества і, перш за все, з тих наскрізь корисних саме для

Москви обставин-наслідків, які супроводили це твориво та з нього випливали.

Московський комуно-більшеви́зм, як найвищий червоний шабел московського імперіялізму, особливо підкреслюється в своїй фашистівській потворності на тлі сучасної доби національного відродження поневолених народів. Саме тому московський комуно-більшеви́зм є смертельним ворогом тих народів.

Бути, чи не бути, як питання, що в усій своїй височині встало перед Москвою в другій світовій війні, залежало не так від допомоги Заходу, як від ударення визвольних зусиль поневолених народів. І ось саме ця справа вдалася Москві під час другої світової війни у великій мірі і то передусім завдяки власовщині. Якщо Москва тепер вихваляється, мовляв, перемога над Німеччиною була досягнена без допомоги Західних держав, то в цьому є велика частка правди. Бо на 20 мільярдів доларів допомога, яку одержала Москва від Заходу і навіть створення ним західного протимімецького фронту, безперечно мали значно меншу вагу ніж те, чого досягла Москва в ділянці ушкодження смертельно небезпечного для неї спротиву поневолених народів.

III. ВЛАСОВСЬКОГО ПСА ЗАКОПАНО В КРЕМЛІ ?

Історія комуно-більшевицької Москви - це, передусім, суцільна ланка найрізноматніших підступів проти націоналізму поневолених народів так у внутрішній, як і в зовнішній політиці.

Гасло про право націй на самовизначення в своїй здійсненні - скреслено з денного порядку існування московського імперіялістичного молоха. Саме тому Москва в 1917 р., в обличчі визвольного зриву уярмлених нах народів, перехопила це гасло. Саме тому вона з диявольським лукавством, навіть поширила його аж до "відокремлення" - з метою духового розброєння дотичних народів, мовляв, навіть до вам боротися за свою незалежність, коли вона й так прийде... Водночас Москва другою рукою, вогнем і мечем, поборювала будь-які спроби цього "відокремлення". Та й ніде правди діти, Москва в тій ганебній роботі була не сама. Темні сили світу, що заслуговують на тавро інтернаціонального блазману, так чи сяк, допомогли Москві придушити воїнське зрощення волю поневолених народів. А вже декларація Вілсона про право націй на самовизначення залишилася лише клаптем паперу. Більш того, Вілсон, під впливом своїх дорадників Розенмана, Ерандайса і Баруха, відтягнув США від втру-

чування до справ комуно-більшовицької Москви. А творці Версалу також спромоглися обернути гасло про право націй на самовизначення на свою протилежність. Чехословаччина, Югославія, Румунія, Польща, що повстали, нібито, у згоді з цим гаслом, були в дійсності кпинами з нього, бо до них, як імперіялістичних творивів, були силоміць залучені цілі народи — словаки, хорвати, українці, білоруси, литовці і ін., що так само прагнули незалежності. Підтримка тодішньої атантою білих москалів, що поборювали відроджені на румовищах московської в'язниці народів нові національні держави, була в дійсності посередньою підтримкою більшовицької Москви, як нового видання цієї в'язниці.

Поруч з цим, гасло про право націй на самовизначення має в руках Москви назовні неабияку пробову силу для підбурювання напівнезалежних і колоніальних народів. Москва дуже добре знає величезну вагу національного питання, в ньому бо альфа і омега її існування, як імперіялістичного творива. Москва завжди обіцуватиме народам — овободу, заки вони не потраплять до її пазурів... Зрозуміло, що Москва всіляко стежитиме за всіма національними рухами поза її безпосереднім засягом, щоб поборювати ворожі для неї вияви та нищити провід цих рухів, а першим прикладом цього є підступне воєводство С.Петлюри та С.Коновальця, як яскраве наовітлення політики Москви, спрямованої на знищення, або зв'язування чужих національних сил.

Підприємство — власовщина, що завершилося в 1944 р. 14 листопада у Празі створенням "Комітета освободження народів Росії", відповідало московсько-більшовицьким прагненням у напрямі воєлякого зв'язування сил поневолених народів у повній мірі.

"Комітет освободження народів Росії" прийшов пізніше, ніж заснована з рамени ОУН — УПА. Захист населення від гітлерівського терору, що було блиским завданням УПА, був поєднаний з широко закровними заходами організації боротьби також проти московсько-більшовицького окупанта. Зокрема, тоді ж таки, була започаткована організація АБН /Антибільшовицького Блоку Народів/, що виявилось, між іншим, у створенні поруч УПА національних збройних відділів інших народів. Удари, що їх відчули від цієї збройної сили з одного боку — німці, а з другого — заслані в їхню заплілля, під виглядом ніби партизан, московсько-більшовицькі військові частини, — були для Берліну і для Москви лиховісною ознакою прийдешньої смертельної небезпеки у випадку дальшого обопального у війні виснаження. Це гріє мemento мало великий вплив на поширення, серед певних ні-

Марко Боеслав

Молитва Повстанця

Боже наш — Правдо і Сило,
Надія в Тобі й любов.
Просьять розплати з насиллям
Наші терпіння і кров.

Ворог розп'яв Україну,
Глумом обезчестив храми,
Горем засіяв руїни,
Гнани і цьковані ми.

Рідні овяті чорнозема
Соромом вкрили кати.
В мисті і гніві ростемо —
Отче, Ти їх освяти!

Батька і Матір жорстоко
Ворог катує щодня.
Боже, на землю глянь оком —
Й іскру лиш вкинь до вогня.

Серце громами заграє,
Зброя в руках задвенить,
Любі простори безкраї
Полум'ям встануть грізним.

Отче, поодухай, як гнівно
Душі борців гомонять,
Будемо з рівними рівні —
Іскру лиш кинь до вогня!

9.2.1947 р. /Із збірки "Непокірні Слова"/

мецьких кіл, думки про спрямування даної сили проти більшовизму, про це свідчать також опроби нав'язування стосунків з нею. Уявім собі, що мільйонові маси єврейських полонених і поневолених народів одержали б можливість потрапити до зав'язків їх збройних сил, чим була УПА та відповідні національні відділи. Уявім собі, що ці, під національним проводом і прапорами, мільйони рушили б на Москву... Але підприємство — власовщина відвернуло від неї цю смертельну небезпеку. Зі створенням "Комітету" ці мільйони потрапляли в залежність від Москви через Власова, який все зробив, щоб цю силу "заквасити".

/ Закінчення буде /

"В ТІЙ ЖОРСТОКІЙ БОРОТБІ, РІВНОЇ ЯКІЙ НЕ ЗНАЄ ГІСТОРІЯ, НЕ СМІЄ СТОЯТИ ОСТОРОЖНІСТЬ ЖОДНОГО УКРАЇНЦЯ, ЖОДНОГО УКРАЇНКА. В НІЙ МУСЯТЬ ПРИЙМАТИ УЧАСТЬ УСІ УКРАЇНЦІ, НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ТЕ, ДЕ ВОНИ ЗЬОГОДНІ НАХОДЯТЬСЯ".

Без маски

Паризьке "Українське слово" веде й далі непереривну акцію проти українського визвольного руху. Вистачить уявити будь-яке число "Укр. слова" і можна зразу побачити, що його редакція і дописувачі керуються якоюсь зоологічною ненавистю до воюючого, до не їх, до не мальниківська.

В ч.І. "В.Ш." /січень, 1951 р./ ми в статті п.з. "Прозріння чи крокодилічі ольови" поставили були під оумнів ширісті і добру волю мальниківців, виявлену під час халібних овятувань героїчної смерті ген.Тараса Чупринки. Ми тоді писали:

"Треба радіти, що, напр., в Ініціативному Громадському Комітеті для вшановання ол. п.ген.Т.Чупринки в Німеччині, на чолових місцях стояли прізвиза проф. Ю.Бойка і ген.Капустянского, якщо в дійсності не можна було інакше й дойно кров ген.Т.Чупринки викликала вретті зміну їх відношення до УПА і цілого визвольного руху на Землях. Але не підходимо до цієї, так важливої під моральним і національним оглядом справи, як до їх персональної участі в Комітеті, бо о-

ба згадані громадяни стоять на чолі проводу групи п.Мальника і несуть відповідальність за їх вою дотеперішню діяльність і відношення до УПА й УГВР і воюого національно-визвольного руху на Землях".

Матчи на увазі цілу масу різного роду мальниківських пасквілів, якими вони плямували УПА, ОУН і УГВР на Українських Землях, ми закінчили статтю так:

"...І тому треба вимагати дійсного протверезіння, доказаного ділами, бо направити злочин минулого можна лише жертвенною працею в духовій і фізичній єдності в Воюючю Україно".

На халь, не довго прийшлося чекати і, замість протверезіння, замість справжнього каяття, диного оєрца і доброї волі, ми побачили, що це були найгіршого типу крокодилічі ольови, проливані на рахунок свого партійного престижу.

Ось у числі 498 "Укр. слова" /27 травня, 1951 р./ якийсь "Іван Гострий" не втерпів і виявив справжнє обличчя своєї групи, кидаючи на свіжу де могилу ол.п. ген.Т.Чупринки жмут болота, виливаючи овою брудну оліну на Того, перед котрим ціла Україна хилила голови.

Нав'язуючи до глорифікації своєї партійних боєві, особливо до п.Будь-Борівця, п.І.Гострий пише:

"...Доповідач не хоче порушити цієї теми, де був тоді Роман Шухевич, що це не носив тоді свого повстанського поєзда Чупринка /він і не був тоді повстанцем!/, але стверджує, що Роман Шухевич появляється на північній Волині дойно на переломі зими 1942/43 і тільки тоді починається ціла серія халігідних випадків, які вретті приневолили командування УПА от.Будьбу відступитись від традиційного імени..."

Ці слова "вияснення" п.І.Гострий викладає в уста "повстанцеві" з Волині п.І.Гуни. Ми не будемо на цю тему дискутувати ані з п.І.Гострим, ані з п.Гунев, бо часом а речі такого характеру /на дають мало коли в українській пресі, а тільки в пресі писаній українською мовою/, з якими дискутувати не можна, бо на це не поєдає національна честь, мораль і етика людини.

Постать ол.п.Романа Шухевича-Чупринки — це камі найбільшій святості, це гордість і честь української нації і тому вважаємо за пониження національної гідності дискутувати з людьми, які такими методами плямуть честь і славу пам'яті найбільшого сина українського народу.

Це ж саме "Укр. слово" в ч.489, за-такувало український визвольний рух на Землях /особливо ОУН/ за те, що в питанні соціального ладу в Українській Державі він стоїть на становиді безкласового суспільства. Своє становище й розуміння безкласового суспільства Край пояснює так:

"Під терміном "безкласове суспільство", в основному, розуміємо такий суспільний лад, де виключеним буде будь-яке упривілейоване становище одної класи, чи "лучших людей", і де унеможливлений буде вивиск і експлуатація. Безкласовий характер українського народу підкреслював і такий історик, як Грушевський, коли доказував "безбуржуазність" українського народу. Проте, ми не заперчуємо тим існування в Українській Державі різних соціально-економічних груп, прошарків чи клас так, як це прийнято розуміти в кожній економічній науці, ані не виводимо з безкласового суспільства будь-якої "уравніловщини". Можливо, що термін безкласове суспільство для багатьох закордоном неприемний, нагадує большевицьке соціалістичне суспільство і т.п. Але в нас, на Землях, цей термін має новий наш зміст і є для нас повсім оприймливий. Большевицьке соці-

лістичне суспільство має наскрізь класовий характер і його ніхто з безкласовим суспільством не утотожняє!"

Таке пояснення вже було друковане в нашій пресі і дальша дискусія зайва, тому зовсім незрозуміло чому "Укр.слово" так обурюється, будімото, на тезу безкласового суспільства, бо взагалішому можна бачити, що ціль "Укр.слова" дещо інша. Воно за всяку ціну хоче скомпромітувати визвольний рух на Українських Землях, особливо ОУН, щоб вдержати при житті ове вимираюче емігрантське середовище, яке хоч і носить це назву ОУН, але в практиці вже цілком відчужилося від ідей визвольної боротьби на Землях. Відірваність від Українських Земель групи п.Мельника зростає в цьому середовищі ненависть до всього, і до кожного, хто зберіг цю єдність з Україною, хто живе її ідеями і визнає її платформу національно-визвольної боротьби. Звідси походить ця постійна наклепницька акція "Укр.слова" на ОУН, на УГВР і УПА.

"Укр.слово", атакуючи краєве становище в питанні соціального ладу, ховається за анонімного "українського робітника", який, мовляв, "слухно вказав на безглуздя такої ідеї" й протиставив їй ідею національного солідаризму, як базу для співжиття класів, станів і т.п."

Радимо "Укр.слові" і цьому "українському робітникові" зайнятися іншими темами, де можуть мати більше права в баламученні понять української еміграції. Не важне це, з якого середовища походить цей "український робітник", хочби й з мельниківського, але цей "його голос" має не більшу вартість, як голос кожного іншого українського емігранта.

Він зойно годі буде значно важніший і доцільніший, коли цей "український робітник" разом з редакторами "Укр.слова"

будуть там, де зараз є цілий український нарід, що в рядах УПА, ОУН і УГВР бореться за національне й соціальне визволення. Голос Краю не є "безглуздя", але безглуздими є ті, що мають відвагу й нікчемність називати позиції українського визвольного руху безглуздям.

Позиції революційно-визвольного руху на Землях у питанні соціального ладу не мають нічого спільного із "соціальними позиціями" УРДП, Підгайного і т.д., тому немає потреби мішати їх разом так, як це робить "Укр.слово". Може собі

"Укр.слово" "радити" УРДП, щоб вона звернула увагу "на голоси українських робітників", але немає потреби щоб ОУН користалася з цієї "поради", бо вона не є партійним емігрантським середовищем, як напр., сама група п.Мельника і УРДП. ОУН звертає увагу на голоси українського народу, як цілості, на Землях України і на еміграції, тому п. "Марко Антонович", автор "Зайвої дискусії", зовсім зайво трудиться бути дорадником ОУН і цілого визвольного руху, бо він сам в першу чергу повинен прислухатися до голосу цілого українського народу, а зойно тоді сказати свою думку.

Якщо в редакторів "Укр.слова" існує це журналістична етика й відповідальність за зміст своєї газети, то висловлюємо їм співчуття з приводу їх морального положення в такому середовищі, де треба писати й друкувати тільки це, що є словословієм партійного заумінку і обливатися смердючими помиями український національно-визвольний рух. Такої функції нікому не завдримо, тому й не хочемо відповідати на інші того роду пасквілі, що складаються на зміст майже кожного числа "Укр.слова"

І.В - ий

П о ж е р т в и

НА "ВИЗВОЛЬНИЙ ФОНД" ЗЛОЖИЛИ:

Кольпортер "Українського Самостійника" д.Цісарський із Дерлей Мор Гостелю сложив - 12 ш.6 п.

З нагоди вінчання П-ва Анни і Івана КЛИМЧІВ у м. Ільосоп /Дербішпире/ гості зложили - 2 ф.13 ш.6 п.

З нагоди вінчання П-ва Евдокії і Степана БОБИН, з ініціативи пп.М.Керницького і І.Токарчука, гості зложили - 7 ф.2 ш.6 п.

Українці м.Рочдейль, з ініціативи п. Драгомирецького, зложили - 4 ф. 7 і пів пенса.

З нагоди вінчання П-ва Розалії і Павла ЧЕХОВИЧ у м.Болтон, з ініціативи п. Дідька зложили:

П-во Р.і П.Чехович - 1 ф., М.Дідюк - 15 ш., Д.Чаплі - 10 ш., І.Присяженюк - 10 ш., В.Паращак - 10 ш., В.Палюга - 10 ш., М.Мочернюк - 5 ш.

З нагоди хрещення дочки П-ва НАВГОРОДНИХ у Тодморден, з ініціативи п. Романюка, гості зложили - 1 ф.19 ш.

На хрестинах сина Євгена в П-ва ВИТВИЦЬКИХ, у м.Бері, з ініціативи п.С.Думка гості зложили:

П-во Шумки - 10 ш., М.Шарак - 1 ф., І.Борж - 1 ф., І.Притуляк - 10 ш., Т.Ежмянський - 1 ф., Анна Скальська - 5 ш., Д.Додж - 10 ш., В.Гаргей - 7 ш., О.Сорока - 10 ш., Беті Кодвальдер /анг./ - 5 ш., В.Самеган - 10 ш., М.Пристай - 5 ш., П-во Витвицькі - 10 ш.

На хрестинах у П-ва ЗАМУЛІНСЬКИХ у м.Брадфорд, з ініціативи сумівки п-ни Пограничної, гості зложили - 3 ф.8 ш.

З нагоди хрещення сина Мирослава П-ва КОНИКІВ, з ініціативи п.М.Черевко гості зложили - 4 ф.8 ш.

З нагоди уродин пані М.Пилипової у м.Галіфако, з ініціативи Р.К.і М. Ю.присутні гості зложили - 3 ф.18 ш.6 п.

На хрестинах у П-ва ГРИЦАЇВ у м.Блекбурн, з ініціативи п.Теркаля гості зложили - 4 ф.

На весіллі П-ва ПУЦІВ, з ініціативи п.Ірмоя, гості зложили - 2 ф.

З нагоди Академії в річницю смерті сл.п. ген.Т.Чупринки, в м.Брадфорд, вібрано - 2 ф.14 ш.10 п.

На хрестинах Володимира - сина П-ва ГУДИ, в м.Брадфорд, з ініціативи п.Королишина, гості зложили - 5 ф.2 ш.

НА ФОНДУПА

На весіллі П-ва ПІДЛІСНИХ зложили: Купровський - 5 ш., Підлісний - 2 ш. 6 п., Коврин - 5 ш., Несміра - 2 ш.6 п., Ткаченко - 2 ш., Калита - 1 ш.

На весіллі П-ва РІЗУНІВ, з ініціативи п.Лідиного, гості зложили - 1 ф. 10 ш.

НА ФОНДАБН

По 1 ш.6 п. зложили: О.Віда, М.Мелозина, В.Ткачук, О.Гімбач, М.Савич, М.Яблоновський, В.Тирик, С.Гупіль, Стецюк, Дичків, Якімовський, П.Костишин, Біловус, В.Мартиняк, Я.Солоткий, Г.Бобухинський, А.Королевич, Петрів, В.Лаврук, Р.Дуванівський, Т.Новак, Бабій, А.Данчук, Крико, Науменко, Віленький, М.Пасиняк, Тиоак, Борисенко.

ВСІМ ЖЕРТВОДАВЦЯМ СКЛАДАЄМО ЩИРУ ПОДЯКУ. МОЛОДИМ ПАРАМ, БАТЬКАМ І ПОХРЕСНИКАМ БАЖАЄМО БАГАТО ЩАСТЯ І ЩАСЛИВОГО ЖИТТЯ.

УВАГА!

УВАГА!

НА ДНЯХ ПО'ЯВИТЬСЯ В ПРОДАЖІ НАЙБІЛЬША ДОСІ
ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ
П.З.

UKRAINIAN LIBERATION MOVEMENT
IN MODERN TIMES

By
OLEN MARTOVYCH

INTRODUCTION BY JOHN F. STEWART

ГАРНЕ МИСТЕЦЬКЕ ОФОРМЛЕННЯ, ІЛЮСТРОВАНА, 176 СТОР., НА ДОБРОМУ ПАПЕРІ - Є ОДНИМ З НАЙКРАЩИХ УКРАЇНСЬКИХ ЧУЖОМОВНИХ ВИДАНЬ. ПОРУЧАЄМО ВСІМ УКРАЇНЦЯМ ПРИДБАТИ ЦЮ ГАРНУ КНИГУ А ТАКОЖ ВРУЧИТИ В ПОДАРУНОК СВОЇМ БРИТАНСЬКИМ ПРИЯТЕЛЯМ І ЗНАЙОМИМ, ЩОБ ЗАПІЗНАТИ ЇХ З УКРАЇНСЬКОЮ ВИЗВОЛЬНОЮ БОРОТЬБОЮ, ОСОБЛИВО В ТЕПЕРІШНЬОМУ ПЕРІОДІ.

ЗАМОВЛЯТИ МОЖНА В НАШОМУ ВИДАВНИЦТВІ.

ОДИНМ ІЗ НАШИХ ОСНОВНИХ ОБОВ'ЯЗКІВ ЗАКОРДОНОМ - Є ВИРКО ІНФОРМУВАТИ ЧУЖИНЦІВ ПРО УКРАЇНУ І ЇЇ ГЕРОЇЧНУ БОРОТЬБУ ЗА СВОЄ СУВЕРЕННІВ ДЕРЛАВНІСТЬ.

ТОМУ КОЖНИЙ СВІДОМИЙ УКРАЇНЕЦЬ ЧИ УКРАЇНКА ПОВИННІ МАСОВО ПОШИРИВАТИ СЕРЕД БРИТИЙЦІВ І ІНШИХ ЧУЖИНЦІВ НАШІ ВИДАННЯ НА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ. ІНФОРМУЮЧИ СВІТ ПРО ВИЗВОЛЬНУ БОРОТЬБУ ВОЄННОЇ УКРАЇНИ, ПРО ВКЛАД І ЗНАЧЕННЯ УКРАЇНИ В БОРОТЬБІ ЗА ПОВУДОВУ ВІЛЬНИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ДЕРЛАВ НА СХОДІ ЄВРОПИ - ВИ ЗДОБУДЕТЕ УКРАЇНІ ПРИЯТЕЛІВ, А РІДНОМУ НАРОДОВІ ЗАОБЛАДИТЕ КРОВАВИХ ДЕРТВ НА ШЛЯХУ ЗМАГАНЬ ЗА УССД.

ПОСТАРАЙТЕСЯ, ЩОБ КОЖНИЙ ВАШ ДРУГ ЧИ ПРИЯТЕЛЬ КРИТИСЬ ПЕРЕЧИТАВ СЛІДУЮЧІ ВИДАННЯ НА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ:

- 1) "Convention of Delegates of the Resistance Movements of the Anti-Bolshevik Nations" By John F. Stewart - price 6d.;
- 2) "Red Russia and the Independence Movements in the U.S.S.R." By John F. Stewart - price 1s.;
- 3) "The Russian Danger - Europe's only Defence" By Jaroslav Stetzko - price 6d.;
- 4) "The Workers in Soviet Russia" By John F. Stewart ;
- 5) "The Strength and Weakness of Red Russia" (Congress of Delegates of Independence Movements within the U.S.S.R. held in Edinburgh), Introduction By John F. Stewart - price 4s.;
- 6) The "Sick Man of Europe" By Professor Lew Shankowsky, Introduction By John F. Stewart - price 6d.;
- 7) "Will there be a Revolution in the Soviet Union?", Data gathered from Original Documents of the National Underground Movement in Ukraine. Introduction By John F. Stewart - price 6d.;
- 8) "Ukrainian Resistance and its Leader" Introduction By John F. Stewart - price 6d.;
- 9) "U.P.A." The Story of the Ukrainian Insurgent Army and the Ukrainian Red Cross. Introduction By John Stewart - price 6d.

ЗАМОВЛЕННЯ ПРОСИМО ВИСИЛАТИ НА ТАКУ АДРЕСУ:

Ukrainian Publishers Ltd., 28 Minster Road, London N.W.2.

або

Mr. Bohdan Tarnawsky, 6 Mansion House, Edinburgh 9, Scotland.

ПОШИРИЙТЕ МАСОВО
ЗДИШИЙ В ЄВРОПІ УКРАЇНСЬКИЙ ІНФОРМА-
ТИВНО-ПОЛІТИЧНИЙ МІСЯЧНИК НА АНГ. МОВІ:

UKRAINIAN INFORMATION SERVICE

Замовлення просимо спрямовувати
до

Ukrainian Information Service
28, Minster Road, London N.W.2.

або

6, Mansion House Rd., Edinburgh 9.

ІНФОРМУЙТЕ ЗАХІДНІЙ СВІТ ПРО ВИ-
ЗВОЛЬНУ БОРОТЬБУ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРО-
ДІВ ССР І ПОШИРЮЙ ВИДАННЯ АНТИВОЛЬ-
ШЕВИЦЬКОГО Б'ЮКУ НАРОДІВ:

A B N C O R R E S P O N D E N C E

ЯКИЙ МОЖНА НАБУВАТИ НА МОВАХ: АНГЛІ-
ЙСЬКІЙ, ФРАНЦУЗЬКІЙ, НІМЕЦЬКІЙ, ЛОТИШ-
СЬКІЙ. ЗАМОВЛЕННЯ ВИСИЛАЙТЕ НА АДРЕСУ:

ABN - Correspondence P.O. Box 70,
Munich 35, Germany/Bavaria.

або

Ukrainian Publishers Ltd.,
28, Minster Rd., London, N.W.2.

